

**BLANDT
GRØNLÆNDERE
I DANMARK**

Indholdsfortegnelse

Blandt Grønlændere i Danmark	3
Naja	4
Kvinde, 38 år	10
Klara-Sofie Rosing Birkblad, 56 år	15
Naja Motzfeldt, 33 år	21
Josefine Aviaja Lindberg, 29 år	34
Alberth Jakobsen, 81 år	42
Kvinde	52
Per, 63 år	61
Kvinde, 57 år	68
Marianne Roed Abrahamsen, 28 år	72
Kunuunnguaq Marcussen, 31 år	82
Identity on the Line	88

Blandt Grønlændere i Danmark

Grønland og Danmark har en lang fælles historie, men med en ulighed i magtbalancen. Grønland var en dansk koloni fra 1721 til 1953. Herefter fik Grønland status som dansk amt. I 1979 opnåede Grønland hjemmestyre, og i 2009 fik landet selvstyre.

Siden 1700-tallet har grønlandere og danskere indgået i mange forskellige relationer med hinanden. Oftest i familie-, venskabs- og arbejdsrelationer. Ifølge de officielle tal lever omkring 17.000 grønlandere i Danmark. Men dette tal er langt fra dækkende, da definitionen, der bruges i statistikken, er meget snæver. Så hvordan vil en person identificere sig selv som grønlander? Skal begge forældrene være grønlandere, eller er det nok, at det kun gælder den ene? Skal man være inuk? Skal man være født i Grønland? Hvordan identificerer andre dig? Hvad er din identitet?

Vi har interviewet 11 informanter i Danmark, som er grønlandere eller personer med grønlandsk baggrund. Materialet er blevet til mere end 20 timers interview om identitet og om det at flytte til og bo i Danmark.

Her kan du læse de samlede interview med informanterne. Alle med forskellige opfattelser af identitet, af det at flytte til Danmark og af hvad grønlandskhed og danskhed er for dem. De fortæller også om mange ligheder og traditioner samt møder med fordomme og racisme.

Nogle af informanterne har valgt at være helt eller delvist anonyme.

Interviewene med informanterne er forsøgt struktureret således:

- Navn/køn/alder
- Et udvalgt citat
- Genstand eller Genstande
- Min families historie
- Min historie

Naja

Når jeg er i Danmark, så er jeg grønlander, og når jeg er i Grønland, så er jeg dansker, og jeg bliver lige såret hver gang, for jeg er begge dele. Du kan ikke tage det ene ud eller det andet ud.

© Privat

Genstand

Det danske og grønlandske flag dér står sammen på samme fod. Den er fra min tid som ansat ved Grønlands Hjemmestyre på Danmarkskontoret. Den var til udsmid og jeg tænkte *"ej det skal den ikke, den skal jeg have med hjem, fordi det her, det er det jeg er."*

Min historie

Jeg er født i Sydgrønland og er siden opvokset i en by i Vestgrønland. Min mor er grønlandsk, og min far er halv dansk og halv færing, men han er født og opvokset i København. Vi var fire børn; jeg havde en storebror og to storesøstre. Jeg er opvokset i et dansk hjem, men hvor min mor altid talte grønlandsk med os. Dengang var skolen opdelt i danske og grønlandske klasser, og jeg gik i det danske spor. Det betød nye klassekammerater cirka hvert eller hvert andet år, fordi de danske familier kun var der i en fast, kort periode, hvorefter de flyttede hjem til Danmark igen. Vi var en lillebitte gruppe på tre, som var den faste bestand. Det betød meget for mig at have en fast plads i den gruppe, når der var så stor udskiftning af klassekammerater og lærerne. Livet virkede sorgløst, og man kendte Gud og hver mand i byen.

Så vidt jeg husker, var min storebror den eneste af os søskende, som blev tvangssendt til Danmark af kommunen i tre måneder som barn for at lære dansk. Men vi søskende talte jo alle sammen dansk i forvejen, så det var noget pjat. Vores moster boede i Danmark, så han kom ned og bo hos hende. Hver sommer tog vi i øvrigt på sommerferie i Danmark.

Vi flyttede til Danmark, da jeg var 14 år, den 1. april i 1980'erne på grund af mine forældres arbejde. Før det havde min far arbejdet i Grønland i 28 år. Vi børn fik knap en uges varsel til at flytte. Vi fik at vide, at lige så snart der var et fly ud af byen, så flyttede vi. Vi fik dette at vide en onsdag aften og gik straks i gang med at pakke. Lørdag var min mor ude og handle og havde i den forbindelse mødt stationslederen nede i byen. Så da min mor kom hjem fra indkøb, fortalte hun, at der var billetter til os til tirsdag morgen. Så pakningen skulle gå stærkt. Det var sådan helt vildt, også den der følelse af at møde op i skolen om mandagen og sige "*jeg har sidste skoledag*", og jeg husker tydeligt dansklæreren sige "*det kan man ikke*", og jeg svarede "*jo det kan man godt, det gør vi*". Det hele gik voldsomt stærkt. Så det var meget hovedkulds, da vi flyttede til Danmark – sådan føltes det i hvert fald. Grundet strejke i Københavns Lufthavn var vi fanget en uge i Kangerlussuaq, men det var nok meget godt med en pause, inden vi flyttede.

Vi flyttede direkte ned til vores sommerhus, hvor vi havde været hvert år, så jeg kendte huset, mit værelse og de rammer. Men jeg var slet ikke vant til at være i så stor en klasse i skolen med klassekammerater, der havde gået sammen siden 0. klasse. Det var svært at komme ind på livet af dem. Efter et halvt år flyttede vi i et hus i en større by, og jeg skiftede folkeskole. Jeg synes det var svært, fordi der var nogle helt andre spilleregler, som jeg slet ikke var vant til, uskrevne spilleregler, i sådan en dansk skole, men jeg fik dog et par rigtig gode veninder med det samme, og det fungerede fint.

Min mor fortsatte med at snakke grønlandsk til os og holde den grønlandske jargon, og så havde jeg min moster, som ikke boede så langt væk fra os, så på den måde blev det grønlandske bevaret. I vores hjem havde vi også grønlandske genstande fremme, og der blev i årenes løb sendt pakker fra Grønland med grønlandsk mad til os. Da vi flyttede hened, holdt min mor kontakten med hendes familie gennem telefonopkald, men det var dyrt at ringe til og fra Danmark, så det var max en gang om ugen i max tre minutter.

Efterfølgende tog jeg på efterskole, og det var en stor oplevelse. Vi var allesammen nye, og vi havde allesammen de samme rettigheder. Det var rigtig rart at have en følelse af, at det ikke kun var mig, der var ny. Det er ikke kun mig, der er mærkelig. Der kom en med en kæmpe hanekam, og det var rart, at man ikke var den eneste, der så lidt anderledes ud.

Min storesøster var syg, og hun fik pludselig en anden mulighed for at få hjælp, da vi flyttede til Danmark. Det var jo utrolig vigtigt, det vidste jeg ikke dengang, men det kan jeg godt se i dag. Hun blev dårligere og dårligere, men hun fik noget hjælp, som gjorde, at hun kunne leve livet sikkert, meget sundere, i meget længere tid, før hun døde. Det synes jeg da er væsentligt, at der var hjælpemuligheder i Danmark. Hun blev faktisk et individ, som havde sit eget liv henede. Hun flyttede hjemmefra og blev mere fri, for der er et helt andet apparat til at hjælpe i Danmark, og

mulighed for at reducere og justere i medicin, fordi man har et helt andet vidensgrundlag. Der var Grønland dengang til tider et uland, også nogle steder i dag, pga. lægemangel osv. Det synes jeg var en absolut gave, at vi flyttede, så hun kunne få noget ordentlig hjælp og en ordentlig udvikling i sit liv.

Jeg startede på handelsskolen, hvor jeg gik sammen med andre grønlændere i Danmark, og det var så befriende. Jeg gik i en dansk klasse. De fleste andre grønlændere gik i en klasse sammen, hvor os der havde gået i de danske spor i Grønland, vi blev blandet med alle de andre danskere fra omegnen. Men vi boede sammen, 68 grønlændere i samme kollegium, hvilket var fedt, for det var sådan lidt at *komme hjem* igen. Jeg startede derefter som kontorelev i Grønlands Hjemmestyre, hvor jeg fik planlagt en del af min elevtid til at skulle være i Nuuk. For mig handlede det om at komme hjem igen. Men mine barneøjne var blevet til voksenøjne, og jeg så pludselig nogle ting, jeg ikke længere kunne identificere mig med. Så jeg valgte at blive i Danmark efter endt uddannelse. Nogle år senere fik min daværende mand en mulighed for at blive udstationeret i et år i Nuuk. Det sagde jeg ja til, for ligesom at få prøvet det af, og for at se om det var nu, jeg skulle hjem. Vi havde en lille datter, da vi kom derop. Men jeg fik hurtigt økuller af at være deroppe. Jeg fik så ondt i hjertet af at se f.eks. de børn, der render rundt på gaden om natten osv. Og jeg følte mig magtesløs. Det kunne jeg simpelthen ikke være i, så jeg bad ikke om, at vi skulle forlænge opholdet. Vi var bestemt enige om, at hans kontrakt ikke skulle forlænges. Jeg skal uden tvivl altid bo i Danmark eller et andet sted i verden, hvor der er en metropol, men mit hjerte ligger i Grønland.

Jeg havde ikke været i Grønland i 21 år, og jeg havde i seks år sparet op sammen med to danske veninder til at tage på ferie. I 2019 kom vi afsted, og det var heldigt, vi ikke havde ventet et år mere med at spare op, for så var vi slet ikke kommet afsted på grund af corona-pandemien. Det var helt fantastisk at komme afsted og besøge min familie sammen med mine to veninder. Jeg følte altid, de ikke rigtig havde forstået, når jeg sagde til dem "*jeg er kommet for at besøge dig og ikke dit hjem*". Men efter de har været med mig i Grønland, ved de nu, hvad jeg mener. For eksempel når man kom på uanmeldt besøg hos nogen, og det lignede et bombet lokum, blev der bare sagt "*Qraa, kom indenfor – vi laver lige noget kaffe*". Det er fuldstændigt ligegyldigt, hvordan der ser ud. Efterfølgende snakkede mine veninder og jeg om det, og nu forstod de, hvad jeg mente med, at jeg kom og besøgte dem. Jeg kom ikke for at besøge deres hjem. Jeg er ligeglad med, hvor rent der er, eller hvor meget vasketøj, der er i hjørnet. Det er lige meget, jeg kom for at besøge dig, og det er jo sådan en gave, jeg føler, jeg har med i min grønlandske bagage. Jeg holder stadig kontakten med min familie i Grønland over Facebook. De ved godt, jeg ikke kan skrive på grønlandsk, men godt kan læse sproget, så de skriver på grønlandsk til mig, og jeg svarer på dansk. Jeg kører også gladeligt ud i lufthavnen og siger hej til dem, når de kommer til Danmark.

Når jeg er i Danmark, så er jeg grønlænder, og når jeg er i Grønland, så er jeg dansker, og jeg bliver lige såret hver gang, for jeg er begge dele. Du kan ikke tage det ene ud eller det andet ud, jeg er vokset op i et hjem, hvor begge dele fyldte lige meget. Men da vi boede i Grønland, så var det jo det som fyldte allermest, fordi vi kun var på ferie i Danmark en gang om året, og da vi så flyttede til Danmark, jamen så var det jo det danske der fyldte, men vi kom aldrig på ferie til Grønland. Jeg

identificerer mig jo som dansker i min grundkerne, fordi at det er sådan, jeg har udviklet mig som voksen.

Jeg har oplevet mobning i både Grønland og Danmark. I Grønland kan man blive kaldt "*den lille dumme dansker*", og jeg har oplevet at blive udstødt. I Danmark kan jeg blive mødt som en fremmed, jeg bliver lige chokeret og ked af det, når jeg møder racisme. Jeg bliver simpelthen så overrasket, fordi jeg synes, jeg er godt integreret, (hvis det er det, man skal bruge af ord.) Jeg skal ikke integreres, fordi jeg er dansk, men alligevel så har jeg oplevet nogle gange, hvor man kommer ind til et møde med eksterne deltagere (og jeg er jo bare, som jeg er) så fordi jeg ser ud, som jeg gør, hvilket ikke er synderligt grønlandsk men nok, (og) jeg har et navn som peger mod Grønland, er det nok til, at nogen synes, det er i orden at svine mig til. Jeg bliver så chokeret. Jeg bliver så ked af det. Og så bliver jeg endnu mere ked af det med tanke på, hvis det var min mor, det gik udover. Fordi det sker, at dem som ser meget grønlandske ud, de bare bliver svinet til, fordi de ser grønlandske ud - uden at have gjort en flue fortræd. Så når jeg på den måde kan blive svinet til, bare ved at se ud som jeg gør, og have det navn jeg har, så bliver jeg så ked af det. Jeg har ikke fået en chance, det er bare den jeg er. Pr. definition er det ikke i orden og det synes jeg er tragisk. Jeg har prøvet at sidde til møder og fortalt mine holdninger, som jeg synes kan bidrage til emnet og blive mødt med "*det ved sådan nogle som dig ikke en skid om*" – "*ja sådan nogen som dig skal bare...*". Jeg sidder bare fuldstændig chokeret. Jeg får ikke en chance. Bemærkningen lyder ren og skær: "*sådan-nogen-som-jer!*". Min datter oplever også at blive mødt som en fremmed, selvom hun har et meget dansk navn. Man bliver også mødt af "*du taler da meget godt dansk*", "*man kan da ikke se, du er grønlænder*". Nej, jeg er også halv dansk, og det er jo ikke nogen kompliment vel? Man kan også se, at folk siger sådan lidt undrende, "*nå, du ser da ikke specielt grønlandsk ud*", og det negative ligger i, at hvis jeg havde set mere grønlandsk ud, så havde det nok ikke været så godt for mig. Jeg tror, at folk bare ikke har pligt til at tænke over, at det måske er grimt at sige, men jeg ved jo også, at dybest set kan man jo også se, at jeg er grønlænder.

Der er så mange fordomme om grønlændere blandt danskere, og hvis det er danskerne, der formidler den grønlandske historie til Europa, så er det ikke et godt billede, fordi at rigtig mange gange - ikke hver gang - så møder man jo den fordom: "*Hvorfor sidder du ikke på Christianshavns Torv? Hvorfor er du ikke fuld ligesom alle de andre? Kan du passe et arbejde?*" Når jeg ser, hvordan man i Grønland har prøvet at bryde det forkerte billede af, hvad et grønlandsk hjem er, jamen så ser man de der helt ekstremt velfungerende hjem i Grønland, som måske har en anden økonomi, end langt de fleste grønlændere har. Jeg synes det er enormt ærgerligt, fordi de viser de to yderpunkter: alkoholikeren eller de meget velfungerende. Der er en kæmpe midtergruppe, som jeg jo selv synes, jeg er en del af. Jeg er ikke vanvittig rig, og jeg har et helt almindeligt liv. Dem er der også rigtig mange af i Grønland. Dem synes jeg også skal høres, og der er det bare, at jeg er en helt almindelig velfungerende dansker i Danmark, som har en grønlandsk baggrund. Dem er vi rigtig mange af, og rigtig mange ser kun *grønlænderen på Christianshavns Torv*, så det synes jeg er en vigtig information, at vi er en rigtig stor gruppe grønlændere i Danmark, som er helt normale borgere, som ikke er møgfulde, men som passer vores arbejde 8-16. Det synes jeg er vigtigt, og så en forståelse af, at jeg ikke har selv valgt at være dansk-grønlandsk. At kunne oplyse danskere og

europæere i øvrigt, at *"Hey, vi er også mennesker, helt almindelige medborgere. Skulle vi ikke hellere også se på, hvad kan vi tilbyde hinanden?"* Det synes jeg var den væsentligste grund til at melde mig til det her. Det er at sige, jeg er ikke fuld, jeg er ikke rig, jeg er helt almindelig - lige i midten. Når man er en minoritet, så er dét at blive mødt med racisme og fordomme osv. nok ret universelt, og hvor er det trist, og jeg håber vi som planet kan lære at respektere hinanden som mennesker.

Jeg har en håndfuld dansk/grønlandske venner, som ikke kan tale grønlandsk, fordi det ikke var moderne at kunne grønlandsk i deres barndomshjem, og jeg kan godt mærke, at de har tabt noget i forhold til deres identitet og i forhold til Grønland. Derudover kan folk i Grønland være enormt racistiske overfor danskere og dansktalende, så da jeg var deroppe sidste år, og når jeg talte med folk, kunne jeg have mangler i mit sprog, og så grinte folk af, at jeg sagde noget forkert, så man skal helst ikke træde ved siden af. Men det, at du gør en indsats, er en fordel. Ligesom på dansk skal du kunne forstå ironi. Min mor forstår f.eks. ikke ironi og kan blive fornærmet, hvis man bruger det. Ironi kan være svært at forstå, selvom jeg synes, at grønlændere har en barsk humor. Det kan være svært at følge med på begge sider, men det handler også om forståelse og forhistorie, og at du ved, hvad du snakker om. Har du været i eller boet i Grønland, ved du godt, der ikke går isbjørne rundt i gaderne, og møder du danskere, der har boet der i mange år, jamen så de er jo også lidt grønlændere bare af have boet deroppe.

Jeg har rigtig svært ved at smalltalke på dansk, og om det er min grønlandske natur, eller om det bare er mig der er mærkelig, det ved jeg ikke. Det med at smalltalke til receptioner, store firmaarrangementer og konferencer, for at netværke, det kan jeg ikke finde ud af. Det ligger mig så fjernt at tale om ligegyldigheder med folk for at lære dem at kende. Det år jeg arbejdede i Grønland, oplevede jeg ikke smalltalk. Der taler man bare direkte til hinanden – også med fremmede. I Danmark skal du måles og vejes, om du er værd at tale med, og om du er interessant nok til yderligere samtale.

Der er også gode møder. Der er jo altid den der med *"ej, der har jeg altid drømt at komme op til Grønland"*, *"jeg har også en onkel, der har arbejdet deroppe"*, *"jeg vil rigtig gerne tage derop, men jeg foretrækker varme lande"*, *"jeg vil gerne prøve at køre på hundeslæde"* eller *"jeg vil gerne se nordlys"*, så folk har mange forestillinger om nordlys, hundeslæder og isbjørne. Jeg er født og opvokset syd for polarcirklen, så jeg har kun set en død isbjørn, jeg har aldrig set en hundeslæde i min barndom. Det er meget sjovt, at det er en åbning til en samtale om, hvad er Grønland også. En grønlandsk tradition jeg altid har haft med mig er, at jeg altid bager en *grønlandskage* til min mors, min datters og min egen fødselsdag. Til festlige lejligheder, jamen så skal der altid *grønlandskage* på bordet. Det er et must. Hvis man kan få importeret tømælk fra Grønland, så bliver den endnu bedre. Sådan er der jo nogle sjove ting - at det skal der være. Men fødselsdagssangen er på dansk, det er kun, når det er min mor eller bedste veninde, der har fødselsdag, så ringer jeg og synger den på grønlandsk til dem. Det er meget sjovt, at det altid er på dansk på en eller anden måde, lige med undtagelse af når det gælder nogle få personer. Til jul ser jeg også *"Julehilsen til Grønland"* og tager til gudstjeneste på grønlandsk. Juleaften blandes

familien, både dansk og grønlandsk, og når vi går rundt om juletræet, synger den ene halvdel på grønlandsk og den anden halvdel på dansk, og så gælder det om at synge til. Vi udtrykker os på den måde, vi nu engang kan, og det synes jeg er en dejlig samhørighed, at der er ikke noget, der er forkert.

Jeg ligger aldrig og har aldrig lagt skjul på, hvor meget Grønland betyder for mig, og at det er en del af mig, så jeg fortæller gerne en sjov anekdote, køber tøj som er grønlandsk-brand, eller et eller andet, så mine venner og mine kollegaer er aldrig i tvivl om, at det er den jeg er. Og er der noget, så kan du altid spørge mig, jeg ved muligvis ikke en dyt om det, men jeg skal nok prøve, hvis det handler om Grønland. Når jeg er i Danmark, så trækker jeg på min danske identitet, og når jeg er i Grønland, trækker jeg på min grønlandske identitet. Og hvis jeg er i nærheden af Det Grønlandske Patienthjem her i København, så med det samme tager jeg min usynlige grønlandske kasket på, og hvis jeg møder én, så vil jeg altid hilse på vedkommende og kigge vedkommende i øjnene og sige *"aluu"* eller *"halløj"* eller et eller andet, fordi det garanteret er én med grønlandske rødder, også selvom de nødvendigvis ikke ser sådan ud, og fordi jeg heller ikke nødvendigvis ser sådan ud. Går jeg alle andre steder i København, så kigger man lige igennem folk og hilser ikke. Det er den danske måde at gøre det på.

Der er mere åbent og frit i et grønlandsk selskab, altså familie, venner og kollegaer. Det er mere frit på en eller anden måde, det er mere nærværende, og det er mere uhøjtideligt. Det år vi var i Nuuk, og jeg arbejdede i Grønlands Hjemmestyre, kunne jeg mærke det. Det er ikke fordi, det så er mindre seriøst, der er bare en anden umiddelbarhed. Er man sammen med danskere, og man så er inviteret til fødselsdag på lørdag kl. 15, så kommer du lørdag kl. 15, i øvrigt i dit fineste tøj og evt. med make-up på, du taler pænt og griner af de rigtige ting osv. Man har det hyggeligt, det er bare slet ikke hjerteligt og umiddelbart, som hvis det var i et grønlandsk selskab. Det er jo, ligesom det jeg sagde tidligere, *"jeg kommer for at besøge dig, jeg kommer ikke for at besøge dit hjem"*. Danskere har meget stor tendens til, at man også skal huske at lægge mærke til, at det er virkelig et pænt hjem, de har, og *"har du set, at jeg har sat det her møbel i stand?"* og *"er det ikke bare flot?"*, *"nej jeg kom for at se dig!"* og det har jeg en gang sagt til min tidligere svigerinde, som påpegede *"er det ikke flot? Jeg har brugt hele dagen på at gøre det pænt"*, hvor jeg svarede *"det behøvede du ikke, jeg kom faktisk for at se dig"*, og hun blev meget fornærmet, og det er jo sjovt, at man ikke kan sige, at det der interesserer mig, er dig som menneske og ikke dine materielle ting. Jeg har sagt det igennem årene til mine veninder, at jeg ikke kommer for at se dit pæne hjem, jeg kommer for at se dig, og som sagt, så har de to veninder, jeg havde med sidste år til Grønland, det har de først oprigtigt forstået nu, hvad det betyder.

Kvinde, 38 år

Det at være dansker og kvart grønlandsk, er som at lægge et forvirrende puslespil. Brikkerne passer ikke helt sammen, og der mangler en del brikker – særligt af de grønlandske. Udfordringen har været at skabe mig selv som en hel person med de brikker, jeg har fået stillet til rådighed.

© Privat

© Privat

Genstand

Min far havde et perleslips, hvorpå motivet var Grønland, som han tit tog på til festlige lejligheder. Desværre er slipset forsvundet indenfor det sidste år. Det kan jeg mærke er et lille tab, selvom det ikke var mit slips. Det var et lille grønlandsk familieklenodie, som betød noget for mig. Nu er min far ikke grønlander, men han er gift med min mor, som er halv grønlander, det har faktisk været min far, der har æret Grønland mest, og som syntes at det var vigtigt, at vi skulle vide noget om Grønland [senere er slipset blevet fundet igen].

Min families historie

Min mormor, Erna, var grønlander fra Scoresbysund/Ittoqqortoormiit. Min morfar var dansker, og han tog derop for at være telegrafist. Der mødte han Erna, og de blev gift og fik tre piger, hvoraf en af dem var min mor. Min mor er vokset op i Grønland og boede der, indtil hun var 17 år. Hun boede forskellige steder og flyttede meget rundt i hele Grønland. Min mor har været hele Grønland rundt, helt fra Kap Tobin/Uunarteq nær Scoresbysund/Ittoqqortoormiit og til Nuuk og Thule. Af samme grund er hun ikke så rodfæstet til et bestemt geografisk sted. Der er desværre ikke en hjemby, hvor vi

har hele historien samlet. Hun fik at vide som hel lille, ”*du må ikke tale grønlandsk, for du er dansker*”, så det sprog, som hun naturligt ville kunne have lært igennem leg og igennem venner, fik hun forbud mod at tale. Det har været et stort tab for hende, og det er det stadig. Indimellem møder

hun grønlandere, som hurtigt finder ud af, at hun ikke kan tale grønlandsk, og så kan hun opleve at blive stemplet som én-af-dem-der-vil-være-danske, og det var ikke hendes eget ønske. Det var noget hun blev påduttet. Min mor flyttede herved som 17-årig, og fik et job som stuepige på et hotel, og der mødte hun min far. Men hun har aldrig fortalt om den kulturelle omvæltning, eller om hvordan det pludselig er at gå fra at være ”dansker” i Grønland til at være ”grønlander” i Danmark. Det har efterladt mig med en følelse af at være i gang med et puslespil, hvor adskillige brikker mangler.

Nogle af de manglende brikker til puslespillet har min moster kunnet give mig. Hun har blandt andet fortalt, at da deres mor fik tuberkulose, mens pigerne var ret små, kunne deres mor ikke længere passe alle børnene. Derfor blev min moster, som den ældste, sendt til Danmark for at blive passet af min oldemor, altså min morfars mor. Det skete uden min mosters samtykke og uden ret meget information om, hvad der ventede hende, og om hvor længe hun skulle bo i et fremmed land uden sin nærmeste familie. Det var en meget traumatisk oplevelse for hende og en stor omvæltning. Min moster blev sendt afsted med skibet til Danmark – en sejlads, der dengang kunne vare omkring fjorten dage. Men hun havde ikke sin far, mor eller anden familie med på rejsen. Der var dog nogle søde sygeplejersker, der tog sig af hende under rejsen. Hun havde det godt hos sin farmor, så den del af det var ikke traumatisk. Men det var ikke nemt at starte i den danske skole. Hun blev mobbet af sin matematiklærer, der for eksempel udstillede hende og kaldte hende for den ”lille sorte”, bare fordi hun så anderledes ud. Så der har været nogle triste historier. Hun kunne tale dansk, da hun flyttede herved, men hun så anderledes ud og tænkte anderledes. Det har hun givet mere udtryk for end min mor. Min mor har i højere grad kapslet de svære ting inde, og hun har kun fortalt i brudstykker.

Jeg ved ikke meget om min families historie, men jeg tror, der er nogle slægtninge oppe i Scoresbysund/Ittoqqortoormiit, men det er ikke nogen, vi på nogen måde kender.

Min historie

Jeg er kvart grønlandsk. Jeg har altid boet i Danmark, mine forældre ville gerne have taget mig med til Grønland, men har ikke haft mulighed for at gøre det pga. prisen. Så det har først været som voksen, at jeg er kommet derop to gange. Jeg er uddannet lærer og mediegrafiker, og lige nu arbejder jeg som selvstændig grafiker med visuel vidensformidling. Jeg bor i København. Vi er tre søstre, hvoraf jeg er den midterste. Da vi var børn, gik vi til grønlandskundervisning i Det Grønlandske Hus. Min identitetsfølelse har ændret sig meget, fra jeg var barn, til jeg er blevet voksen. Da jeg var barn, og særligt som teenager, syntes jeg det var meget forvirrende at have en grønlandsk arv, og at noget grønlandsk var afmærket i mig. Nu, som voksen, føler jeg mig mere hel. Jeg synes, det har hjulpet mig meget, at vi har været i Grønland to gange som turister. Samtidig er det blevet mere almindeligt i befolkningen, at der er blandede hudfarver, så det er efterhånden sjældent, at folk spørger mig ”*hvor kommer du fra?*” Der har været nogle helt vilde gæt i tidens løb, hvor folk har spurgt mig, om jeg kommer fra Spanien, Marokko, Peru, Sydamerika, sågar har jeg mødt en kineser, der sagde ”*ni hao*” til mig. Det har altid været mærkeligt for mig. Jeg følte bare, at jeg var dansker. Når jeg møder nye mennesker, så går der ikke ret lang tid, før folk spørger

ind til mit mellemnavn eller til mit udseende. Det synes jeg er fint og hyggeligt at forklare. Det hjælper på det, at ét af mine navne, Ivalo, er det samme som prinsessens – så kan man altid blære sig lidt med et kongeligt navn.

Grønland har desværre ikke fyldt ret meget i mit liv, men der har været små dryp. Mine forældre kunne finde på at sige nogle grønlandske ord, f.eks. lænede de hovedet bagover, og sagde ”Napaajaqaa” (jeg ved ikke hvordan det staves), som skulle betyde, at tungen står lige i munden. Derudover havde min far et perleslips, hvorpå motivet var Grønland, som han tit tog på til festlige lejligheder. Desværre er slipset forsvundet indenfor det sidste år. Det kan jeg mærke er et lille tab, selvom det ikke var mit slips. Det var et lille grønlandsk familieklenodie, som betød noget for mig. Nu er min far ikke grønlænder, men han er gift med min mor, som er halv grønlænder, det har faktisk været min far, der har æret Grønland mest, og som syntes at det var vigtigt, at vi skulle vide noget om Grønland. Til min konfirmation blev jeg konfirmeret i en grønlandsk nationaldragt. Det var en fin måde at vise mit tilhørsforhold. Jeg kender også godt den grønlandske tradition med at kaste penge op i luften, ”Pagga” (kommer fra: *paggatitsivunga – jeg kaster noget i grams*), når man fejrer noget. Jeg har også nogle grønlandske smykker af f.eks. sæler i narhvalstand. De ligger der, og de betyder noget, men det er ikke de smykker, jeg plejer at tage på.

Jeg føler mig helt klart hjemme i Danmark, for jeg har jo ikke haft nok kontakt med Grønland desværre, men jeg synes, det var fedt at komme derop, og jeg ligner jo folk der. Men det mærkelige var, at nogle folk begyndte at tale grønlandsk til mig, f.eks. hvis man sagde på dansk nede i en butik, ”jeg vil gerne købe den her pose kartofler”, så svarede de på grønlandsk. Det synes jeg var frustrerende, fordi jeg følte mig meget knyttet til Grønland, men jeg forstod ikke sproget. Jeg kan godt forstå f.eks. ”suu”, men resten forstod jeg ikke. Det satte det mærkelige dilemma med at høre til, men alligevel ikke at høre til, på spidsen. Jeg ville ønske, at jeg havde mere tilknytning til Grønland, og at jeg havde noget familie deroppe nu. Jeg ville ønske, at jeg følte mig mere hjemme og havde mere tilhørsforhold, end jeg har.

Jeg har to børn: en søn og en datter, på ni og ti år. De var med i Grønland, de har heldigvis oplevet det, og de vil heldigvis kunne huske det, men de husker landet som turister. Selvfølgelig ved de godt, at de har noget grønlandsk i sig, men de er kun 1/8-del. Jeg har ikke dyrket det grønlandske ret meget, men der var engang, hvor min mor havde lavet suaasat [grønlandsk suppe], som vi spiste sammen med børnene. Min datter kunne rigtig godt lide det, og jeg tror også det betød noget særligt for hende at spise noget, som er grønlandsk, hvorimod min søn, han kunne slet ikke lide det. Han synes det smagte meget mærkeligt – og det smager jo også mærkeligt i forhold til danske smagsløg. Grønlandsk mad fik vi af og til i mit barndomshjem, og det husker jeg som en positiv ting. Vi købte sælkød, mattak, tørfisk, spæk eller alkekød. Til mit bryllup fik vi også moskusokse sammen med dyreryg, så det var en blanding af det grønlandske og det danske.

Hvis jeg møder nogen, som tydeligt ser ud grønlandske, f.eks. i tog og bus, så har jeg smilet til dem og haft en eller anden form for kontakt. Jeg har indimellem oplevet, at vi så på hinanden, og at det var noget særligt, en eller anden samhørighed, fordi vi begge vidste, at vi var grønlændere. Det er i

hvert fald noget, jeg lægger mærke til, og jeg har altid lyst til at sige ”*Aluu*” (*hej*). Men så ved jeg også bare, at jeg falder i ”*sprogfælden*”, for jeg kan ikke tale med dem på grønlandsk, og det tør jeg ikke give mig i kast med, desværre.

Min grønlandske side mangler at blive fyldt ud med informationer og opmærksomhed, i det hele taget en anerkendelse af, at den side af mig er der. Det gør stadig ondt, når jeg taler om det, men det påvirker mig ikke i hverdagen. Jeg er også kommet til fred med, at min mor har svært ved at dele og at fortælle noget mere. Sådan er det, og det prøver jeg at acceptere. Der har været et stort kapitel af mit liv, som min mor ikke talte ret meget om. Det har gjort, at der har været et hul eller et afsavn på min identitet, der handler om, hvordan mine rødder ser ud. Vi kom ikke på besøg i Grønland som børn. Grønlandskundervisningen var en anerkendelse af, at vi havde noget med os, som var vigtigt og værdifuldt. For mig har det været en måde at holde kontakt med mine rødder og at føle mig mere hel. Min mor har altid været meget lukket omkring alt med Grønland. De få ting hun har sagt, synes jeg faktisk har været overvejende negative. Jeg har ikke et negativt billede af Grønland. Jeg har et dejligt billede af Grønland, så det er meget modstridende signaler, jeg er vokset op i, og som jeg skulle finde ud af at navigere i. På den måde blev grønlandskundervisningen også et holdepunkt for mig, selvom jeg ikke har lært meget andet end et par få gloser.

Jeg kunne rigtig godt tænkte mig at komme op og se Kap Tobin/Uunarteq, der hvor min mor kommer fra og boede, helt ude i verdens afkrog. Vi har været i Narsarsuaq og Kangerlussuaq og har oplevet det som turister, men at komme videre derfra er simpelthen så dyrt, desværre. Min forældre havde inviteret hele familien derop, alle børn, svigerbørn, og børnebørn, så vi var et rejseselskab på 18 personer, der tog derop sammen. Vi vandrede i bjergene og var inde at gå på indlandsisen, hvilket var en stor oplevelse og helt vildt unikt og fantastisk spændende at prøve. Jeg er glad for og stolt af, at vi har sådan et smukt land, der er så unikt på så mange måder. Da vi var i Narsarsuaq, var vi med til et danse-mik, hvor der blevet danset grønlandsk polka/kalattuut. Jeg var bare sådan, ”*ih, jeg føler mig bare hjemme her, og jeg føler jeg hører til*”, og ”*ej, det er det som mor har fortalt om*”. Jeg følte mig hjemme på en eller anden måde, selvom jeg aldrig havde oplevet der før, og jeg følte mig grønlandsk. Det var en stor oplevelse. Det er meget sjældent, jeg er sammen med grønlændere. Det har som regel mest været i forbindelse med min fars arbejde, da han arbejder på Arktisk Institut, og så har vi været til nogle koncerter med Simon Lyng. Jeg kan også huske, at i forbindelse med grønlandskundervisningen, sang jeg med MIK-koret i DR-salen, og hele holdet var iført grønlandske, hvide dragter med perler på. Det er nok mest, hvis jeg er sammen med min moster, at vi taler om Grønland, for hun er nemlig glad for landet. For hende er Grønland noget fantastisk smukt og dejligt. Hun er kunstner og bor i Jylland. Når jeg har talt med hende, har jeg nydt, at hun fortæller lidt mere, og det giver mig en følelse af samhørighed.

Jeg har oplevet negative fordomme og forestillinger omkring Grønland: Høj selvmordsrate, incest ude i bygderne, druk, grønlændere der er fulde på gaden og *immaqa*-kulturen. Folk har nærmest troet, at grønlænderne bor i igloer. Forestillinger kommer ikke ud af ingenting. De fleste forestillinger om grønlændere, som danskerne har, tror jeg, bliver skabt af medierne, eller af de få grønlændere som de lige har lagt mærke til. Det er klart, at man lægger mere mærke til én

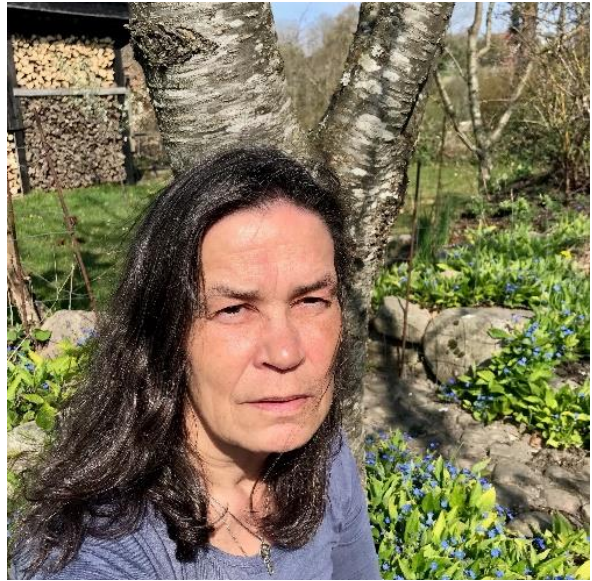
grønlænder, der sidder og drikker nede på hjørnet, end ti helt normale velfungerende grønlandere, og det er helt åndsvagt, for der er lige så mange danskere, der sidder nede på hjørnet og drikker. Det synes jeg selvfølgelig er ærgerligt og irriterende. Nogle gange vælger jeg at tale med folk om det, og arbejder med deres fordomme og forestillinger, og andre gange undgår jeg bare emnet. Men da jeg var yngre, blev jeg meget irriteret og meget ramt af folks fordomme. Nu tænker jeg, at folk må synes, hvad de vil. Hvis de er interesseret i at få udvidet deres horisont, gider jeg godt snakke med dem, hvis ikke, så har vi nok bare ikke så meget at tale om. Jeg synes, at mange af forestillingerne bliver skabt af medierne. Det er klart, at det man bliver fodret med – det er det, man tror. Det er der ikke noget mærkeligt i det. Det er bare mindre fedt, når man bliver stillet til ansvar for nogle af de forestillinger, f.eks. *"hvorfør er der så mange grønlandere, der begår selvmord?"*. Derfor er det ikke så tit, jeg gider tale om Grønland. For det første har jeg ikke så meget tilhørsforhold, og for det andet synes jeg, at folk har meget lav "forforståelse". Men der er begyndt at komme et mere nuanceret billede af Grønland på grund af nogle fremtrædende personer, f.eks. *Julie Berthelsen, Nukâka Coster-Waldau, DR-programmet Nak & Æd* m.fl. Det giver trods alt et lidt mere nuanceret billede af landet. Jeg oplever også, at nogle synes det er eksotisk at være fra Grønland, og så kan folk finde på at sige, *"ej, Grønland er så smukt!"*

Immaqa-kulturen handler om den mentalitet og indstilling til at planlægge aftaler i Grønland. "Immaqa" betyder "måske", og bliver ofte brugt, da man ikke ved, om der kan komme en snestorm. Jeg oplever, at danskere der har arbejdet i Grønland, ofte har det svært med Immaqa-kulturen. Danskere mener, at hvis man har en aftale, skal man overholde den, mens mange grønlandere tænker *"immaqa – vi tager det som der kommer"*, *"vi ser, hvad der sker"*. Det er ikke fordi, der er noget der er forkert, og noget der er rigtigt. Det er bare forskelligt, og de kulturelle forskelle kan ofte skabe konflikter.

Danskere ved generelt alt for lidt om Grønland, selv den undervisning der er i skolen, er meget fattig. I emneuger om Grønland hører man typisk om det historiske fra før kolonitiden, dyrelivet, klimaet, naturen og om tupilakker, åndemanere og myter og sagn. Man underviser ikke rigtig om det grønlandske samfund i dag, om hvordan landet har udviklet sig, om den nulevende befolkning, eller om hvordan de bor. Jeg savner et større kendskab til, hvorfor vi hører sammen, hvad vi kan bruge hinanden til, hvilke muligheder vores fællesskab har potentiale for. Jeg kunne også godt tænke mig en diskussion af, hvordan vi ser vi på hinanden, og om vi overhovedet har brug for at høre sammen. Hele den side af undervisningen om Grønland er nærmest ikke eksisterende, og jeg håber, at skolernes undervisningsmateriale bliver mere up to date. Grønland er en meget stor del af Danmark. Vi har et meget tæt og stærkt knyttet bånd som gør, at vi har en meget lang historie sammen, der startede som koloni og kolonimagt, men som har ændret sig, og jeg tror, det er meget vigtigt at fortælle den historie. Dels for at nedbryde fordomme, og dels for at ære den kulturarv og det samhørighedsbånd, vi har. Grønland bliver et politisk område, som Donald Trump gerne vil købe, og som kineserne gerne vil have fat i. I forhold til Europa, synes jeg, det er vigtigt, at folk lærer om de politiske forhold og klimaforandringerne, men også at de lærer om de mennesker, der bor i Grønland - men jeg synes Danmark har en særlig forpligtelse til oplysning, mere end resten af Europa.

Klara-Sofie Rosing Birkblad, 56 år

Jeg var den dansker, som ikke var "rigtig dansker" og blev derfor ikke lukket ind i danske fællesskaber, men jeg havde heller ingen kontakt med det grønlandske, fordi jeg var ikke "rigtig grønlænder" og ikke var født i Grønland. Jeg var i ingenmandsland, og på en eller anden måde føler jeg, at jeg har befundet mig i det ingenmandsland i det meste af mit liv.

© Klara-Sofie Rosing Birkblad

© Klara-Sofie Rosing Birkblad

Genstand

En maske. Jeg er vokset op i Sønderjylland. Jeg har altid følt, at jeg har skullet bære en maske for at passe ind. I min barndom var der ikke mange med anden etnisk baggrund end dansk i Sønderjylland, så jeg blev kigget på. Jeg var anderledes. Jeg har arbejdet med at smide masken og finde ud af, hvem jeg er. Jeg har selv lavet masken i raku-ler. Den er rustik. Den er rå-glaseret og raku-brændt. Masken er ligesom delt i to. Den ene side er rødlig glaseret med jernoxid - den anden side er rå ler, som er blevet sort. Jeg er optaget af det med masker. Jeg har fundet ud af, at det er en grønlandsk tradition - det med maskedans og at bære masker.

Min families historie

Min morfar var grønlænder og en af de første kateketer, der rejste til Danmark og blev uddannet til præst. Min mormor var grønlænder og uddannet jordemoder. Min mor blev født i Ilulissat. Men når hun fortalte om sine barndoms minder, foregik det i Qullissat (*den nedlukkede kulmineby*). Min mors familie var vestligt orienteret, og hun rejste til Danmark som 18-årig for at tage en uddannelse. Hun boede på Grønlænderhjemmet i København. Det må have været i starten af 1950'erne. Min mor fortalte engang om en voldsom oplevelse, hun havde som helt ung. En af de grønlandske mænd, som også boede på Grønlænderhjemmet, havde forsøgt at begå selvmord. Hun og hendes venner var kommet hjem fra byen, og de fandt ham liggende blødende i gården, hvor han havde forsøgt at skære halsen over på sig selv.

Min mor blev uddannet til lærer. Hun mødte min danske far på lærerseminariet, og de blev gift. De fik min ældste søster og flyttede til Grønland, hvor de boede i fem år. Her blev mine to mellemste søskende født. Men min far havde svært ved at bo i Grønland, især pga. mørketiden, og min mor oplevede at blive diskrimineret i sit eget land. Hun fik bl.a. mindre i løn, fordi hun var grønlander. Der var også andre forhold, der gjorde sig gældende, som hun ikke kunne have med at gøre, så de rejste til Danmark, hvor de bosatte sig. Her fik de mig i 1963. Min morfar døde i 1958, og efterfølgende døde min mormor. Jeg har derfor aldrig kendt mine grønlandske bedsteforældre. Mine forældre bosatte sig i Sønderjylland i en lille landsby. Min mellemste søster og min bror har fortalt, at de følte sig diskrimineret. På gymnasiet blev min søster kaldt "*Den lille vilde*". Og jeg kan huske en episode, hvor min bror og jeg blev udsat for racisme. Min bror og jeg - vi blev simpelthen bare smilende brune om sommeren. En dag havde min mor taget os med ind til byen. Vi gik ned ad gågaden og passerede en dansk mor, hvis barn pegede på min bror og mig og sagde højt: "*Mor, er det en neger?*". Så vi blev kigget på. Jeg husker flere gange min mor sagde til os, "*nu skal I huske at opføre jer ordenligt, for vi bliver altså kigget på*".

I min barndomsfamilie besøgte vi aldrig familien i Grønland. Men vi fik besøg af mine mostre og en onkel og af mine grønlandske kusiner og fætre. Min grønlandske onkel kom til min konfirmation, og han forærede mig en hundepisk. Der er sådan et sjovt billede fra den dag, hvor hele min danske familie af onkler og tanter står pænt i en halvcirkel ude på græsplænen, næsten som en flok slædehunde, og så står min grønlandske onkel foran dem og svinger med hundepisken. Han skulle lige demonstrere, hvordan man gav pisken et svirp.

Min mor har ikke delt sin historie med mig, men jeg tror, hun havde otte søskende. Hun var den yngste. Jeg ved, hun mistede sin ene bror, da skibet "*Hans Hedtoft*" gik ned. Hendes ældste søster døde, før hun selv blev født, og det må have mærket hendes forældre. De fik min mor relativt sent, så hun var den yngste og den lille nuttede. Da hun bosatte sig i Danmark, døde hendes forældre kort efter. Det må have gjort noget ved hendes familie, men det var ikke noget, hun talte om.

Det grønlandske var til stede i små ting i mit barndomshjem. Min mor bestilte nogle gange hvalkød fra Grønland. Vi spiste hellefisk, og hun lavede ind imellem suaasat [grønlandsk suppe] til os. Vi hørte nyheder på grønlandsk, og min mor abonnerede på *Grønlanderposten*. Hun havde en sælskindsfrakke, men gik aldrig med den. Den hang på loftet i et skab og duftede af mølkugler. Til sidst kasserede hun den. Hun havde også en lille grønlanderdragt til piger. Den fik jeg på, da jeg fik den rette størrelse. Så skulle der tages et billede. Det hænger i min stue i dag sammen med billedet af mine grønlandske oldeforældre og min grønlandske bedstefar. Min mor kom også i en grønlanderforening. Hun underviste de unge grønlandske kvinder i dansk og var korleder for et grønlandsk kvindekör. De var med til TUSA - den her store korkonkurrence, hvor grønlandske kör i Danmark mødes og dyster. Et slags grønlandsk Kör Grand Prix.

Min mor har ikke fortalt meget om, hvordan det var at flytte fra Grønland til Danmark, men hun fortalte altid om Grønland som super-fantastisk. Hun fortalte også, at hun havde haft en dejlig barndom. Når jeg ser tilbage på det, tror jeg, at hun trøstede sig med de fortællinger, for det var som om, der var noget, der var frosset fast inde i hende. Men hun italesatte det aldrig. Det er måske også lidt en grønlandsk ting - at man ikke taler om det konfliktfyldte og det problematiske. Jeg har som

voksen haft svært ved at få svar på, hvordan hun egentlig oplevede det at bosætte sig i Danmark. Hun var en smadderdygtig og meget respekteret lærer. Hun forsøgte at være en grønlander, der klarede sig godt. Det var en balancegang. Min mor var blevet gift, havde fået tre børn, havde bosat sig i Danmark og arbejdede som lærer på fuldtid, da hendes forældre døde. Hun var meget knyttet til sin far. Hvor skulle hun nu gå hen og få hjælp? Når jeg ser på det, så tror jeg, hun har haft det meget svært.

Min historie

Jeg er folkeskolelærer- og musikeruddannet, har læst en P.D. (*Pædagogisk Diplomuddannelse*) i Interkulturel Pædagogik, og er lige kommet ind på kandidatstudiet Pædagogisk Antropologi. På lærerseminariet mødte min mand og jeg hinanden. Min mand arbejder som lektor på en professionshøjskole. Vi har tre børn sammen, to sønner og en datter. Vores ældste søn er magister i historie, og de to andre læser en kandidat på universitetet. Jeg har arbejdet som folkeskolelærer inden for almen- og specialområdet og i en lang årrække som kirkemusiker og korleder. Jeg er den yngste ud af en søskendeflok på fire. Min ældste søster er født i Danmark. Min mellemste søster og min bror er født i Grønland. I min barndom oplevede jeg ikke, at mine forældre forskelsbehandlede os. Men retrospektivt tænker jeg ind imellem, at min ældste søster og jeg blev opfattet som danskere og mine mellemste søskende blev opfattet som grønlandere - sikkert på grund af det der *fødselskriterie* (blev fjernet i Grønland i 1991). De var "*rigtige grønlandere*", og jeg var ligesom "*en af bastarderne*". På en måde oplever jeg, at den diskurs, der er omkring det grønlandske og det danske i dag, allerede skar igennem min barndomsfamilie, og placerede mig på den forkerte side af plankeværket. Jeg var en dansker, men ikke "*rigtig dansker*". Jeg havde ingen kontakt med det grønlandske og var ikke "*rigtig grønlander*". Jeg var identitetsmæssigt i et ingenmandsland, og på en måde føler jeg, at dér har jeg befundet mig det meste af mit liv. Det er mit ståsted. Jeg har søgt efter en "*verdensborger-identitet*" - et identitetsbegreb som dækker over, "*Der er noget generelt menneskeligt, man må tage udgangspunkt i*".

På uddannelsen i Interkulturel Pædagogik arbejdede jeg med grønlandske forhold, og jeg opdagede en gennemgående problematik, som handlede om en søgen efter identitet. Jeg læste interviews med kvinder med inuitatoveringer, og opdagede, hvordan det for dem handlede om at tage ejerskab for deres inuit-identitet. Jeg tænkte "*hold da op*", her har jeg hele mit liv følt en skævhed inde i mig, og så opdager jeg, at det måske kan have noget at gøre med, at jeg har en anden etnicitet med mig. Jeg har som barn ikke tænkt "*hold da op, hvor er jeg anderledes*". Det var bare noget, jeg var, og oftest som noget, der blev holdt udenfor som "*forkert*". Skal jeg skære det ind til benet, så tænker jeg, identitet er en livsproces. Det er måske ikke så tydeligt for folk, der vokser op i den meget homogene danske kultur som etniske danskere. Men i bund og grund tror jeg, at identitet er en proces for os allesammen.

Jeg har arbejdet en del med gestaltterapi, analytisk terapi og kunstterapi. Efter min mand og jeg havde fået børn, og jeg havde arbejdet en årrække som lærer, brændte jeg ud med stress, fik en depression og løb ind en identitetskrise. Jeg gik i gestaltterapi, som er en konfronterende terapiform. Det hjalp mig meget. Derefter kastede jeg mig over det kreative. Jeg skrev digte, arbejdede med ler,

maleri, tegning, musik, korledelse. Det var en spirituel åbning, og det var supergodt for mig. Jeg arbejdede med grønlandsk og dansk identitet og med min forståelse af ”ingenmandsland”. Det blev en udforskning af, hvad det her ”ingenmandsland” er for noget. Jeg blev også meget inspireret af tibetansk buddhisme og meditation. Jeg opdagede, at identitet ikke er et solidt univers fra evighed til evighed, men skabes og genskabes af de valg vi træffer i livet, og på en måde bliver identitet til en historie, vi kan fortælle om os selv.

I min egen familie er vi ikke så bundet af traditioner, og forsøger ikke at leve op til noget bestemt – hverken i forbindelse med jul og fødselsdag eller andre livsbegivenheder. Vi har lavet vores egen form for familie, hvor der skal være plads til, at alle kan rummes. Der er ikke noget, der er bevidst dansk eller grønlandsk. Det har påvirket vores måde at være familie på, at et af børnene har Aspergers Syndrom (en autismspektrums-forstyrrelse) og derfor har sin egen ”neuro-atypiske kultur”. Det er noget, vi er åbne om og giver plads til, fordi det ikke er noget der bare går væk eller ”bliver normalt” en dag. Også min barndoms sociale arv er blevet bearbejdet. Den sociale arv er noget, der bliver formidlet ubevidst og uden et sprog - gennem den måde man er sammen på - den måde man siger tingene på. Den gør sig gældende i hele måden, man er i kontakt på.

Min mand og jeg henter kræfter i naturen, og det gør vores børn også. Mens børnene var små, holdt vi ferier i Danmark med kajak, på cykel eller på vandring. I dag holder vi køkkenhave, har en bi-gård og kører sådan lidt à la selvforsyning. Jeg føler mig klart hjemme og tilpas i dansk natur. I 2002 besøgte jeg Grønland for første gang sammen med min mor og med min dengang femårige datter. Jeg er så glad for, at hun har oplevet Grønland. Vi var der i 14 dage og besøgte familie i Qaqortoq. Jeg synes, det er en fantastisk natur, men den kan være svær at færdes i, fordi den er så voldsom og egentlig også farlig.

Jeg har sjældent gjort noget ud af at fortælle, at jeg er halvgrønlander. Det har måske skabt en usikkerhed i samværet, fordi jeg ser forholdsvis grønlandsk ud. Så folk ser måske noget fremmedartet i mig. Efter min mors død, er jeg begyndt at udforske det grønlandske på mine egne præmisser. Jeg skal ikke tage overdrevet hensyn til nogen. Jeg skal ikke beskytte nogen. Det er det ”identitetsprojekt”, jeg arbejder med nu. Jeg vil se, hvor det bringer mig hen. Der er en del af mig, som på en eller anden måde har ligget brak i ”min indre baghave”. Tidligere har det ikke altid bidraget med noget positivt, da jeg har oplevet, at folk har været sådan, ”*nåh, er du grønlander?*” og det hører så sammen med racistiske fordomme om, at grønlandere er promiskuøse og fordrukne. Jeg kan mærke den der fordom. Den bliver ikke sagt direkte, men kommer til udtryk ved at der sker noget i kontakten.

Da jeg i forbindelse med studierne i grønlandske forhold søgte oplysninger, dokumenter og kilder på nettet og biblioteket, dukkede al den her ”elendighedsforskning” op om Grønland. Alle de her danske SFI-undersøgelser om ”skæve” forhold i det grønlandske samfund, og det at være grønlander. Man skal virkelig grave dybt for at få noget frem, hvor det at være grønlander bliver omtalt som noget positivt. Jeg oplever, at det positive ved at være grønlander er at være kreativ og besidde en styrke, en modstandsdygtighed. Man er ligesom en korkprop. Det kan godt være, man bliver dykket ned, men man kommer op igen. Der er en styrke i ikke at være bange for at prøve

noget nyt og at turde prøve det ikke-planlagte. Det forbinder jeg med det grønlandske. Som dansker skal alt planlægges langt ud i fremtiden, helst ned i detaljen. I det grønlandske ligger en spontanitet og en accept af ”omtrentligheder”. Immaqa.

En dansk ven havde engang inviteret mig på kaffe. Og ligesom for at vise mig sin venlige accept af min etnicitet, havde han fundet nogle bøger frem med gamle fotografier fra Grønland. Fotografier af inuitkvinder med hårtop, af hundeslæder og inuitmænd med sælskindsanorakker og bjørneskindsbukser. Han sagde: ”*Det kunne være du var interesseret i dem her, da du er halvgrønlander?*”. Det overraskede mig. Det havde jo ikke meget at gøre med mig eller mit liv her og nu. Jeg oplever, det er det nogle danskere i den grad forbinder med Grønland - hundeslæder og hårtoppe. Jeg har en bekendt, der var turist i Grønland for nylig. Han var ude at køre hundeslæde med den her 73-årige hundeslædekusk. Min bekendte omtalte ham som ”*Grønlander med stort G*”, som var super-dus med naturen. Jeg hørte det som fortællingen om ”Den ædle vilde”, der svinger hundepisken, mens danskeren sidder bagpå og bliver dus med ”Den ædle vilde” og den grønlandske natur og der også drysser snefnug og lidt stjernestøv ned på ham selv ...! Ja, det er lidt sarkastisk, men på en dårlig dag er det sådan, jeg tænker om det. Det er stereotyper. Man ser ikke det moderne Grønland. Man ser for eksempel ikke, at hundekusken måske bruger sin GPS, for man skal jo helst kunne finde hjem igen.

Jeg oplever, der er en forskel på, hvordan man er sammen, når man er iblandt grønlandere og iblandt danskere. I Grønland kunne jeg mærke, der var en kant, som udelukkede mig, fordi jeg kom fra Danmark. Men når jeg var sammen med grønlandere, især kvinder, i Danmark så havde vi det simpelthen så sjovt, grinede en masse sammen og af os selv, og jeg har ikke været bange for at falde ved siden af. Jeg behøvede ikke bære min maske.

Jeg har altid holdt meget af håndarbejde. Måske kommer jeg i kontakt med det grønlandske, når jeg laver håndarbejde? Min mor fortalte, at min mormor altid gik med et eller andet håndarbejde i hænderne, enten noget skindarbejde eller også syede hun på noget. Jeg har arvet en kaffedug med grønlandske motiver, som min mormor har syet. Det er det eneste, jeg har fra min mormor. Den er jeg glad for. Den er et arvestykke.

Hvis jeg skal nævne noget, jeg forbinder med det danske i mig, er det musikeren Trille. Jeg var vild med hende. I min tidlige ungdom hørte jeg hendes musik til hudløshed, især den der ”*Altid har jeg længsel*”. Det pudsige er, at jeg i antropologen Janne Floras bog, der handler om grønlandere og længsel, har læst, at grønlandere er gode til længes! At længes hjem - at længes ud - grønlandere længes!

Min mors modersmål var grønlandsk, og mit er dansk. Når hun ville fortælle noget, som betød meget for hende, tror jeg det har været svært for hende, fordi hun skulle fortælle det på dansk. På den måde var der en sprogbarriere imellem min mor og mig. Jeg forstår ikke grønlandsk, og kender ikke til den forståelse, tænkning og kultur, der udtrykker sig gennem sproget. Grønlandsk var min mors hjertesprog, og dansk er mit. Min mor lærte mig ikke at tale grønlandsk. Jeg forsøger nu som

midaldrende at lære at tale og forstå grønlandsk. Det hænger sammen med, at det er min store studiedrøm at udføre feltarbejde i Grønland, og så er det nødvendigt, at jeg lærer at tale sproget. Mine voksne børn og jeg taler en del om, hvordan det er at have del i en anden etnicitet end dansk. Min mellemste søn ser mest grønlandsk ud. Min ældste søn og min datter ser danske ud, men når de fortæller folk, at de er kvartgrønlandere, skal de høre på bemærkninger som "*Skal du være grønlanderstiv?*" og de der trøse ting. Vi holder en ironisk distance til det, og mine børn tager det ikke så tungt. Men jeg synes, det er en stigmatisering af alle grønlandere.

Jeg oplever, der er en styrke ved ikke at være fastlåst i en eller anden forståelse af identitet som 'Min-identitet-er-min-kultur', men at identitet er en proces. Når man ikke tager alting for givet, bliver vejen man går, spændende. Svar findes ikke som "rigtigt" eller "forkert" men skabes af de valg, man træffer. Man er tvunget til at være i udvikling og afbalancere de indre konflikter, der ligger i én. Man bliver nødt til at håndtere det, og man bliver nødt til at være åben omkring det og få hjælp til at håndtere det. Det synes jeg er positivt. Så snart man får taget hul på det, kan det virkelig berige ens liv.

Jeg mener, det er vigtigt at fortælle, hvordan det er at komme til Danmark som fremmed. Danskere har en meget homogen kultur og kulturforståelse. Nogle danskere er derfor meget hurtige til at pege det fremmede ud som forkert, og det skaber et asymmetrisk forhold. Menneskerettighedsinstituttet har i 2015 lavet en undersøgelse, hvor herboende grønlandere er blevet spurgt, om de har oplevet diskrimination. De fortæller, at diskrimination finder sted på mange måder. Der er danskere i Danmark, der kan finde på at sige: *Åh, rejs da hjem med dig*" til grønlandere, og grønlandere i Grønland, der kan finde på at sige: *"Åh, rejs da hjem til Danmark"* til dansktalende grønlandere. Det er det krydsfelt, man befinder sig i, når man er *halvgrønlander* og bor i ingenmandsland. Det er så nemt at udgrænse, men man skal være klar over, hvor hårdt det rammer. Det handler om at få skabt en bevidsthed hos os alle sammen om, at der ikke er noget "hjem" at rejse hjem til. Man kan ikke bare "slette" de mennesker, man ikke gider at forholde sig til. Vi bliver nødt til at give plads og bygge bro til hinanden.

Identitet er en rejse. Ligesom universet, udvider vores liv sig hele tiden og forandrer sig hele tiden. Identitet er ikke et fast narrativ. Det er en åben proces. Hvis man kan gribe dét, så tror jeg, livet kan blive lidt nemmere og meget mere rigt. Man har sin historie med sig. Men når man forandrer sig og måden, man ser og forstår verden på, kan man også forandre sin forståelse af den historie, man bærer på. Man kan se og forstå den fra nye perspektiver. Det er den fleksibilitet - den åbenhed, jeg oplever, er vigtig at have med.

Naja Motzfeldt, 33 år

... hvis folk virkelig vil vide, hvad jeg er, så siger jeg, at jeg er grønlander med dansk mor.

Genstande

Musik

Det er svært at vælge én ting ud, fordi det bare er materiale. Jeg er stor fan af ældre musikere, som har nogle betydningsfulde tekster, og så synes jeg det grønlandske sprog er meget beskrivende. Det er forskelligt musik, jeg har lyttet til igennem mit liv, f.eks. bandet Sume. Når man analyserer deres tekster, synger de om de problemstillinger der er ved Grønland-Danmark-forholdet, som også er aktuelt i dag. Jeg har også hørt meget af sangeren Ole Kristiansen, sangeren Ulf Fleischer og bandet Zikaza. De ligger alle også meget tæt på mit hjerte.

© Naja Motzfeldt

© Fotograf: Josepha Lauth Thomsen, redigering: Naja Motzfeldt

Inuittatoveringer

Men i dag betyder mine inuittatoveringer også rigtig meget for mig. At jeg kan få lov til at udtrykke mig og denne her åndelige verden, vi har i Grønland, og de betydninger vi kan lægge i de forskellige tegn. Jeg synes også, det grønlandske sprog har mere essens, og det er på en måde "lidt tykkere". Det er lidt som en tyk sovs, hvor dansk er lidt som en tynd sovs. Det synes jeg også er spændende i forhold til mine tatoveringer, at jeg kan få lov til at udtrykke mig og føle mig smuk ved at have dem her.

Det er en måde, hvorpå jeg kan tage en del af mine forfædres kultur tilbage - en del af kulturen, som er forsvundet med tiden. I Grønland forsvandt tatoveringerne meget tidligt (i 1700-tallet) i forhold til de andre inuitiske samfund. Så det skal udforskes endnu mere, modsat i Nunavut Canada, hvor det var i starten af 1900-tallet de forsvandt, og hvor det har været på pause i en 70-80 år, men nu er blevet moderne igen. For mig er tatoveringerne også en måde at være lidt rebelsk på, fordi nogen har taget det fra mine forfædre, og så kan jeg ligesom tage det tilbage, og vise hvor smukt det er. Tatoveringer på hænder, hals og i ansigtet blev ofte associeret med kriminelle, ligesom rockere, men i dag er det blevet mere neutralt.

Mønstrene bag inuittatoveringerne er meget fascinerende at dykke ned i, også den betydning jeg lægger i mønstrene. Jeg har nogle prikker på mine hænder ved neglene, som hedder *putu*, som er en vej ud for onde ånder. Så har jeg tre streger på min pege-, lang- og ringfinger, som repræsenterer Havets Moder. Jeg har på min venstre håndryg fået tatoveret nogle streger, hvor jeg gav tatovøren ”fri leg”. Mønstrene er fra Østgrønland, og det er ikke færdigt endnu, så jeg vil helst ikke snakke om, hvad det bliver. Så har jeg prikker fra under hagen til ned mellem brysterne, og de er *putu* igen. Der er ikke noget traditionelt over mønstrets placering, men jeg synes, det var ualmindeligt smukt. Jeg har også været igennem nogle kedelige og sørgelige ting de sidste 3-4 år, som jeg har svært ved at udtrykke, så tanken er, at de onde ånder kan komme ud igennem *putu*, og at jeg på den måde kan blive bedre til at sætte ord på de svære ting. Derfor er *putu* foran stemmebåndet og hjertet, og på den måde kan min sorg hele. Jeg har også tatoveringer på lårene. Den slags kalder man for fødselstatoveringer. Mønsteret forestiller harpuner og skal give mændene i min familie styrke og god vind i fangst. Derudover, når jeg en dag skal føde et barn, så har barnet noget smukt at se på. Ifølge tatovør og selvoplært forsker i inuittatoveringer, Maya Sialuk Jacobsen, er den mest detaljerede historie, den der er om *Havets Moder*, fra Sydgrønland, hvor jeg selv er fra. Stregtatoveringerne får man lavet for at ære Havets Moder. Maya Sialuk Jacobsen laver tatoveringerne på forholdsvis traditionel vis med *hand-poking* og *stitching* metoderne, men med nutidens krav til hygiejne og produkter indenfor tatovering. Jeg synes, det er meget mindre stressende at blive tatoveret på traditionel vis, fordi man ikke hører brummen fra maskinen.

I min nærmeste familie (far, mor og søskende - som man siger på dansk) er jeg den, som har flest inuittatoveringer. Men min ataata [far] har aldrig kunnet lide tatoveringer, fordi han synes, de bliver grimme og rynkede, når man er gammel. Så i hans levetid har han ikke vidst, jeg har haft tatoveringer. Det er derfor først efter hans død, at jeg har fået synlige tatoveringer. Jeg tror på, at han et eller andet sted ude i ånde verden er stolt over, at jeg har fået lavet det her, selvom at han i hans krop har ment noget andet. Men hvis man siger den grønlandske nærmeste familie, som inkluderer onkler, fastre, kusiner m.m. er der flere, der har vestelige tatoveringer, og én som også har inuittatoveringer.

Min families historie

Min aataa og aanaa [bedstefar og bedstemor] var grønlandske, og min aataa var præst. Min aataa har først været underviser, og efterfølgende var han præst alle mulige steder i små bygder i

Sydgrønland. Så den del af familien har rejst meget rundt. Min aanaa døde, da jeg var omkring 1 år, og min aataa døde også, da jeg var ret ung, og han var ikke længere sig selv de sidste par år af hans liv grundet alderdom. Så jeg har ikke nogen erindring om dem. Min ataata har fortalt mig om dem og om deres liv, og jeg ved at kristendommen ikke har fyldt lige så meget i min opvækst, som den gjorde i min ataatas. Men den har været der, og jeg har respekt for, at min aataa har været præst. Jeg har fået fortalt af mange ældre mennesker, som han f.eks. havde undervist i folkeskolen, at min aataa var et kærligt og varmt menneske, der tog sig af alle. Min aataa har taget børn til sig, som har været lidt udsatte, børn som f.eks. er kommet fra fattige familier og fra andre bygder for at gå i skole. Dem har min aataa taget til sig af. Så jeg har også på den måde fået bonus-farbrødre rundt omkring. Jeg har ikke stor kontakt til dem, men når jeg ser dem, så siger vi hej. Min aataa var dybt forelsket i min aanaa, da han underviste i folkeskolen. Lige overfor og lidt op ad vejen havde de hus, så når min aanaa gik ned ad vejen, imens han havde undervisning, så råbte han til børnene: *”Prøv at se ud ad vinduet. Der går den smukkeste kvinde ned ad bakken”*. Det har jeg fået fortalt af mange forskellige mennesker, at alle har vidst, at det har været kærlighed. Jeg er ked af, at de gik bort tidligt. Jeg tror, jeg vil have haft et rigtig godt forhold til dem. Især fordi min aanaa syede meget med skind, perler og alt muligt, og alle fætre og kusiner i familien har fået hjemmelavede gaver, som er unikke og traditionelle, f.eks. kamikker, grønlandsdragter m.m. Jeg har fået to par kamikker, som min aanaa har lavet. Jeg håber en dag, at selv kunne lave kopier af dem. Men havde min aanaa levet samtidigt med mig, tror jeg, hun havde lært mig at arbejde med skind, og hvordan man syr i det? Hvordan behandler du skind? Hvordan gør du det blødt m.m.? Det tror jeg også, at jeg i hendes ånd kommer til at gøre, når jeg kommer hjem til Grønland igen og kan give mig i kast med at dykke ned i, hvordan har man gjort før hen. Mine håndarbejdsevner har jeg fra min aanaa, og resten af familien har de musikalske fra aataa.

Min ataata er grønlander, og min mor er dansker. Vi er fire søskende i alt. Min ataata har fire børn, og min mor har to. Jeg har en storesøster, som har en anden mor, og hun blev bortadopteret til en familie i Nuuk. Jeg mødte hende første gang, da jeg var fem år. Da kom hendes kæreste og bankede på og spurgte min ataata, om han vil sige hej til sin datter. Det vil han rigtig gerne og ringede rundt til hele familien, og der blev købt sodavand – på en hverdag! Det var stort dengang, en højtidelighed. Fra dagen kan jeg huske, der var solskin, sodavand og glædesudråb. Det var rigtig hyggeligt, at vi alle mødte hende. Vi har altid vidst, hun fandtes, men det var rart, vi mødte hende. Jeg har en storebror, som min ataata har med en anden kvinde. Han har altid været i mit liv. Han har boet i Narsaq og Qaqortoq i hans yngre dage, og bor i Nuuk nu. Så mødte min forældre hinanden. Min mor var oppe og spille håndbold i min hjemby. Det var kærlighed ved første blik, men hun rejste tilbage til Danmark, og derefter tilbød min ataata at købe en billet til hende, så hun kunne komme tilbage, og så kom hun tilbage og har været der siden. Det er nok efterhånden 40 år siden, det skete. Så fik de mig og efterfølgende min lillesøster.

Min familie er meget kunstnerisk og musikalsk. Jeg plejer at sige, jeg er det ene hvide får i familien, og alle de andre er de sorte. Jeg er den eneste, der hverken kan tegne, synge, male eller være kreativ, på den vestlige forståelse af at være kunstnerisk. Men jeg er vildt god til håndarbejde – til at sy med perler, sy anorakker, strikke og hækle – nok mere hverdagsting. Alle mine søskende synger.

Den ene har udgivet flere cd'er. Den anden har været med i Aavaat-koret i mange år, og den tredje spiller guitar og kan synge. Min aataa var præst, så de var opdraget til at synge salmer, og man synger højt og tydeligt, og han har hjulpet dem til at få en bedre sangstemme. Min ataata har altid elsket musik, især The Beatles og de grønlandske bands, som var nye i hans ungdom, især Sume. Det skyldes, at han er opvokset i den periode i Grønland, hvor man blev opdraget til at være "mini-dansker", og hvor man skulle være dansker for at komme frem. Så han blev sendt til Danmark for at lære dansk på forskellige skoler. Hans uddannelse er formet i Danmark, og han blev uddannet telegrafist. Så min ataata kunne tre sprog: grønlandsk, dansk og engelsk, og han var god til at formulere sig på alle tre sprog. Det har smittet af på mig, og jeg kan også formulere mig på alle tre sprog.

Min historie

Jeg er født og opvokset i Qaqortoq, og jeg flyttede til København i 2013. Jeg læser det, som hed Eskimologi, men nu hedder Grønlandske og Arktiske Studier på Københavns Universitet. Jeg er født og opvokset i Qaqortoq, og fordi min mor er dansk, og at jeg taler dansk, så er jeg blevet kaldt for "*dansker*" i byen. På trods af jeg har mørkt hår, brune øje, bliver meget brun om sommeren og også kunne tale grønlandsk. Men dengang i folkeskolen skulle man på en eller anden måde skåne børnene, så enten gik man i en dansk klasse eller i en grønlandsk klasse, for ikke at forvirre dem for meget i sproget. På opfordring af både skolen og forældre var der en klasse for tosprogede børn. Den gik jeg i, og vi var 6 i den klasse. På den måde kan man sige, at samfundet allerede har placeret os som dem, som er anderledes, hvilket resulterer i, at andre børn syntes det var spændende, men fordi de var anderledes, var de andre børn på skolen grove over for os. Så vi blev udsat for rigtig meget mobning. Vi blev mobbet med at vi var "*danskere*", eller at vi var ikke "*rigtige grønlandere*". Da jeg var omkring de 18 år besluttede jeg mig for, at det, som andre sagde, ikke betød noget, men at det er, hvordan jeg selv har det med det. Der valgte jeg at introducere mig selv fremover som grønlander. Jeg er født i Grønland, vokset op i Grønland, taler grønlandsk, og er jeg bare heldig, at jeg oveni har dansk og engelsk sprog. Folk forstod, hvordan jeg nu havde det, men der var nogle enkelte, der ikke gjorde og blev ved med at sige, at jeg skulle, flyttede hjem til Danmark, på trods af at jeg aldrig havde boet i Danmark. Derudover har jeg en karakteristisk næse, der er større end de flestes, derfor blev jeg oveni moppet med, at de kaldte mig "*Pinocchio*". Jeg blev ret ked af, at jeg blev mobbet, for jeg kunne ikke ændre mit udsende, og jeg følte de ledte efter noget dansk ved mig. Jeg drømte om, at når jeg blev voksen, skulle jeg have en næseoperation, og at denne operation vil give mig en "*rigtig grønlandsk næse*". Det hele har gjort stort indtryk på mig, men da jeg var 18 år, gav jeg slip på alle de her negative ting og valgte at se mig selv som et kærlighedsbarn. Uanset hvilken etnisk baggrund mine forældre har, så er jeg kommet til verden. At jeg har skulle sættes i en kasse som enten det ene eller det andet, det har været rigtig svært for mig. Jeg synes, at hel-, halv- og kvart-begreberne er så firkantede, fordi jeg er vel et helt menneske. På min farside af familien har vi noget norsk i os, fra nordmændene der kom til Grønland i 1700-tallet. Det er også der, vores efternavn stammer fra. Der kom en Peter Motzfeldt udefra. Jeg tror ikke på, at der findes "*fuldblodsgrønlandere*" mere, og som 18-årig besluttede jeg mig for at introducere mig selv som grønlander fremover. Men behovet er heller ikke større. Altså, det at jeg er Naja, er vigtigere, end om jeg er grønlander eller dansker. Men hvis folk virkelig vil vide, hvad jeg er, så

siger jeg, at jeg er grønlander med dansk mor. Jeg ved ikke, om min mor vil være fornærmet over det, men der er noget eksotisk over at være ”grønlander”. Der er ingen i Grønland der vil sige, at de var en dansker med grønlandsk mor, men det kan godt være, man kan sige det i Danmark. Men jeg synes nogle gange, at etnicitet fylder mere end personligheden. Jeg synes, man skal gå ud fra, hvad man selv føler, f.eks. hvis man er adopteret fra Korea af nogle danske forældre, så kan man føle sig dansk, selvom ens etnicitet er koreansk.

Jeg har arbejdet en del indenfor turisme i Grønland. Jeg føler også, at jeg er god til at formidle historie om Grønland, både om det gamle og det moderne Grønland, samt jeg kan sætte et personligt twist på det hele. Men jeg har oplevet, at folk vil have mig som guide, fordi jeg har et bestemt efternavn, Motzfeldt. Da efternavnet er kendt i Grønland – især inden for politik - så bliver jeg associeret med politikere som jeg ikke er enig med, men jeg bliver valgt pga. mit efternavn. Jeg kan godt blive ked af, at jeg bliver valgt pga. af kun mit efternavn. Men jeg er da stolt af, hvad min familie har gjort og opnået, selvom jeg ikke er enig med det hele. Jonathan Motzfeldt var min aataas fætter, og så er der Josef Motzfeldt. Vi kalder hinanden for ”*aaqqatit*” (som betyder vante eller blodfamilie – hvis man kan sige det). For mange år siden gik Motzfeldt-grenen i to dele, men vi er bevidste om, at vi er i familie og har en forbindelse alle sammen.

Jeg har boet i Danmark i 7 år. Jeg føler at jeg har to hjem, men kan huske lige da jeg flyttede herved, så var *hjem*: Grønland. Jeg tager ikke på ferier, jeg tager *hjem*, og så tager jeg på skole i Danmark. Men nu har jeg tilpasset mig, fået et netværk, lært at finde fra A til B i Danmark. Når jeg får gæster fra Grønland, kan jeg sige ”... *du skal med den bus. Du skal med det tog. Jeg går med, så du ikke bliver væk*”. Det er en form for hjemmebane, at det kan jeg. Jeg er jeg så heldig, at jeg kommer hjem til Grønland nu, at jeg kommer hjem to gange om året, til jul og til sommer, og det er rart at komme hjem til ens hjemby, kendte ansigter, ens familie, vores grønlandske traditioner f.eks. jul med de grønlandske julestjerner, bading og sang. Men jeg kan mærke, at jeg har boet 7 år i Danmark. Jeg forlod 5-6-årige børn, jeg kendte, og de er nu på vej i puberteten så jeg føler mig på en måde fremmed - fordi byen er lille på cirka 3000 mennesker, og jeg kan ikke genkende den yngre generation længere. Der føler jeg mig fremmed. Plus at jeg har en følelse af ikke at have bidraget nær så meget, som hvis jeg boede derhjemme. Mit bidrag nu er, at jeg kommer hjem til mine forældre. Når jeg er færdiguddannet, vil jeg flytte hjem og ”sprede vingerne”, og vise hvad jeg har lært. Men jeg tror, det bliver svært at flytte tilbage og give slip på de ting, jeg nok tager for givet her i Danmark. Det bliver begrænset, når man kommer hjem igen. Men lige nu vil jeg sige, at jeg har to hjem - et i Danmark og et i Grønland.

Det var forfærdeligt at flytte til Danmark. Det var stort, kæmpestort! Alle de busser der overlapper hinanden. Mennesker der ikke hilser. Ualmindelig mange kæmpestore insekter - og hjemve. Det første år jeg boede her, var det sværeste år, jeg har haft her. Hjemve og ensomhed – der er så mange tusind mennesker her i København, og alligevel så føler jeg ensomhed, hvorimod når jeg er hjemme i Qaqortoq, og der er 3000 mennesker, så føler jeg aldrig ensomhed. Jeg ved at jeg altid kan komme hen til nogen, og folk hilser og sådan nogle ting. Det var en kæmpe omvæltning, og jeg har grædt, grædt og grædt, og overvejet at give op flere gange. Oveni at det kollegie, jeg flyttede ind i, der

synes de andre, at det at jeg var grønlander, det var sjovt. De sagde f.eks., at jeg skulle have Guld Tuborg, at jeg ikke kan finde ud af at drikke, at jeg slår enhver sæl ihjel med mine tænder nede på havnen, og sådan nogle mærkelige ting, som de påstår er jokes – men for mig er de fornærmende. Jeg føler ikke, at jeg er det billede. Jeg følte, jeg kunne styre mit alkoholforbrug. Jeg kunne bidrage til samfundet. Jeg gik i skole. Jeg lavede mine lektier. Jeg agerede som et hvert almindeligt menneske, men fordi jeg kommer fra Grønland, er det åbenbart okay, at jeg skal høre på sådan nogle dumme jokes, som for mig er mere hygge-racisme. Men jeg var heller ikke god til at sige fra, fordi jeg var den eneste grønlander på kollgiet, og jeg var nødt til at indordne mig under de normer, der var her. Jeg følte, hvis jeg sagde fra, så vil jeg blive ekskluderet af fællesskabet, og så jeg vil hellere ”lægge mig ned” og tage imod de der ”jokes”/hygge-racisme – og på den måde have en mulighed for at være en del af noget her på kollgiet. Jeg synes med årene, at jeg har forklaret, at jeg er ikke som de grønlandere, de ser på Christianshavns Torv - at jeg godt kan finde ud af stå op, gå i bad og få noget ordentligt at spise osv. Jeg forklarede også, at der er i Danmark, også er udsatte danskere, men det er nok nemmere at pege en grønlander ud, fordi vi gør tingene anderledes, og vi ser også anderledes ud, og vi gør ting i fællesskab og udtrykker glæde og sorg på en helt anden måde, end danskere gør. Så vi bliver måske nemmere at pege ud og nemmere at se, end en dansker der sidder på bænken og drikker øl nummer 40. Men jeg føler, jeg har omvendt mange fordomsfulde danskere. Jeg er her, jeg taler dansk, og jeg er modbevist for, hvad du tænker om en grønlander. Der er lige så mange forskellige danskere, som der er forskellige grønlandere. Jeg oplevede engang, hvor vi var en flok grønlandere på en tankstation i Holbæk, hvor der kom en flok skinheads, som var ubehagelige, og ham som arbejdede på tanken sagde, at det ikke var første gang det skete, så han bad os om at blive inde på tanken, og så ville han tilkalde politiet. Fordi de her skinheads vil vitterligt gerne gøre os fysisk ondt, fordi vi ikke er hvide. Der var jeg rigtig rigtig bange, fordi det havde jeg ikke oplevet så slemt før.

Jeg gik på CPH business i en international klasse. Det vil sige, der var folk fra hele verden. I den klasse jeg gik i, var der to fra Danmark, to fra Sverige og mig (som var de skandinaviske/nordiske folk), og resten af klassen kom fra andre steder. Jeg gik med sælskindsluffer og havde sælskindstaske, og de her ikke-skandinaviske folk kaldte mig for ”*animal-killer*”, og det var synd for dyrene, og de havde lært, at sælen var en truet dyreart. Hvis jeg havde lufferne på, råbte folk efter mig, at jeg var en ”*animal-killer*”. Jeg var nødt til at sætte dem ned og forklare dem det, og give dem nogle tal. Jeg lavede også mine fremlæggelser om Grønland og forklarede dem, at sælen ikke var et truet dyr, og at vi i Grønland bruger hele sælen, og prøvede at lave et positivt twist på det, og forklarede dem, at det ikke bare var for sjov, vi slog sæler ihjel, men for at overleve. Jeg føler, at mange af dem forstod det. Jeg kan også huske, at vi skulle skrive CV som en øvelse, hvor der var mange i klassen med mellemstlige baggrunde, som forklarede det havde været svært for dem at få job med deres navne og baggrund, og vi snakkede om det i undervisningen. Derefter spørger min underviser, om jeg har prøvet noget lignende. Jeg forklarede, at jeg altid havde søgt arbejde, hvor min grønlandske baggrund var en fordel, f.eks. som tolk, underviser i det grønlandske sprog m.m. Så jeg har ikke oplevet det, da jeg ikke har søgt job i f.eks. Super-Brugsen. Men så sagde en af danskerne i klassen: *”Hvis du søgte job hos mig, så ville jeg helt klart fravælge dig, fordi du er grønlander, fordi jeg ved ikke, om du drikker eller tager stoffer, eller om du er socialt*

udsat". Jeg blev så chokeret over, hun sagde det, for jeg havde lavet fremlæggelser med hende, gået på holdet, bevist jeg taler dansk og engelsk, og kommer til undervisningen og fik gode karakterer. At hun så stadig ville fravælge mig, fordi jeg er grønlander. Det gjorde mig vildt ked af det. Vi har gået sammen på det her studie i to år og arbejdet sammen, men så fordi jeg er grønlander, vil hun fravælge mig, hvis hun havde en virksomhed. Det kunne jeg ikke forstå. Nu havde jeg modbevist hende, men det er så hendes mening.

Jeg har altid fået ros, de steder jeg har arbejdet, og jeg har arbejdet steder, der har haft en forbindelse til Grønland, f.eks. som tolk eller guide. Engang skrev jeg en ansøgning til et rejsebureau, der søgte guider til Grønland. De skrev tilbage, at de havde dårlige erfaringer med grønlændere, "*så vi tager ikke imod grønlændere*". Det kunne jeg ikke forstå. Jeg er en kæmperessource. Jeg kan tale dansk, grønlandsk og engelsk. Jeg har personlig tilgang til Grønland. Jeg har historisk viden om Grønland fra min uddannelse. Jeg har så været heldig at arbejde for andre rejsebureauer som guide i Grønland, og de har været ualmindelig glade for mig. Så når jeg er hjemme i Grønland om sommeren, så guider jeg turister i Sydgrønland, og jeg er god til det. Jeg hører altid turisterne, hvad de helst vil høre - om de vil have, jeg er helt historisk, eller om de vil høre om livet i dag i Grønland. Og de vil ofte høre om i dag. Sidste sommer var der f.eks. et amerikansk krydstogt, og der skulle jeg forklare om alt - selv hvorfor vi havde iPhones. Det er så de amerikanske fordomme, man møder der. Jeg oplevede også engang, at en amerikansk turist gav mig et æble, fordi han havde hørt, det var så dyrt for os at købe æbler, så han havde taget et æble med fra skibet. Det følte jeg mig meget fornærmet over, fordi jeg kunne mærke, han gav mig det, fordi han havde ondt af mig. Men jeg arbejdede for hotellet og fik en god løn osv., men jeg tog imod det. Men jeg havde den følelse af, at han ledte efter en "*hjemløs-type*", som han kunne redde, men vi har ingen hjemløse i vores by, så fik jeg det. Det var underligt, og jeg blev fornærmet, men jeg kan også sætte mig i hans position og den viden han mangler. Jeg forstår godt, at deres viden om Grønland er meget begrænset, men det er sådan nogle små ting, der går mig på. Især fordi viden om Grønland ofte kun er skrevet på dansk eller grønlandsk, og kun hvis du er heldig, er der noget godt på engelsk. Jeg synes *Visit-Greenland* er god til at dele ting, men ellers er det begrænset viden, der findes. Det er primært meget rige mennesker fra hele verden, der besøger Grønland, fordi det er så dyrt. De siger ofte, de kan se noget europæisk i mig eller gætter på, om jeg kommer fra Spanien, Italien osv. Så jeg tror, det gør dem glade, at jeg ikke er den der typiske grønlandske med et meget rundt hoved, med små øjne osv. men at jeg også har noget europæisk i mig. En joke jeg ofte laver, når jeg guider er, når de spørger ind til vejret, så siger jeg "*vejret siger høj sol og 10 grader, men det kommer så helt an på, om vejret har læst vejrudsigten*". Så tænker de sig lige om, og så griner de. Men vejret kan skifte meget hurtigt i Grønland. Det kan det også i Danmark, der kan være sol det ene sekund og regn det andet. Så finder jeg også hurtigt ud af, om de er til dårlige jokes. Hygge-racisme, tror jeg, er et dansk begreb, og jeg forstår det som, at danskerne synes, det er okay at lave en nedladende joke, derefter grine af den og så sige "*ej, men det var bare en joke*". Jeg ved også, at der er mange med mellemøstlig baggrund, der oplever denne hygge-racisme og stadig bliver kaldt for indvandrere, selvom de måske er tredje eller fjerde generation. At danskere lige skal gøre opmærksom på det og påpege, at man ikke er "*rigtig dansker*". Jeg tænker, det er noget hierarkisk. Jeg føler, at danskeren skal påpege noget ved mig, og så kan jeg ikke rigtig svare igen

som grønlander, fordi danskeren er superior. Det er et magtspil, og er en del af den danske kultur, fordi hvorfor er der behov for at sige: *"Skal du have en Guld Tuborg?"*.

Jeg oplevede engang, at en ven her på kollegiet, hvor jeg bor, mente, at alle grønlandere var naturmennesker og vidste alt om naturen. Han havde så trådt på en hundelort en dag, og da han kom hjem, tog han skoen af og stak den hen mod mig og spurgte *"kan du lige lugte, om det er en hundelort eller ej?"*, så spurgte jeg *"hvorfor siger du det?"* Han svarede *"jamen det er, fordi du er fra Grønland, kan du ikke se forskel på sådan noget?"* jeg svarede *"det har jeg ikke lyst til det der, det må du selv rode med, og selv gøre den sko ren"*. Jeg forstår slet ikke deres tankegang. Hvor det kommer fra? Hvorfor? Jeg synes det var nedladende, hvorfor skal jeg lugte til den lort? Hvorfor skal jeg kigge på det? Er det ikke lige meget? Vask lorten af din sko!

Jeg er blevet gode venner med nogle af dem fra mit kollegie og kan også selv lege med på deres hygge-racisme i dag og sige *"jeg skal være grønlanderstiv"* – og så griner de af det, og så er der en dansker, der siger *"ej men vi danskere kan heller ikke finde ud af at drikke, vi brækker os og går tidligt i seng, I grønlandere kan bare holde ud i flere timer"*. Det bliver sådan et sammenspil, uskrevne spilleregler, hvor vi godt kan joke med det. Men det er få mennesker, jeg har det med, hvor alle forstår spillet i det, og jeg ved, hvor jeg har dem. Men folk jeg ikke kender eller ikke har et forhold til, der siger sådan nogle ting, det forstår jeg ikke.

Jeg tænker meget over, hvordan jeg introducerer mig selv, både gennem arbejde, uddannelse og venner m.m. Hvis det er en masse fremmede mennesker, jeg skal møde, er jeg stille, tilbageholdende og afventende. Så venter jeg på, at lederrollen kommer frem, men hvis den ikke dukker op, så tager jeg den. Nu bor jeg på et kollegie, hvor 90 % af dem læser på DTU og er meget mere tekniske, modsat mig der læser på humaniora. Der kan det være svært at forklare mit fag, sprog og kultur m.m. Men jeg synes generelt, jeg har forskellige tilgange til alle mine forskellige møder, om det er arbejde eller familie. Især min danske-side af familien kan have svært ved at forstå den grønlandske kultur, der synes jeg, at jeg er god til at sammenligne med den danske kultur. Hvis jeg møder fremmede, kan det ske, at folk spørger ind til mit udsende. Jeg har prøvet, at folk ikke spørger, men at de så bruger tid på at sidde at regne ud, hvor jeg er fra, men langt de fleste gange spørger folk, *"er du grønlander?"* og ikke, *"hvor er du fra?"*. Til det svarer jeg *"ja"*. De spørger derefter *"hvor i Grønland?"*, og jeg svarer *"Qaqortoq, det som I kender som Julianehåb"*. Derefter møder jeg især to ting, som folk vil snakke om 1) de vil fortælle, hvad de ved om Grønland, 2) de vil snakke politik og siger *"I skal blive selvstændige"*, *"I skal ikke have mere bloktilskud"*, *"I skal have mere i bloktilskud"*, *"I kan ikke finde ud af det selv"* osv. – og jeg gider ikke snakke om det. Jeg siger ofte, at de skal prøve at flytte derop i et års tid, og så mærke det selv, i stedet for at få deres holdninger igennem en ferie, de har været på, eller medierne. Jeg føler, jeg skal forklare alt om Grønland og tale på hele landets vegne. Folk forstår ikke, der findes lige så mange forskellige grønlandere, som der er forskellige danskere. Jeg kan ikke svare på, hvorfor der er alkoholikere i Grønland, jeg ved ikke, hvad de har gået igennem, siden de drikker. Jeg spørger heller ikke en dansker på Amager, hvorfor en anden dansker drikker i Sønderjylland. Jeg synes ofte, jeg skal være ekspert for Grønland og folket. Men heldigvis har jeg en uddannelse og har arbejdet

som guide, som gør jeg kan påtage mig ekspertrollen. Det er ikke sikkert, alle kan det. I Grønland går man ikke hen og spørger danskeren i byen om, hvorfor alt i Danmark er, som det er. Jeg føler igen, at det danske magtspil er en del af det her, hvor danskeren ser sig selv som forælderen, der skal teste grønlænderen, som nu er barnet i dette magtspil. Det er nærmest en konstant eksamensfølelse, fordi det jeg siger kan skade Grønland, hvis jeg siger det forkerte - også selvom jeg siger, det er min holdning eller følelse og ikke hele Grønlands. Jeg er også nødt til at analysere, hvilken dansker snakker jeg med og efter personens udgangspunkt tilpasse min formidling, så personen kan forstå det.

Jeg synes, der er meget forskel på, hvordan man er sammen, når man er sammen med danskere og grønlændere, men det er der også på køn og alder osv. Men når jeg er sammen med kun danskere, så føler jeg, at det forventes, at jeg er et "vilddyr", at jeg skal tæmmes lidt, fordi jeg er fra Norden. Men jeg har også fordomme om danskerne, jeg ved de forventer, jeg er et vilddyr, og jeg derfor prøver "at agere hvid" - f.eks. sidde ned, ikke bøvsse for højt, ikke prutte, sige tak for mad m.m. Modsat når jeg er sammen med grønlændere, så må man gerne bøvsse eller prutte, og nogle gange griner de, siger "det stinker" eller bare lader som ingenting. Men hvis jeg hos danskere pruttede ved spisebordet, ville det være dybt fornærmende. Det er ikke fordi at bøvsse og prutte er vildt vigtigt, men det siger noget om, hvor grønlandske nogen er, fordi for danskere er bøvsse og prutter privat. Angående fødselsdag er der stor forskel på Grønland og Danmark. I Grønland holder man kaffemik, hvor folk kommer og går, som de har lyst til, hvorimod i Danmark er der boller og kage mellem kl. 12 og 15, og så skal du være der til tiden, og så skal du gå kl. 15. Det skulle jeg vænne mig til i Danmark, og bruge den energi på at komme og "være på" i de tre timer og snakke med mennesker, man normalt ikke taler med. Der kan jeg meget bedre lide den grønlandske tilgang. Måske også fordi når jeg tager til danske fødselsdage, føler jeg, at jeg bliver udstillet som "hende der grønlænderen", som kommer fra Grønland, taler grønlandsk og ved en masse om Grønland. Jeg føler jeg bliver udstillet som et dyr i zoologisk have og oveni skal være eksperten i Grønland. Det dræner min energi, fordi jeg føler ikke, jeg kan vise Naja, men at jeg skal opfylde den boks, jeg som grønlænder bliver puttet ned i.

Jul og påske i Grønland er også meget forskellig fra Danmark. Jeg synes ikke, man fejrer påske her i Danmark, men jeg bor jo også på kollgie. Maden er også forskellig. Jeg plejer at sige, at jeg har to livretter, en dansk: medisterpølse, skank og gule ærter, og en grønlandsk: sæl-suaasat [grønlandsk fiskesuppe] – men især med sælnyre. Men meget grønlandsk mad er også mikset ud fra dansk mad. Man kan f.eks. lave suaasat med kylling. Man er gode til at mikse. I Grønland er den "nye" religion kristendommen og den oprindelige inuit trosforestilling noget, der eksisterer på samme tid, ligesom jeg kommer fra en præstefamilie og har inuittatoveringer. I Grønland er der plads til det hele på samme tid, vi har mikset det, og det kan man godt.

Sprogligt er det danske sprog i Grønland og det danske sprog i Danmark meget forskelligt. Da jeg flyttede hertil, blev jeg meget overrasket over, hvor forskelligt det er. Det er nærmest to dialekter. Der er hverdagsdansk, så er der rigsdansk, så er der akademiskdansk m.m. Jeg synes især, man er meget påvirket af det amerikanske sprog i Danmark, så er "man gamer" eller "down med det"

m.m. Så det bliver en naturlig del af det danske sprog. Derudover skulle jeg forholde mig til det akademiske sprog på universitet, og jeg opdagede man studerer på forskellige måder. I Danmark diskuterer man meget. Man skal vinde samtalen, og man har spidse albuer, og i Grønland bliver alle hørt. Vi skal i mål alle sammen, og vi går hånd i hånd. Det skulle jeg lige vænne mig til og tilpasse mig, og vil jeg overhovedet det?

Jeg fandt helt tilfældigvis faget, der dengang hed *Eskimologi*, men i dag hedder *Grønlandske og Arktiske Studier*. Det talte til mig pga. at det historiske og sproglige fyldte meget, og jeg havde arbejde indenfor turisme. Det var lidt spontant, og jeg kontaktede først en uddannelsesvejleder i Grønland, men fik ikke den rigtige hjælp, så jeg fandt én i Danmark. Jeg fik at vide, hvordan jeg skulle søge studiet, og at jeg skulle søge mange kollegier, og at jeg skulle have en god opsparing med hvis det var muligt. Så fik jeg det kollegieværelse, jeg stadig har i dag, jeg fik det en måned før, jeg skulle ankomme. Så måtte jeg betale for en måned, hvor jeg ikke boede her. Det som chokerede mig, var prisen for et værelse, fordi i Grønland er et kollegieværelse relativt billigt. Jeg kan huske, dengang kostede et værelse omkring 850 kr. om måneden, og prisen her i København er minimum 3000 plus. Oveni var der også depositum på 3 x husleje. Derudover skulle jeg have rejsekort for at komme frem og tilbage fra studiet, så derfor var en god opsparing vigtig. Det var mange penge, man havde ude at svømme, for at starte uddannelse. Jeg synes også at den offentlige transport tog lidt tid at få styr på - hvilket tog eller bus skulle man tage? Jeg skulle også have et dansk telefonnummer og flytte adresse fra Grønland til Danmark, og de to systemer snakker ikke sammen. Der var mange ting i starten. Heldigvis kender jeg nogen fra min hjemby i Grønland, som også er flyttet til Danmark, så de hjalp med møbler, og jeg kunne komme til mad, og de tager mig rundt i byen og viser mig rundt og bare er sociale med mig. Men jeg var også en del alene, så det var en svær og lærerig periode. Men jeg græd så meget af hjemve og ensomhed i det første år, og følelsen af ikke at passe ind, at man ikke har noget netværk. Men jeg er glad for, jeg holdt ud, og jeg har også sagt til andre grønlandske studerende, at man skal holde ud, fordi det bliver bedre. Det første år er altid det sværeste år. Mine råd er nu: brug Det grønlandske Hus, find din vejleder i huset og deltag i arrangementer og få et netværk, samt brug dit studie og kom til arrangementerne der, og ligeledes byg et netværk der og oplev noget, som måske er typiske danske ting. Til sidst: husk at være god ved dig selv, ikke slå dig selv i hovedet, over at du får 02 i en opgave, og alle andre får 12, og hvis man dumper, får man to chancer til, og man kan få hjælp i de grønlandske huse, skal man huske.

Jeg kan huske en gang, hvor jeg gik ned ad Købmagergade, og jeg ser alle de her mennesker, der går frem og tilbage omkring mig, og jeg bliver ramt af den her enorme ensomhed og fik nærmest tårer i øjnene og tænker, hvad laver jeg egentlig her? Der har jeg været glad for min families støtte og den støtte, jeg fik i Det grønlandske Hus. Det er slet ikke så farligt at spørge om hjælp, og der er masser af støtte af finde. Lige pludselig var man ikke alene, og det var ikke så farligt. Jeg har oplevet en masse tab, imens jeg har boet her - både tæt familie, venner og bekendte. Tænk, at jeg ikke har fået lov til at være med til at sorge og sige farvel, fordi jeg sidder her i Danmark. Jeg har ikke kunne være der for dem i Grønland. Jeg er gået glip af både glæder og sorg, fordi jeg er i Danmark. Jeg er gået glip af fødsler, fødselsdage, bryllupper m.m. Jeg mistede min ataata

pludseligt, og jeg nåede ikke at komme hjem og sige farvel til ham. Jeg tænkte, hvorfor er jeg her? Hvad laver jeg? Er det bare at få et stykke papir på, jeg kan noget, hvor jeg kunne have været derhjemme og passet min ataata og været der, da han gik bort? Men man kan altid være bagklog. I min ataatas ånd, og det siger min mor også, at det har været den bedste beslutning at tage til Danmark og få en uddannelse, og også få en personlig udvikling for mig selv. Det gode er, at jeg personligt og fagligt udvikler mig, imens jeg er i Danmark, og det svære er alle de ting, man går glip af derhjemme. Jeg kan nogle gange føle mig fremmed i Danmark. Jeg kender København nu og kender de gode steder at spise, og når jeg får gæster, kan jeg vise dem rundt og føle mig lokal. Men København er så stor. Især i disse corona-tider, hvor man har været lukket inde og så kommer ud igen og ser de steder, som er lukket og der er kommet noget nyt. Ting sker så hurtigt hernede, så der kan jeg godt føle mig fremmed. Forleden gik jeg en tur med en ven, og vi gik på en gade, jeg aldrig havde været på i de 7 år, jeg har boet her. Det kan være svært at følge med, især som studerende, hvor man i flere uger kan være begravet i sine studier, også derefter kommer ud og ser ting, som man ikke har set før. Jeg kender også kun Københavnsområdet. Kommer jeg ud fra det område, kender jeg slet ikke Danmark. Det er så forskelligt, hvordan der er, når man kommer væk fra storbyen.

Nogen som man ikke talte om, som jeg oplevede, da jeg flyttede herned, var at mænd synes det er okay, at de rører ved mig. Forskellige mænd, forskellige steder. Første gang jeg oplevede det, sad jeg i bussen på sædet op ad ruden, og så sad der en mand bag ved mig, han stak hånden igennem mellemrummet og begyndte at røre ved mit lår. Jeg troede først, han vil stjæle fra mig, så jeg kigger ned, og derefter vendte jeg mig om og kiggede på ham, og så lod han som om han sov. Så trak jeg mine jakkelommer til mig, så han hvis han prøvede at stjæle, så kunne han ikke komme i dem. Men lidt efter gjorde han det igen, og han gik efter mine lår. Så da bussen stoppede, gik jeg op til buschaufføren og sagde, at manden bag mig enten prøvede at stjæle fra mig eller befamle mig, og så udpegede jeg ham for chaufføren, og så råbte manden "*jeg ligger bare og sover*", og så gik han ud af bussen. Så sagde jeg "*nåh, problemet er vist løst*". Jeg prøvede det igen nogle uger senere i toget, hvor jeg sad for mig selv, og hvor en anden mand overfor mig begynder at æ mig på skinnebenet. Så tager jeg mit ben til mig og kigger på ham, og han lader som om han ikke havde gjort noget. Jeg kigger meget på ham, men han ville ikke kigge på mig. Så lidt efter kigger jeg på min mobil, og så begynder han at æ mit knæ, så spørger jeg ham "*hvad laver du?*" Og idet jeg spørger, rejser han sig og går. Jeg har også haft flere episoder inde i byen, hvor mænd læner sig op ad én og gerne vil have, man skal mærke deres lem eller sådan noget, det er nogle mærkelig ting, jeg aldrig har oplevet i Grønland. Men jeg tænker, det er fordi jeg er kvinde, jeg bliver udsat for sådan noget. Det var et nyt kulturchok at blive behandlet sådan. Fordi var det sket i Grønland, kunne jeg sagtens sige, hvem det var. Her i Danmark vil jeg aldrig kunne finde dem igen. Jeg har også prøvet at få stjålet min mobil to gange og meldt det til politiet, men de kan ikke gøre noget, fordi det er bare en mobil. Men for mig var det den eneste måde, jeg kunne kommunikere med min familie i Grønland på. Første gang det skete, følte jeg mig meget berøvet. Jeg ved godt, det bare er en mobil, men den forbindelse den har til min familie i Grønland er så vigtig. Mine forældre havde ikke internet, så jeg kunne ikke gå på Facebook og skrive til min forældre. Så jeg måtte finde nogen, der gav mig lov til at ringe hjem og fortælle, jeg havde mistet min mobil, og det er dyrt at ringe til Grønland. Et minut kan

koste flere kroner. Det var en afmagt at miste den, og man kan selvfølgelig få en ny mobil, men det er funktionen i den, der gør den måske er mere værd for mig end for andre. Det er en forbindelse til et hjem.

Min ataata var en hønemor, hvis man kan sige det, en *hanefar*. Da jeg rejste herved, gav han mig nogle råd: ikke snakke for længe med fremmede på gaden - det kan være tricktyve - pas på bilerne, når du går over vejen, da trafikken er noget helt andet i Danmark end i Grønland, og har du kontanter, så hav dem flere steder – så hvis du mister dem, så mister du ikke alt på en gang. Men fordi min mor er dansk, og vi har familie i Danmark og kom på ferier herved, så havde jeg en fornemmelse af, hvad Danmark var, da jeg flyttede herved. Jeg vidste, her er tog, køer, træer, og duften herved er helt anderledes, og man kan komme ud og bade i vandland. Men det at flytte herved var noget helt anderledes end at være her på ferie. Min mor er lidt mere frisindet, end min ataatas børneopdragelse var, og var bedre til at give slip på os og lade os selv udforske livet. Det min mor sagde, da jeg flyttede herved var, at jeg altid kunne flytte hjem igen, hvis jeg havde brug for det. Men jeg har familie og venner i både Grønland og Danmark, og der er altid nogen i hvert land, der siger de savner mig, når jeg rejser, og det betyder noget. I Grønland er man også vant til, at unge rejser til Danmark for at få en uddannelse, så man er vant til ikke at se hinanden i længere perioder, og jeg synes, man er gode til, at det ikke bliver akavet, når man ses igen. Man forsætter bare, der hvor man slap. Man er heller ikke bange for stilhed i sociale sammenhænge i Grønland. Det er utrolig rart - det handler mere om det at være i samme rum. Men alle er også glade på mine vegne og synes det er vildt sejt, jeg har rejst alene herved for at uddanne mig, og jeg får en masse støtte.

Jeg var for noget tid siden til indflytterfest. Jeg ville ikke drikke den aften, så det skulle jeg høre lidt for: "*grønlændere drikker jo*", men jeg gad ikke drikke den aften. Jeg ville bare hygge, men jeg sætter mig ved en gruppe af folk fra forskellige steder i verden, Tyskland, Mexico osv. Vi snakker hele aftenen, og da festen lukker, følges jeg med dem ned til togstationen, først der finder en af dem ud af, jeg er fra Grønland, og han bliver helt mundlam og siger "*eskimo! – I have never met an eskimo before/eskimo – jeg har aldrig mødt en eskimo før*". Så prøvede jeg at forklare ham, at det hedder Inuk og Inuit. Men hans fascination var på en måde mere "*ren*" end den danske. Han var oprigtigt interesseret i, hvem jeg var som person, og hvor jeg kom fra. Jeg følte ikke, jeg blev sat i den der situation, hvor jeg skal repræsentere hele Grønland og bliver sat i den der boks, men jeg blev interessant på den gode måde for ham. Han ville have mig til at forklare ting om Grønland, hvor jeg oplever med danskere, at de spørger ind til ting, og jeg skal forsvare det.

Jeg har også fået en større frihed af at flytte hertil, og gøre ting nogle ting, som jeg ikke vil gøre derhjemme. Man bliver mere anonym herved og kan gøre ting, man ikke gør derhjemme, f.eks. når man er til fest i indre by og har fået et glas mere, end man plejer og giver en fremmed et kram. Det vil man ikke gøre derhjemme i Grønland, og hvis man gjorde det, ville der være by sladder om det. Jeg ved, at før i tiden var man bedre til at tage sig af grønlandere, der kom på uddannelse i Danmark. Man fik ofte en værtsfamilie, og staten blandede sig meget mere i det hele, også økonomisk. Men målet handlede om at blive en *minidansker*, hvor det i dag er et frit valg man

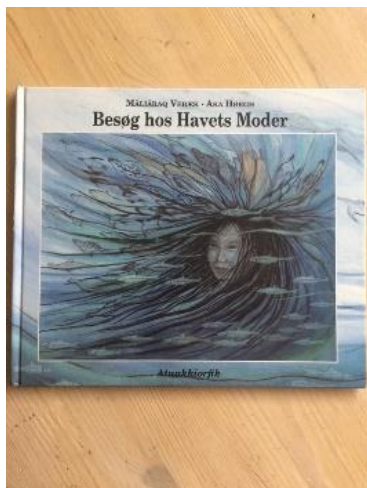
tager, hvis man rejser hertil. I dag er man mere alene om det. Men jeg føler, de grønlandske politikere giver os dårlig samvittighed, hvis ikke vi rejser tilbage efter uddannelse, fordi de giver en rejse hjem hvert år og giver støtte til de grønlandske huse, så at jeg på den måde skylder Grønland at tage hjem og arbejde der. Men jeg synes, de grønlandske huse er gode til at sige til én, at man her for sin egen skyld, og at man ikke skylder staten i Danmark, Grønland eller Rigsfællesskabet noget, men at man selv har et frit valg.

Det har været en stor fordel for mig at have mit kendskab til Danmark, og jeg er også en dansk statsborger. Modsat måske andre der flytter hertil. Der er en stor frihed ved at bo i Danmark, der er overalt mange flere muligheder på alle punkter, også selv transport mellem byerne i landet og adgangen til udlandet. Jeg troede også jeg skulle ud at se mere af verden, da jeg flyttede hertil, men fandt ud af, at jeg havde et kæmpe behov for at komme hjem til Grønland to gange om året i stedet. Det er kun et år siden, at jeg pakkede den sidste flyttekasse ud. Jeg er nemlig et menneske, som har lidt svært ved at give slip. Ting tager tid. Den her flyttekasse havde min ataata sendt til mig, og han havde sendt den fra havnen, hvor min bedste ven arbejdede, og han havde så skrevet en besked på kassen. Det var de sidste ting, jeg manglede hjemmefra, det var min ataata, der havde sendt den, og min bedste ven havde skrevet en sød hilsen på den. De ting, der var i kassen, havde jeg sådan set ikke brug for, fordi jeg ikke havde pakket dem ud. Det var tanken om hilsnerne i kassen, og når jeg pakkede den ud, ville jeg officielt være flyttet hertil. Det var svært at give slip. Men det gav frihed og luft at få pakket den ud, faktisk. Men om noget tid skal jeg flytte den anden vej, og flytte hjem til Grønland når min uddannelse er slut.

Jeg synes det her projekt er vigtigt for Danmark, fordi det kan give et bredere syn på grønlændere og kan være med til at nedbryde de her fordomme og hygge-racisme. Jeg føler ikke, jeg er den grønlænder, nogen forventer jeg skal være - altså den socialt udsatte grønlænder. At man kan vise, vi er lige så forskellige, som danskere er forskellige, og alle er forskellige: køn, alder, seksualitet, måder at tænke på osv. Lige meget hvad der sker mellem Grønland og Danmark, håber jeg det bliver godt, fordi der er noget historisk, blodmæssigt, politisk m.m. der hører sammen. Grønland er en del af Danmarks historie, og Danmark er en del af Grønlands historie. I en europæisk sammenhæng er Grønland kun en del af EU pga. Rigsfællesskabet, men der er på internationalt plan et billede af Grønland, som "det" vi skal nå at redde pga. klimaforandringer. Det kan være godt for dem at lære om Grønland, om folket og f.eks. at der ikke findes pingviner i Grønland. Husk, at jeg ikke repræsenterer hele Grønland og alle grønlænderes følelser. Men det her er min historie og min vinkel på det hele.

Josefine Aviaja Lindberg, 29 år

Jeg er både grønlandsk og dansk, og både ubevidst og bevidst har jeg nok valgt ikke at splitte det så meget op.

© Josefine Aviaja Lindberg

© Josefine Aviaja Lindberg

Genstand

Myten om Sassuma Arnaa/Havets moder som jeg har som børnebog. Sassuma Arnaa har gået igen igennem hele min barndom og min opvækst i Grønland. Den har rodfæstet sig hos mig i en tidlig alder, og uden at tænke over det har den altid været der. Jeg fik den læst højt i min barndom, sammen med de andre myter igennem børnebøger f.eks. *Kaassassuk – den forældreløse*. Men især Sassuma Arnaa har betydet meget for mig, og når jeg nu analyserer den, kan den forklare en anden måde at tænke på verdenen eller opføre sig i verdenen på, som har været så meget anderledes fra andre måder at forstå på. Historien knytter sig mere og mere til, hvordan jeg forstår verden og forholder mig til denne på.

Min families historie

Min relation til Grønland den kommer fra min far, han er grønlænder, men også dansker. Han er vokset op i Paamiut, og hans mor er født og opvokset i Grønland, hvor min fars far er dansker. Min far er født i Herning, men i deres historie har de været meget frem og tilbage mellem Danmark og Grønland. For nogle år siden flyttede min aanaa (farmor) til Danmark, og siden da er flere fra min fars søskendeflok flyttet hertil. Så måske det har sat gang i noget der.

Min historie

Jeg læser lige nu en kandidat i Tværkulturelle Studier på Københavns Universitet, og jeg har tidligere studeret Grønlandske og Arktiske Studier på bacheloren på Københavns Universitet. Det har jeg valgt at gøre, fordi jeg har en baggrund i Grønland og ligesom havde et behov for at dykke ned i, hvad det var, det betød helt personligt at have en historie fra Grønland. Jeg ledte efter noget af min egen identitet og har fundet ud af, at det var det helt rigtige at dykke ned i, alt fra historien

imellem Danmark og Grønland, og lære hvor jeg kommer fra. På Tværkulturelle Studier har jeg stadig fokus på det grønlandske perspektiv.

Jeg blev født i Aarhus, og som 2-årig flyttede vi, mine forældre, bror og jeg, til Sisimiut. Min far fik et arbejde, som han aktivt havde søgt, og det resulterede i, at hele familien flyttede. Min mor hun er sygeplejerske, og min far er ingeniør. De var begge besluttet på, at det skulle være et 3-årigt ophold, og så skulle vi tilbage, men det endte med at blive syv år. Jeg føler derfor, Sisimiut er mit andet hjem, selvom der gik 16 år, før jeg kom tilbage igen, hvilket for nogen kan virke som lang tid, men mit tilhørsforhold var det samme. Det var en ret vild oplevelse at vende tilbage, da jeg ikke havde været der i lang tid, og alligevel kendte alle folks ens navn. Det var følelsen af at tilhøre til et sted, man ikke havde været i meget lang tid.

Da vi flyttede til Grønland, var jeg to år, og derfor lærte jeg flere sprog: grønlandsk, dansk og engelsk, og jeg vekslede meget imellem sprogene igennem min barndom. Min mor er dansk og tog kurser i grønlandsk, men hun har aldrig kunnet tale det flydende, og hun fortalte, det var meget mærkeligt at have et barn som snakkede et sprog, hun ikke selv kunne. Min fars opvækst i Grønland gjorde, at han taler sproget. Jeg har derfor kunnet snakke både dansk og grønlandsk med min far og kun snakke dansk med min mor. Min bror snakkede også begge sprog. Men da vi flytter fra Grønland, så mistede vi sproget. Vi skiftede meget hurtigt til pludselig kun at snakke dansk. Jeg har på den måde mistet det grønlandske sprog. Det fulgte ikke med. Så da jeg startede på Grønlandske og Arktiske Studier blev jeg opmærksom på det grønlandske sprog igen, da man har undervisningen i det. Folk fortalte mig, at sproget bare ville ligge i min hukommelse, og at det hurtigt ville komme igen– så derfor havde jeg en forventning om, at det var det, som skulle ske. Men det skete bare ikke rigtigt. Jeg kunne noget med udtalen, og der var nogle ord, jeg kunne huske, men det var ikke sådan, at nu snakkede jeg grønlandsk flydende igen. Det var meget underforstået, at jeg ville kunne det igen, men det var ikke sådan, jeg oplevede det. I dag har jeg også svært ved at hoppe ud i at skulle snakke det. Selvom jeg kender grundstenen i sproget, så holder jeg mig tilbage af frygt for at tale forkert. Jeg kan faktisk ikke rigtig snakke det, men jeg forstår meget, da jeg har haft undervisningen i det i flere år og talt det i forbindelse med arbejde i Grønland. Men det har fyldt rigtig meget i forbindelsen med, at jeg ikke har kunnet tale sproget, netop fordi jeg havde en forventning om, at jeg ville kunne snakke det igen. Så i dag er jeg dårligt grønlandsk talende.

Det har altid været vigtigt for mine forældre at fortælle os, min bror og mig, at vi kommer fra Grønland. Derfor har min bror og jeg begge grønlandske mellemnavne. Det har vores forældre bevidst valgt for at fortælle, at det er også en del af os. Jeg kan ikke slippe væk fra, at jeg ligner en grønlænder. Når folk spørger mig *”hvor kommer du fra?”* og jeg svarer *”Aarhus”*, så spørger de igen *”Nej, nej, jeg mener: hvor kommer du rigtigt fra?”* Jeg ligner en grønlænder nok til, at jeg ligesom skal fortælle dem, at jeg er grønlænder. På den måde pådutter de mig, *”at det skulle være en ting”*, at jeg er grønlænder. Det er både en fordom, jeg skal kæmpe med inde- og udefra, fordi jeg åbenbart skal sige, at jeg er grønlænder eller har grønlandske *”rødder”*.

Identitet har været en personlig kamp for mig, fordi jeg altid har haft en indre konflikt om, hvad jeg kunne være, og hvad jeg ikke kunne være. Det her med at være halv eller kvart grønlænder, det har ikke været nogen positiv indikator for mig, selvom jeg i mange år brugte betegnelsen *”kvart*

grønlander” som et mærke. Men de sidste par år er jeg gået væk fra det, fordi jeg får det, som at det er en opdeling, som er vigtigt. Og det er gået op for mig, at det ikke er en skarp opdeling, som er vigtig for mig, og som desuden gør, at jeg kun kan identificere mig kvart med noget og 3/4 som noget andet. Identitet for mig er blevet noget, jeg kan have i lige store dele, eller at jeg godt kan have begge hele ting - altså både det grønlandske og det danske, som hele identitetsmarkører. Men det har altid været i konflikt eller en modsigelse af, at jeg ikke kunne være det ene helt eller det andet helt – men at jeg så nu faktisk er begge to. Men jeg tænkte først over det, når folk udefra skulle sige det eller ”sætte mærke på det” – nemlig ”*du kommer fra et andet land end Danmark*” – og det har fyldt rigtig meget. Derfor er følelsen om identitet en kamp. Det har været svært at have en barndom i Sisimiut, der har formet mig, og derefter flytte til Danmark. Jeg har siden det været væk fra det, og da jeg startede på Grønlandske og Arktiske Studier, forstod jeg, at det giver mening at være i kontakt med det i et større omfang, og at det gør noget indeni at sætte ord på det, fordi det fylder følelsesmæssigt.

I min identitetsdannelse har der været flere instanser, som har påvirket mig meget, og jeg ser min familie som en selvfølge i det. Men derudover betød det rigtig meget for mig at komme i kontakt med min grønlandske identitet igennem mit studie på Grønlandske og Arktiske Studier. Derudover har jeg været politisk aktiv i f.eks. græsrodsbevægelsen, og jeg har været og er en del af venstrefløjen, som har lært mig at tænke og snakke om emner på en fed måde. Jeg spiller også musik og er en del af punk-kulturen. Jeg har arvet nogle musikplader fra min far med bandet Sume, og dem tager jeg også udgangspunkt i, i forhold til min egen musik.

Hjemme for mig er Danmark, både København og Aarhus, og det har det været så længe jeg husker. Jeg husker ikke så godt min barndom i Grønland, jeg husker kun brøkkele. I min familie italesætter vi vores andet hjem som Grønland. I 2018 var jeg tilbage i Sisimiut i Grønland igen med min mor, og der kunne jeg godt mærke noget følelsesmæssigt, da vi landede. Jeg havde ikke været der i 16 år. Folk kaldte mig ved mit navn og fortalte om, hvor lille jeg var sidst de så mig. Der kunne jeg mærke, der var noget ”der kaldte”, eller jeg kender ikke et andet ord end *claimer*. Der var nogen, der *claimede*, at jeg hørte hertil, så det var så om at blive genopvågnet i ens andet hjem. Det var ret sigende og følelsesladet for mig, helt personligt, at være/opleve sådan: *Hov det her er mit hjem, og ikke en illusion om en barndom i Grønland*. Det gik op for mig, at det ikke er så fjernt, fordi jeg var så lille, men lige pludselig var der nogen, der både husker og påtaler, at du-hører-også-hjemme-her. Det var en anerkendelse, det-her-er-dit-hjem! Jeg skal efter sommeren flytte til Nuuk, og jeg glæder mig til at se, om jeg igen bliver bekræftet i, at Grønland er mit andet hjem. Jeg har ikke boet i Grønland i mange år, og jeg er der sjældent, men når jeg er der, så føles det rigtigt. Det er svært at rationalisere, og jeg har en hunger efter, om jeg kan finde tilhørsforhold til Grønland. Jeg bliver ked af det, når jeg skal forlade Grønland, og jeg tror det handler om, at jeg er bange for, jeg ikke skal komme tilbage eller at jeg ikke ved, hvornår jeg kommer tilbage. Fordi den følelse får jeg ikke, når jeg skal forlade Danmark, fordi der ligger det i kortene, at selvfølgelig kommer jeg tilbage hertil, fordi det er mit hjem. Så den bro, jeg gerne vil bygge, handler om, at det ikke skal være sidste gang, at jeg er i Grønland. Den vil endnu mere eksplicit fortælle, at Grønland er mit andet hjem. Jeg føler ikke helt, jeg er nået dertil, fordi jeg ikke har boet der som voksen. Jeg håber, at når jeg flytter til

Nuuk, at jeg får et forhold til Grønland, i mit voksenliv, så det ikke kun er mine barnereationer jeg skal trække på.

Jeg husker ikke vores flytning til Danmark. Jeg var ni år. Jeg husker heller ikke, hvordan jeg havde det. Jeg husker ikke noget, selvom man får revet alt op med skole og venner og skal starte på ny. Det har påvirket mig i dag, og det tilhørsforhold jeg havde, da jeg var lille til nu. Fordi når man er ni år, så følger man bare med sine forældre og gør, hvad de siger. Jeg tror mine forældre havde mere min storebror i fokus, fordi han var 13 år, og hvorfor det blev italesat senere, at en af grundene til, vi skulle flytte var pga. uddannelsen for ham. Min bror var nået den alder, hvor uddannelse kommer på et højere plan, så valgte min forældre, at det skulle være det danske skolesystem, han skulle i. Så det har været mere italesat. Fordi han var pre-teen (i præpuberteten), var fokus mest på ham i starten, fordi han følte alt blev taget fra ham, alle hans venner osv. - hvor jeg bare mere fulgte med.

Jeg kan huske som barn, at jeg/vi stod meget på ski i Grønland. Så da vi flyttede til Danmark, kan jeg huske, jeg spurgte, hvorfor vi ikke tog på skiferie i Grønland. Jeg følte, at det var en dør, som blev lukket, og jeg tror ikke, det har været bevidst fra min forældres side. Jeg har bare følt, der har været lukket en dør, fordi vi tog ikke tilbage og ikke holdte fast i den tradition, som var til stede i Grønland. Det havde ikke behøvet at være i Grønland. Det kunne have været andre steder som f.eks. Sverige eller Norge, men vi stoppede med at stå på ski, fordi det kunne man ikke i Danmark. Så det lagde jeg mærke til, at vi stoppede med, efter vi flyttede til Danmark. Min yndlingsårstid har altid været vinter pga. sne, og at jeg forbinder sne med ski – hvor da vi flyttede til Danmark, forsvandt ski og rigtig sne. Hvor der i Grønland er mange slags sne, men i Danmark er der mest kun sjatsne. Her er en anden slags vinter. Derudover kan jeg også huske den store forskel i sprogene dansk-grønlandsk - at det ændrede sig til dansk, da vi flyttede. Det var heller ikke et stort kulturchok, jeg fik, da vi flyttede til Danmark, fordi vi altid var på sommerferie i Danmark, dengang vi boede i Grønland. Så jeg vidste, hvad Danmark var. Jeg tænkte nok bare – så er vi her nu. Nu, hvor jeg er ældre, har jeg snakket med mine forældre om, hvorfor vi ikke kom tilbage til Grønland igen. Der har mine forældre sagt *"jeg vidste slet ikke at du havde det sådan, det skal vi da snakke om"*. Min forældre har prioriteret, at vi tog på ferier sydpå og ikke så meget Grønland, især også pga. økonomien. Det er dyrt at rejse til Grønland. Men vi manglede som familie at snakke om, hvorfor vi ikke tog tilbage til Grønland. Jeg fik en forståelse for det, da jeg var i Grønland med min mor i 2018. Vi snakkede ikke om det, men jeg kunne se, hvor følelsesmæssigt hårdt det var for min mor at vende tilbage. Jeg kunne godt selv lægge to og to sammen ud fra hendes reaktion, og det har været enormt hårdt for mine forældre at tage den beslutning at flytte til Danmark. Så jeg tror det har været nemmere at lukke det kapitel ned og ikke snakke om det mere – fordi det har været en svær beslutning.

For mig er kaffemik meget grønlandsk. Det er der, jeg har oplevet, at det er meget forskelligt fra Danmark. Når man holder fødselsdag eller noget andet komsammen i Danmark, så har du udvalgt en gruppe, og så har du inviteret dem. Der er ikke åbent på samme måde som i Grønland. I Danmark kommer de mennesker, man har inviteret inden for et tidsinterval. I Grønland holder man kaffemik, og der er døren altid åben, og der ved du i princippet ikke, hvem der kommer ind ad døren. For mig er det en kontrast mellem at være grønlandsk og dansk. Jeg har ikke selv holdt

kaffemik, men min familie gør, så jeg går til kaffemik. Men det er svært at sætte ord på hvad-er-dansk og hvad-er-grønlandsk, da jeg tror, at jeg blander det rigtig meget - f.eks. har jeg både vestlige og inuittatoveringer, og jeg pryder mit hjem med både det grønlandske og det vestlige. Jeg er både grønlandsk og dansk, og både ubevidst og bevidst har jeg nok valgt ikke at splitte det så meget op.

Når jeg møder nye mennesker, spørger de også ind til mine inuittatoveringer. Jeg tror de tænker, at de ligner nogle stammetatoveringer, og så kommer det på tale, at jeg er grønlandsk. Men især da jeg var yngre, og før jeg startede på Grønlandske og Arktiske Studier, tog jeg en form for afstand til mit grønlandske, fordi jeg følte, folk havde et behov for, at jeg fortalte dem, at jeg-er-grønlænder, og på den måde var påtvunget, at jeg sagde det, og at det kom frem. Det har været en kamp om at være mere stolt, frem for at være skamfuld over mit grønlandske. Jeg har brugt meget krudt på at finde ud af, hvorfor jeg har været skamfuld, og når det så har været sådan, tror jeg, det handler om fordomme, og at de som har haft behovet for at sætte mig i en kategori, har fået lov at fylde i min identitet. Jeg synes, der er stor forskel på, om min identitet er noget, jeg selv italesætter, eller noget der forventes eller skal fremprovokeres. Jeg kan mærke, at jo ældre jeg bliver, jo mere fylder det for mig at snakke om, at jeg er grønlandsk. Men det handler også om, at det er blevet enormt positivt for mig! Det er vigtigt! Jeg *reclaimer* også nu, at det ikke er dårligt. Det er godt. Jeg vil stå ved det, jeg vil gerne *claime* det.

Jeg tror, der er en forskel på kun at være sammen med grønlændere eller med danskere. Da jeg startede ude på Grønlandske og Arktiske Studier, fik jeg et tættere forhold til andre dansk-grønlandske eller grønlændere bosat i Danmark, fordi jeg kunne identificere mig med den måde at være på. Jeg oplevede at gå fra - ikke at tænke så meget på min grønlandske identitet - til at tænke meget på det. Uden at tænke over det fik jeg en mimik, som man kun har, når man er sammen med kun grønlændere, eller lige pludselig at sige "*Ilaa (ikke? ikke sandt? ikke også?)*" – som jeg aldrig vil gøre, når jeg er sammen med danskere. Forleden til en familiefødselsdag sagde min faster, som er grønlandsk, til mig "*ej du ligner bare rigtig meget en dansker*", fordi den lille pige hun engang huskede, lignede rigtig meget en grønlænder. Jeg følte, hun sagde, at dengang jeg boede i Grønland, lignede jeg en grønlænder, og nu hvor jeg bor i Danmark, ligner jeg en dansker. Det var ret fordomsfuldt. Men jeg tror også godt, jeg kan "pass by" i både en dansk flok og ligne en dansker rigtig meget, men også i en grønlandsk flok ligne en grønlænder rigtig meget. Lige præcis dette emne var noget jeg talte meget om med andre indigenous people i Canada på min udveksling.

Jeg har hele mit liv følt, at folk gerne vil have, at jeg skulle fortælle, at jeg er grønlænder, og at min far er grønlænder. Jeg har kunnet mærke, at det har været fordomsfuldt på en meget negativ måde. Det har dog været pakket ind i noget, der minder om en anerkendende måde at sige det på. "*Nå, men så forstår jeg mere, hvorfor du ser ud, som du gør*". Jeg har følt det var dårligt, fordi jeg kunne mærke, det blev associeret med guldøl, hvortil kommentarer har lydt på, "*har der også været alkoholproblemer i din familie?*". Der er også de helt gamle klassikere, "*er der veje i Grønland?*", "*har du set en isbjørn?*", "*bor I i igloer?*" osv. Det synes jeg ikke er eller har været særligt fedt, fordi det er en ignorant forestilling om både kulturen, samfundet og måden at leve på i Grønland. Mit udseende, eller den kategorisering jeg er blevet puttet i, har været forbundet med en rolle, hvor

jeg har skullet fortælle om de forestillinger, som andre uvidende har haft, og jeg har skullet og skal til dels stadigvæk fortælle om, hvordan det er at være grønlænder. Man repræsenterer lige pludselig hele Grønland, når man fortæller om, hvorledes man er vokset op. Det er emner, som har gjort at det har været mere skamfuldt for mig at snakke om Grønland og min tilknytning til Grønland. Jeg tror, at når man hører fordomme så enormt mange gange i sit liv, så begynder man at mildne det i sit hoved for at kunne håndtere det, så næste gang sænker man sine parader og lader det gå ubemærket hen. Det er den klassiske, ulækre ”hygge-racisme”, der har floreret. Jeg har faktisk ikke lyst til at reproducere begrebet ”hygge-racisme”, fordi det legitimerer ordets brug til at underkende racisme – fordi vi propper ”hygge” foran. Det er det samme som racisme. Det er at nedgøre det som jeg har oplevet som diskriminerende, men jeg har brugt ordet for at mildne det for mig selv – *”ej, men de mente det i den bedste mening”*. For at kunne rumme de ubehageligheder, så siger jeg til mig selv: men det var ikke det jeg oplevede, og det har aldrig nogensinde været hyggeligt. Så når jeg siger ”hygge-racisme” er det en forsvarsmekanisme, som virker på bedste vis: *”der var ikke noget der”*. Men det var der! Det har medvirket til, at jeg ikke vil snakke om det, det er noget som er undertrykt inde i mig. Da jeg startede på Grønlandske og Arktiske Studier, oplevede jeg, at der er flere der kendte eller havde oplevet lignende episoder, og dér oplevede jeg, at folk så det at være grønlændere som noget smukt og godt, og det blev fremhævet på den måde også. Jeg blev derfor bekræftet i, at jeg skal stå fast som den jeg er.

Jeg var på udveksling under min bacheloruddannelse i Canada på Vancouver Island, hvor man starter med at fortælle, hvem man er, hvor man kommer fra, og hvilket land man hører til. Der startede man ud med at sige, hvem man var, i stedet for man skal spørges - modsat Danmark, hvor man ikke siger noget, før de spørger ind. Jeg var i Canada, fordi jeg var interesseret i landet og dens kolonihistorie, og jeg læste sammen med indigenous people (oprindelige folk). Når vi var til store universitets forsamlinger, startede man med at anerkende, at man var på stjålet land. Man fortalte, hvor man var, og på den måde vist der respekt for, at det var stjålet land. Det var første håndsindtrykket, og det var meget anderledes i forhold til, hvordan jeg har oplevet Danmark-Grønland relationen. Jeg mødte også folk fra Nunavut, som snakkede inuktitut, og der kunne jeg faktisk godt forstå lidt af det, de sagde, fordi det er samme sprogstamme som grønlandsk. Det var helt vildt, jeg var også meget sammen med folk fra Nunavut, fordi de ligesom mig var langt væk hjemmefra, og vi havde ligheder.

Jeg oplever også positive møder, når jeg nævner Grønland, og det sker, når jeg er i outdoor-forretninger, f.eks. når man står og nørder udstyr og snakker med de ansatte om diverse f.eks. jakker, så møder man mennesker, der har de bedste og mest positive ting at sige om Grønland. Ofte fordi de selv har været der, og det de er vilde med, er den grønlandske natur. Jeg er frivillig i foreningen Grønlandske Børn. Der møder jeg også en enighed og forståelse for det positive Grønland. På mit studie er der også en positiv tilgang til Grønland, og man har en fælles forståelse for de forforståelser, der opstår i mødet mellem Grønland og Danmark. Jeg oplever også, at folk er meget positive overfor mine inuitatoveringer. De bliver meget fascineret af dem, deres historie, og hvorledes de bunder i traditionel tatoveringspraksis. Folk åbner munden og siger ”wow”, og de siger, *”det skal jeg også have”*, og så svarer jeg, *”det er virkelig skønt, du kan lide dem, men det skal du ikke have”*, fordi man ikke laver dem på folk, som ikke har tilhørsforhold til inuit. Det er

noget som får folks øjne op, når man siger *oprindelige folks tatoveringer*. Det bliver, i kraft af at jeg selv har valgt at få dem, også mig der får afgørelsen, om jeg vil snakke om dem eller ej. Det giver mig noget af den selvbestemmelse tilbage, som jeg ikke har følt, jeg har haft før.

Jeg oplever mest, at folk som ikke har sat sig ind i Grønland, er dem, som har meget negativt at sige. Der findes et meget negativt billede af Grønland i medierne, og selvom der er kommet mere fokus på problematikken om fremstillingen af Grønland i f.eks. Danmark, hvor folk har set programmet med Nikolaj Coster-Waldau – synes jeg ikke, at det er med til at skabe et mere nuanceret billede af Grønland. Der findes et gammelt billede af Grønland, hvor man stadig sidder fast i forestillinger som kategoriserer inuit som er uciviliseret, og så længe vi fortæller den historie, sker der ikke noget positivt. Især når der bliver debatteret om Rigsfællesskabet og bloktilskud, synes jeg debatten er ensporet og ikke særlig positiv. Den debat har svært ved at række ud over bloktilskuddet. Det bliver ofte, at Danmark gør dit og dat – og Grønland vil ikke kunne gøre det uden Danmark. Der er også positive ting ved det, som ikke får plads i rampelyset - som aldrig får samme taletid. Derudover er jeg både dansk og grønlandsk, og det rammer nok personligt på flere områder.

Jeg har med årene fået et større behov for at forstå min identitet som noget komplekst, og som noget der gerne må ændre sig. Hvor min grønlandske identitet får lov at få mere plads og blive en aktiv del af den, jeg identificerer mig som. Jeg har også taget det grønlandske mere til mig med årene, i kraft af at jeg begynder at forstå, at det ikke er andre, der skal bestemme, hvem og hvornår jeg kan og må identificere mig. Jeg tror altid, jeg har blandet både det grønlandske og danske, fordi det har mine forældre gjort - der hænger harpuner på væggene sammen med andre betydningsfulde ting i mine forældres hjem. Min mormor er begyndt at give mig souvenirs fra Grønland, som hun selv har erhvervet sig, da hun var på besøg i Grønland. Hun giver mig f.eks. tupilakker, hun købte, dengang vi boede i Grønland. De genstande har hun øremærket til mig, og givet mig nogle af dem. Den halskæde, jeg går med, er fra hende, det er en ulo. Min mormor har godt bemærket, at jeg har dyrket mit grønlandske, og at det er mig, og har derfor givet mig de ting. Min aanaa (farmor) i Grønland er også ekstremt stolt over den proces, jeg har gang i. Lige nu fylder min grønlandske identitet og kultur og historie mere end før, og det giver mig en større ro, i den jeg er. Jeg synes også, at man i forhold til sprog tænker på en anden måde, når man snakker grønlandsk. Da jeg startede ude på Grønlandske og Arktiske Studier, mødte jeg flere, som var enige i den påstand. Jeg synes det grønlandske sprog, og den tankemåde, der ligger bag sprogopbygningen, er mere åben. I Danmark er der meget lineær måde at tænke på, og måske også et større behov for at adskille forskellige ting i tid og kategoriseringer. Det kan være svært at forklare, men ligesom Sassuma Arnaa/Havets moder, og den måde at forstå verden og situationen med dyrene og mulighederne på, så fortæller det om en anden måde at tænke på generelt, som jeg ofte bedre kan forholde mig til.

Jeg skal snart til Nuuk i forbindelse med min uddannelse, og jeg har et behov for at prøve at flytte til Grønland igen. Hvad det bliver til, ved jeg ikke. Om jeg bliver der, eller om det var bare det, må jeg se på. Men jeg tror helt klart, at min egen historie med at flytte fra Danmark til Grønland og tilbage igen har bevirket, at jeg har et behov for at prøve at flytte tilbage igen. Fordi når man er grønlandsk og dansk og bosat i Danmark, kan man, det kan jeg i hvert fald, forsvinde helt ind det

danske. Derfor jeg har et behov for, at det grønlandske får noget plads et andet sted. Det grønlandske må gerne komme på dagsordenen, selvom det er eller kan være svært at snakke om.

Jeg synes også, at det er en fordel at være både dansk og grønlandsk, fordi man bliver tvunget til at se tingene fra forskellige sider og forstå det komplekse i forholdet imellem Danmark og Grønland. Man kan nemmere forstå, der ikke er noget rigtigt eller forkert, men at der snarere er forskellige sider af forskellige sager. F.eks. *"du kan ikke være rigtig grønlænder, hvis ikke du snakker grønlandsk"*, eller at have et billede af, at der er noget som er fuldstændig dansk eller grønlandsk. Det bidrager kun til et indsnævret etnisk-racebevidstheds spørgsmål, som jeg tror, vi skal bevæge os væk fra. Man kigger for meget på forskellighederne og opdeler ud fra disse, og det bliver for meget bias og ensretning. Når man ser begge sider, både den grønlandske og danske, kan man også være med til at nedbryde fordomme og misforståelser eller finde andre måder at gå til forskellige problemstillinger på.

Jeg tror, der er mange grunde til, hvorfor det er godt for danskerne at lære mere om Grønland og grønlændere, men en af dem er, at vi kan nedbryde de her misforståelser og fordomme, som jeg har mødt. Der bliver nemlig fastholdt et billede på, hvordan man er grønlænder, og hvordan man er dansk. Jeg er overbevidst om, at der skal sættes noget kompleksitet ind i debatten om personlige historier og oplevelser. Det kan nuancere og udvide den debat om identitet: *"Hvor-er-du-fra? så-vi-kan-forstå-hvem-du-er-boksen"*. Den skal pakkes sammen, og det skal blive mere forståeligt, at dette ikke nødvendigvis fortæller noget som helst om nogen. *"Hvor-er-du-fra? så-vi-kan-forstå-hvem-du-er-boksen"* er lige så vigtig for danskerne at høre, som den er for grønlænderne at fortælle og høre. Fordi det for begge parter er indlejret i hinanden, at man opridser forskellene og hvilke forhold det så gør. Det er vigtigt at ridse ens kultur og traditioner op, men samtidig bliver vi nødt til at kigge på, hvorfor dette er vigtigt for de forskellige individer. Det er både så individuelt, men også så komplekst, at det kan være med til at nuancere det traditionelle billede af, hvordan man som person kan være både det ene og det andet. Mennesker har altid migreret rundt, og jeg synes især COVID-19 har vist, at vi er alle steder. Vi kan ikke længere kun tale om, at danskere lever Danmark, og grønlændere lever i Grønland. Når vi ser på snakken om Grønland-i-Europa, bliver det meget noget med *ressourcer* eller *noget*, "der kan købes af Trump". Grønland bliver et objekt, mere end det bliver et sted, hvor der bor mennesker. Der er så enormt meget misforstået og miskommunikeret, og der er så meget andet end et koloniseret folk.

Jeg synes som mennesker, at vi generelt er for gode til at være hårde ved os selv. Er jeg dansker? Eller grønlænder? Så jeg har været rigtig påvirket af, hvad andre mennesker har fortalt mig eller har givet udtryk for. Det har været rigtig hårdt at skulle kategorisere mig selv på den måde. At opdele sig selv i *halv* eller *kvart* bidrager ikke til, hvem du er som et helt menneske. Det burde handle om at kunne finde sig selv til rette, i det som giver mening for én selv og ikke være bundet op på andre menneskers kategoriseringer. Jeg synes, at vi generelt er for gode til at sige, at det skal passe ind på nogle bestemte måder, hvortil den firkantede forståelse bliver et fængsel, snarere end et system der virker. Det vigtigste må være at kunne være sig selv uden at skulle sammenlignes med andre, hvor man ej heller skal passe ind i kasser, der er præfabrikeret. Du er et menneske - et individ som er kompleks.

Alberth Jakobsen, 81 år

Jeg vil meget gerne ind på de positive og negative ting, der er ved at flytte fra Grønland til Danmark. For når man skal flytte, og ikke kan tale dansk, så er det at finde ud af det hele, det er ikke lige nemt. Man kan godt føle sig diskrimineret, selvom det egentlig ikke er diskrimination, man er jo helt alene og har ikke nogen at snakke med.

Genstande:

© Alberth Jakobsen

© Alberth Jakobsen

Islom i fedtsten

Repræsentere: Barndom. Det jeg har oplevet som helt lille, og som har betydet meget for mig.

Det er en islom af fedtsten. Jeg er jo født uden for ægteskab, og blev opdraget af min mor alene. Og min mor er opdraget sådan, at min mors far havde fire piger, og har han opdraget min mor som en dreng - til at gå på jagt og det hele. Og så samtidig, har min mor lært at sy helt fantastisk, alt Grønlandsk husflid. Og da jeg var helt lille, var det helt naturligt, at jeg gik på jagt med min mor. Og det var hende, der lærte mig at skyde ryper, allerede da jeg var fire år gammel. Og det var også, da jeg var omkring fire år, jeg var med på jagt, og hun skød en islom. Den var ude midt på en sø. På grund af stille vejr, blev islommen liggende midt på søen. Min mor sagde, da vi kom hjem, at i morgen skal vi op og hente islommen. Det var en meget lang tur for mig. Det havde blæst om natten, og hun havde regnet ud fra vindretningen, hvor den ville ligge, hvis ikke ræven havde taget den. Da vi så kom op til søen igen, så var den der, lige i vandkanten. Så ordnede hun den sådan, at jeg kunne bære den ned til båden. Det var den stolteste tid for mig, det var det. Det var første gang, jeg hjalp med at bære fangst hjem. Tove har fundet den her islom i en butik, og har købt den til mig.

Det er et stolt minde fra min tidligste barndom... og så smager islom rigtigt godt. Alt spiste vi jo! Jeg kan huske, at min mor også har skudt en ugle en gang, og den spiste vi også. Den smagte udmærket. Jeg blev ved med at gå på jagt med min mor. Hun blev gift, da jeg var ti år. Det var en meget stor omvæltning og en svær periode. Jeg skulle til at have mange søskende, hvor jeg før havde været alene med min mor, min lillesøster Arnannguaq og min bedstefar. Nu skal jeg pludselig dele min mor med andre børn. Det var en svær tilpasningstid, men heldigvis havde min stedfar stor tålmodighed, og så gik det fint. Vi skulle flytte fra Appat til Qullissat, og heldigvis havde mor lært mig at læse. Det var jeg god til. Så når jeg havde læst en bog, så fik jeg en ny. Så jeg var vant til at læse, da jeg begyndte i skolen. Jeg læste kun grønlandske tekster dengang. Jeg lærte kun meget lidt dansk i Qullissat. Vi havde kun én dansk lærer. Den danske lærer hed Anker Lemvig og var vores skoleleder, han underviste os dansk.

© Alberth Jakobsen

Medalje fra GM-fodbold

Repræsentere: Ungdom i Qullissat, hvor vi spillede meget fodbold.

I min ungdom i Qullissat dyrkede vi meget sport. Jeg spillede mest fodbold. Den her medalje, den fik jeg, da vi var blevet de første Grønlandsmestre i fodbold. Det var i 1960. Jeg fik lavet et mål, og jeg var meget stolt - så ryger man helt op i skyerne. Ungdommen i Qullissat var meget aktiv, på en dejlig måde. Om aftenen samledes vi unge. Vi lavede bål, spillede guitar og sang. Vi havde ikke fjernsyn, men dog radio, selvom signalet ikke var særligt godt. Når vi skulle høre musik ordentligt, så var det fra Islands Radio, som spillede forskelligt musik. Jeg forstod jo ikke et ord af det de sagde, men vi nød musikken. Vi havde et stærkt sammenhold blandt de unge. Det var også en ny periode efter 1953, hvor der skete meget med byggeri i hele Grønland. Det er lige som om, at 1953 er skillelinjen, på en måde. Jeg kan huske den

første sending af håndværkere: 1954. Mange af dem var forfærdelige folk. Det var de virkelig. Før den tid, var der ikke spiritus i Grønland, sådan åbent, men de drak ad helvede til på byggepladserne. Året efter kom der helt andre danske håndværkere. De var unge mennesker, som vi kom til at være meget sammen med.

Da jeg kom til Qullissat, blev jeg nr. ét i 5. klasse, og det blev jeg også i 6. klasse. I 7. blev jeg pludselig nr. fem. De fire dygtigste, ét til fire, skulle til Aasiaat på videre skoleuddannelse. Så jeg skulle ikke med. Så jeg blev enig med skolelederen om, at når jeg blev 14 år gammel, så skulle jeg begynde at arbejde i KGH. Så blev det sådan. Så den 1. december 1953 begyndte jeg i KGH. Det var meningen, jeg skulle sidde på kontoret, men jeg har en meget tyndhudet røv, så det passede mig ikke at skulle sidde så meget, så jeg kom på lager, og så senere i butikken. Samtidig gik jeg på

handelsskole i Qullissat, mens jeg arbejdede i butikken. Det var aftenskole. På handelsskolen var sproget dansk, og det forstod jeg ikke meget af. Men jeg var god til at huske og lære, så det gik fint. Dengang vi var børn, blev vi indlemmet meget i ”familiens drift”. Jeg var 11 år, da skulle jeg hente kul til brændsel. Så blev jeg enig med en minearbejder om, at vi skulle lave vores egen kulmine. Det var almindeligt i Qullissat, at man har egen kulmine. Så siden jeg var 11 år, var jeg ”energiminister” derhjemme. Jeg skulle hakke 50 kg kul om dagen, hver dag! Det var min funktion derhjemme, og det var meget vigtigt, at det blev gjort. Når vi havde tid, så tog vi også på rypejagt, Min første uddannelse fik jeg ved KGH i Qullissat. I 1958 kom de første konsulenter til Grønland fra KGH. De rejste rundt for at se på vores arbejdspladser, og én af dem fik jeg mulighed for at snakke med, for at finde ud af, om jeg ville have videreuddannelse i Danmark. Så gik der et års tid, og så fik jeg at vide, at der var mulighed for, at jeg kunne komme til Danmark på videreuddannelse. Det var i 1961, Det var første gang, jeg kom til Danmark. Jeg kom til Taastrup, til et stort firma, H. Jessen. Jeg begyndte i deres isenkram-afdeling. Det blev gode og lærerige år.

Hundeslæde

Repræsentere: mit ophold i Qaanaaq, har jeg taget en slæde med, en speciel Thuleslæde.

© Alberth Jakobsen

Efter jeg var kommet til Danmark, kom der mæslingeepidemi omkring Tasiilaq i Østgrønland. Det var i 1962. Vi var vel 50-60 unge vestgrønlændere, som allerede havde haft mæslinger og derfor var immune. Jeg var derovre i tre måneder, og vi tjente styrtende med penge – 70 kroner om dagen. Vi blev sendt afsted af ministeriet, fordi vi var under uddannelse. Vi skulle hjælpe med at vaske gulve, holde vagt, lave mad, alt muligt. Alt sammen for at hjælpe alle dem der var ramt af mæslinger. Da jeg kom hjem, havde jeg råd til at komme på højskole i Hørsholm. Det gjorde jeg, for at lære mere dansk. Det var en god investering.

I min barndom havde jeg altid ønsket at se både Østgrønland og Thule-området. Jeg ved ikke helt hvorfor, men når min bedstefar fortalte historier, så var en del af dem om Knud Rasmussen, så det må have været derfor, at jeg gerne ville til Qaanaaq også. Da jeg havde været i Østgrønland som hjemmehjælper, så følte jeg, at jeg havde oplevet Østgrønland - for mig et dejligt og meget smukt sted. Men jeg manglede stadig at se Thule området!

Mens jeg var på højskolen, det var i februar, var der en ledig stilling i Qaanaaq som butiksbestyrer, så den søgte jeg - og fik den. Så jeg måtte stoppe på højskolen, og tilbage til KGH, for at lære det nye regnskabssystem at kende. Jeg skulle derop for at opfylde min barndomsdrøm og bo i den nordligste by. Dagen før jeg rejste til Qaanaaq, blev jeg forlovet med min danske kæreste, som jeg havde mødt i Qullissat og var blevet meget forelsket i. Ingrid var en dansk sygeplejerske fra

Kalundborg. Det var hårdt, at vi skulle være væk fra hinanden et helt år, men i 1964 kom jeg tilbage for at blive gift. Og efterfølgende rejste vi derop sammen.

Da jeg ankom alene i 1963, var det ikke nemt som vestgrønlander. De fleste skulle se mig an. De fandt ud af, at jeg ikke kunne lave mad, så jeg fik en tallerken sælkød hver dag, af den ene eller den anden. Så det år overlevede jeg af en masse velsmagende sælkød, det var virkelig dejligt. Særlig én mand gjorde livet surt for mig, når han kom ind til butikken. Men en dag købte han en masse varer, fordi han skulle på jagt i lang tid. Jeg hjalp alle og selvfølgelig også ham. Han spurgte, hvorfor jeg hjalp, og jeg forklarede ham, at han havde købt en masse, og jeg håbede, han fik en god fangst, og så ville jeg jo også sælge mere. Så snakkede vi lidt mere, og så vendte det hele om fra hans side. Da han kom hjem, begyndte han at invitere mig hjem til sit hus, og så vendte de andre sig også, og så var de alle meget åbne for mig – så jeg blev ”en slags del af dem”.

Jeg har altid elsket at køre hundeslæde. Jeg fik den første i Qullissat, da jeg var 16 år, og så igen i Qaanaaq. Vinteren var lidt svær på grund af mørketiden, så jeg tænkte, at jeg måtte have et hundespand, for ellers blev jeg tosset i hovedet. Så jeg satte et skilt i butikken, at jeg gerne ville købe hundeslæde, hunde, seler og det hele. Så kom der en mand, der havde 7 hunde. De så ikke godt ud! Men jeg tænkte, når de begyndte spise godt, så skulle de nok blive flotte. Det viste sig at være utroligt godt dresserede hunde, dresserede sådan at de lystre alt, jeg siger til dem. Første dag jeg skulle ud at køre, var der en masse børn der fulgte med, for jeg boede lige neden for kostskolen. De var meget interesseret i, hvordan jeg kom afsted. Da jeg var klar, så gik jeg op til opstanderen, og sagde ”*taama*” så lagde alle hundene sig ned. Så knaldede jeg med pisken, men de lagde sig endnu mere ned. Børnene lå på isen og skraldgrinede. Så sagde en af drengene, vi siger ”*hak-hak*”, og så skal jeg love for hundene løb.

Den sommer jeg blev gift, havde jeg købt grisefoder og havde fået sendt det med skib fra Kalundborg til Qaanaaq. Det viste sig, at det indeholdt væksthormoner, så jeg kan godt fortælle, at mine hvalpe blev de største, man kan ønske sig. Det var den gode mad. Så de blev meget større end de andre hunde, men lige så lydige som forældrene.

Ham jeg blev venner med, hans kone ordnede og passede mit slædetøj. Før hende, var det medlemmerne af Kvindeforeningen i Qaanaaq, der ordnede mit slædetøj, men hans kone var meget bedre til det. De havde ingen børn, så hun havde tid til det og elskede at ordne det. Jeg blev betragtet som en søn af huset. Min kone var fra Danmark, hun kunne ikke sy skindtøj. Jeg fik tit hundefoder fra ham. En dag sagde han, at han skulle ud og hente kød fra sit depot. Jeg sagde, at jeg gerne ville hjælpe ham, og så kørte vi ud til hans depot. Vi fyldte de store slæder helt op, det var måske 2½ tons, og vi kørte hjem med det. Når vi fordrede hundene med hvalros, så spiste vi lige så meget råt kød som hundene. Så det er derfor, jeg ikke kan forstå, at det skulle være nedsættende at sige at nogen spiser råt kød. Hvis vi ikke havde spist råt kød, så havde vi været døde for mange år siden. Så derfor kan man sagtens blive kaldt eskimo (= den der spiser råt kød), uden der er noget forkert i det.

Genstanden, den lille hundeslæde, er mest med på grund af mine minder fra Qaanaaq og senere Uummannaq. Jeg har altid elsket at køre hundeslæde. Jeg har haft gode og stærke hunde. Jeg var til hundevæddeløb med 84 andre slæder i Uummannaq. Jeg havde prøvekørt strækningen, og alt var helt fint. Midt i løbet før vi skulle dreje hjemad, var vi seks slæder ved første punkt. Jeg var glad, for alt gik, som det var planlagt. Hundene kendte ruten, og vidste hvornår de kunne få mad. Da vi kom til et særligt punkt, gav jeg fartsignal, men så knækkede fem skagler, og så har jeg kun 4 hunde tilbage. Da vi så skulle dreje hjemad, så var de fire hunde blevet trætte, og de andre slæder kørte forbi mig en efter en. Da en jeg kendte godt, kom forbi, sagde jeg: ”Giv mig en cigaret, så kan du køre forbi mig. Det bliver første og sidste gang du gør det”. Så gav han mig en cigaret og kørte forbi. Jeg blev nr. 65 i det løb. Da jeg endelig kom til målet, var det til store fornøjelse for alle tilskuerne.

Manual til uddannelse af bygdemedarbejdere i Grønland

Repræsentere: Voksen og arbejdsliv. Fra både i Grønland og Danmark.

Da jeg rejste rundt, opdagede jeg, at mine kolleger og landsmænd, ikke havde lært, hvordan en butik skulle drives. De blev bare ansat, så forventede KGH, at de kunne bestyre butikken. De fik små kurser i regnskab, post og skibsbetjening. På et tidspunkt tænkte jeg, at de fortjente bedre. Jeg begyndte selv at samle materiale. Resultatet blev denne manual. Den præsenterede jeg til handelscheferne og handelsforvalterne. Alle tog godt imod den. Jeg havde stor glæde af den i alle årene. Det blev en komplet manual i at drive en butik. Alle fik den sammen med kurserne. Så på den måde fik jeg uddannet dem alle, og jeg siger altid, at de alle sammen er ”mine børn”.

I 2013 var jeg inviteret til KNI i Sisimiut i forbindelse med KGH/KNI 240-års fødselsdag, hvor jeg skulle fortælle lidt om mit virke. Da jeg var færdig, spurgte én, hvordan jeg kendte Moses, én jeg havde været med til at uddanne, og som fungerede rigtig godt. Så sagde jeg, at han er også var et af mine børn, og de så mærkelige ud i ansigtet. Men så var der en dame, der rakte hånden op, og jeg sagde, hun er også en af mine børn. Så forstod de, hvad jeg mente med ”mine børn” - alle morede sig. Alle dem jeg har været i kontakt med, gennem børnehjemmet og gennem uddannelse og arbejde i KGH og KNI, dem har jeg jo i hjertet. Vi ringer sammen, og er tætte. Så mappen symboliserer også dem, og alt det arbejde, der stadig er i gang i Grønland den dag i dag.

Min historie

Sproget

I Danmark ville jeg gerne omgås danskerne på lige niveau, for ellers duer det jo ikke. Jeg opdagede jo, da jeg var i lære hos Jessen, at der var flere kunder, der ikke ville ekspederes af mig. I starten tænkte jeg, at det var fordi, jeg er grønlander. Men så efter nærmere eftertanke: Rigtig nok, jeg er grønlander, men det er fordi, jeg ikke kan forklare dem om noget, kunden skal bruge. Jeg kan ikke forklare dem, hvordan en vaskemaskine fungerer. Mit ordforråd rummede det ikke. På grønlandsk er en kop en kop. Men i Danmark er der mange forskellige typer. Det var ellers en meget lærerig tid hos Jessen. Jeg blev taget med på alle indkøbsture og lærte alt muligt. Jeg blev sat ind i det hele med indkøb og handel. Jeg boede på et værelse og gik aldrig ud. Så tænkte jeg ved mig selv: ”Du er jo skidegod til at spille fodbold. Hvorfor går du ikke ned til klubben?”. Så tog jeg mit tøj, og gik ned til fodboldbanen. Så manglede de lige netop én mand, lige den dag jeg kom. Så kom jeg med, lavede mål, og så blev jeg accepteret, og begyndte at spille fodbold. 14 dage efter kunne jeg de fleste danske bandeord! Siden blev jeg også rimelig god til dansk i det hele taget.

Uummanaq

Vi flyttede til Uummanaq og blev børnehjemsbestyrer-par, min kone og jeg. Det var fra 1968 til 1975. Altså, jeg elskede jo børn. Da vi kom, var der mange børn på hjemmet. Vi arbejdede på at nedsætte antallet til 14 børn. Det var det rigtige antal for os. Vi havde børn i aldersgruppen 5–15 år. Tiden på børnehjemmet, det var mine velmagtsdage. Der havde jeg min hundeslæde, og der kørte jeg og børnene meget. De havde deres vintertøj, deres eget, ikke noget med at de skulle låne fra hinanden. Når vi var på jagt, var det sådan, at ham der fryser, han måtte ikke komme med næste gang. Det var reglen. Vi havde så meget tøj, så hellere have for meget tøj på, så kan man tage det af. Jeg husker et efterår, vi var på jagt. En af drengene sad på motorkassen på båden og rystede, så spurgte jeg: ”Fryser du?” og han rystede og svarede: ”Neej...”. Han ville ikke indrømme det. Heldigvis havde jeg ekstra tøj med. Vi kørte meget på hundeslæde om vinteren og sejlede meget om sommeren.

Jeg har været utroligt heldig, at jeg ikke døde flere gange - for eksempel i Qaanaaq. Der kæntrede jeg med en jolle. Det var 30. september. Der var nysis over det hele. Der var en motorbåd, der kom ind til Qaanaaq. Den så os, da båden vippede bagover, og kom og reddede os, og de var de eneste, der så os, ud over en mand der stod højt oppe i fjeldet. Da jeg var syv år, faldt jeg oppe fra fjeldet, ned sammen med en masse store sten, uden der skete mig noget særligt – jo, jeg kunne ikke gå i tre måneder, men bagefter spillede jeg fodbold igen. Disse minder sidder i mig den dag i dag. Den første isbjørn jeg så, og skød, var da jeg var afsted med min hundeslæde i Uummanaq. Mit største ønske da jeg kom til Qaanaaq, var at se isbjørn. Jeg var på isbjørnejagt næsten hver weekend, men jeg har ikke engang set et eneste isbjørnespor. Der er jo mange deroppe, men jeg så altså ikke en eneste. Så kom jeg til Uummanaq. Vi kom samtidig med et lægepar, som vi blev gode venner med. Han kunne også godt lide at køre på slæde. Det var første gang, han var i Grønland. Så vi tog af sted på vores fridage og kørte sammen. Den morgen, den 17. april 1970, kørte vi ud. Jeg kørte lidt foran, og så mens vi kørte, så jeg noget, der lignede en stor hund. Men den

gik anderledes end en hund. Den forsvandt bag et isfjeld, men den kom igen. Så kunne jeg se, det var en isbjørn. Jeg havde kun en salonriffel, så jeg løb tilbage til min ven, og sagde: ”Der er sgu en isbjørn forude”. Han begyndte at grine, men jeg sagde: ”det er rigtigt”. Han havde en stor riffel, så den lånte jeg, og gik tilbage til mine hunde. Så jeg kom til at tænkte på, at så var han jo våbenløs, så jeg gik tilbage til ham med min salonriffel. Isbjørnen havde ikke set os, og vores hunde havde heller ikke opdaget den, så vi kørte tættere på. Først da isbjørnen stoppede, så råbte jeg til min ven: ”Nu har den set os”, og så kørte vi efter den. Og jeg var heldig og skød den. Det var jo kun 14 dage efter, jeg var blevet nummer 65 i slædeløbet, og nu kom jeg hjem med isbjørn. Det var den første isbjørn, jeg så, og jeg skød den. Det var den første Isbjørn, der blev skudt i 100 dage i Uummannaq og dermed blev jeg storfanger.

Tilbage til KGH

Mens vi boede i Uummannaq, kom der en fra KGH og spurgte om, hvornår jeg kom tilbage til dem. Det havde jeg egentlig ikke tænkt på, for jeg elskede at arbejde med børnene. Vi brugte et par år for at finde ud af, hvad jeg skulle lave. Så fik jeg stilling som bygdekonsulent i KGH i 1975. For mig var det en ønskestilling. Jeg fik bygderne som mit arbejdsområde. Det var for mig en uopnåelig drømmestilling, som det lykkedes at få. Jeg havde base i København. Jeg betjente 53 bygder lige fra Siorapaluk til Ittoqqortoormiit. Det var hele Grønland, der var blevet min arbejdsplads.

Min stilling i KGH betød, at jeg havde en million kroner til rådighed om året til at anskaffe det mest nødvendige. Dem kunne jeg bevilge på stedet, hvis jeg kunne se, at der var behov for det, og at det havde betydning for driften. Det kunne være et dårligt kasseapparat, udskiftning af et vindue eller andet. På den måde, fik jeg en god kontakt med alle dem, jeg mødte. Det var vist omkring 1988, at nogen af dem spurgte, om jeg ville stille op til bestyrelsen som medarbejderrepræsentant, og det sagde jeg ja til, hvis I selv sørger for det. Så tog jeg hjem og tog på ferie til Rom sammen med min kone, og da jeg kom tilbage til kontoret, da var jeg blevet valgt til bestyrelsen for KGH (fra 1986 KNI). Så de må have været tilfredse, med det jeg lavede.

Da jeg begyndte som konsulent, var der mange butikker, der trængte til kærlig hånd. Det var i KGH's ånd, at vi skulle tjene og betjene befolkningen på bedste måde. Den ånd kom jeg med. Jeg ved, at dengang var alle medarbejderne i KGH i København opsatte på at gøre det bedst mulige for Grønland og grønlænderne. I dag ved jeg, at indbyggertallet falder i langt de fleste bygder. Det gør ondt! Det var et meget stort privilegium at kunne se hele landet og komme alle steder. Også at kunne hjælpe til. Det var sådan, at dengang var KGH en meget rig virksomhed. Fra 1975 til 1997 åbnede jeg 31 nye butikker, og de yderligere 22 butikker blev gennemrenoveret. Da jeg begyndte, var der planlagt fire nye butikker, resten var mine tanker og skitser.

Jeg fik etableret frysehuse i bygderne, men det bedste var, da der kom bake-off til bygderne. De kom i slutningen af 1980'erne og begyndelsen af 90'erne.

Identitet

Jeg har boet længe i Danmark. Jeg kom til Danmark første gang i 1961. Jeg boede i Qaanaaq i 1963 til 1966, i Uummannaq i 1968 til 1975, og i Aasiaat 1990 til 1998. Ellers har jeg boet i Danmark og

har det rigtigt godt med det, og mine børn har det også godt. Så ”*hjemme*” for mig, det er Dragør, og sådan føler jeg det. Men selvfølgelig har jeg stor kærlighed til min fødeø, Grønland.

Når forskellige direktører for KGH har bedt mig flytte til Grønland, så har jeg altid sagt nej. For min nære kontakt til leverandørerne det betyder så meget, og den ville jeg miste, hvis jeg flyttede til Grønland. Men da hele KGH flyttede til Grønland, så kunne jeg jo ikke sige nej, og så valgte jeg at komme til Aasiaat. Der fandt jeg et godt hus. Det at flytte frem og tilbage synes jeg ikke, har betydet noget for min identitet som grønlænder.

I Qullissat var der mange sangglade mennesker. Qullissats befolkning var jo sammensat af mennesker fra hele Grønland. Qullissat blev grundlagt i 1924. Alle der bosatte sig i byen var arbejdsduelige. Fordi det var den første, arbejder by i hele Grønland, betød et klokkeslæt meget. Hvis der blev *sagt* kl. 8, *var* det kl. 8! Det respekterede alle.

Min opvækst i Appat og Qullissat har formet min grønlandske identitet.

Eskimo

Da jeg mødte min Tove for første gang, introducerede jeg mig som: ”*Eskimo, Alberth Jakobsen*”, og det var det, hun fangede. Så sagde hun: ”Nå, jeg har slet ikke set grønlændere her i dag (60 års fødselsdagsfest). Velkommen, jeg har varmet stolen, du kan roligt sætte dig ned”. Siden da har vi været sammen. Det var i 2004.

Jeg har altid præsenteret mig som *eskimo*, selvom jeg har dansk far. Han betyder ikke noget for, hvordan jeg identificerer mig. Jeg har kendt ham, men ud over arbejdet, har vi aldrig snakket sammen om mig. Lige meget hvor jeg er, så er jeg *eskimo*. Jeg er født i Appat, og er vokset op, og har leget ved stranden sammen med de to andre drenge i bygden. De var altid fangere og fiskere, og jeg var altid købmand. Det er sådan jeg er. Og det er sådan, jeg føler mig, uanset om jeg er i Israel eller i Indien - det er det samme.

Grønlænder i Danmark

Første gang jeg kom til Danmark, kom jeg alene. Jeg boede i Tåstrup. Der var én anden grønlænder, som boede i Sengeløse. Ham fik jeg kontakt med. Det var dejligt at vi kunne være sammen. Mine arbejdskolleger var så venlige, og inviterede mig med hjem. Set i bakspejlet, tænker jeg at min udadvendthed kom mig til gode. Jeg følte, at hele arbejdspladsen bød mig velkommen. Jeg tror også, at da jeg begyndte at spille fodbold, der har der været en del positiv snak i lokalområdet. Da min kone og jeg ventede vores første barn, flyttede vi fra Qaanaaq til Kalundborg. Det var vigtigt for mig, at vores barn ikke skulle fødes *under fødestedskriteriet*. Igen følte jeg mig velkommen af hele min danske svigerfamilie.

Den samme velkommenhed følte jeg også, da jeg mødte hele Toves familie. Det sjove var, at Toves far havde været på politiskole sammen med min gamle ven, Kaaleeraq fra Appat. Da vi i 1998 flytter tilbage til Danmark, vidste jeg, at jeg er færdig med at bo i mit land, nu flytter jeg til Danmark for altid. Der skulle gå 15 år før jeg genså min fødeø. Det var til KNI's 240-års jubilæum i Sisimiut. Den invitation er dybt taknemmelig for, at jeg fik. Den fylder mig stadig med stolthed.

Selvom jeg ikke længere bor i Grønland, har jeg altid Grønland i mit hjerte. Jeg hjælper dem, jeg kender deroppe, hvis jeg kan. Og det samme i Danmark. Jeg har stadig stort grønlandsk netværk både i Grønland og i Danmark.

Jeg har ikke følt mig som fremmed i Danmark. Jeg ved jo, at jeg er fra Appat, sådan er det. Jeg har lært at tilpasse mig, det er en god ting. Min mor har præget mig, i forhold til hvad jeg skal passe på, og det betyder meget.

Tillid

Min mor havde lært mig, hvad jeg skulle passe på. Det var, at man skulle passe på sine ting, passe på tiden, og ikke misbruge andres tillid. Det er vigtigt, når vi skal omgås hinanden, at vi kan stole på hinanden. Man skal være grundig. På jagt skal man altid ordne sine våben og passe på sine redskaber. Det kunne jeg overføre til min tid i Danmark, og alle vegne.

Ingen i min familie (mine sønner) spørger til, hvorfor vi ikke er i Grønland. Men de interesserer sig da for deres baggrund. Det er helt i orden med mig. Jeg har rejst så meget til og fra og rundt i Grønland, og imens har min kone passet vores børn godt.

I Appat var der 50 mennesker. Det var et meget lille og lukket samfund. Det var vigtigt for min mor, at jeg kunne klare mig selv. En dag viste hun mig fodspor i sneen, som jeg skulle følge til et fiskehul i isen. Der kunne jeg fange fjordtorsk (uvaq). Det var i mørketiden, jeg var ca. fem år. Jeg gjorde, som mor sagde og kom hjem med to fjordtorsk. Det var jo fangst! Min mor må have haft stor tillid til mig. Og jeg selv var meget stolt af min fangst.

De minder ligger meget dybt i mig. Om sommeren samlede vi ammassatter til vinterforråd. Når vi havde fyldt båden, sejlede vi til et sted hen, hvor vi kunne sprede ammassatterne for at tørre. Engang så min mor en laks komme svømmende lige under havoverfladen, og så tog hun sin salonriffel og skød den, og så fik vi laks. Utrolige minder, og de er gode at fortælle.

Min mor var glad for, at jeg kom til Danmark - glad for at jeg ville uddanne mig videre. Jeg kan huske, at kort efter jeg kom til Qaanaaq, sendte hun en sang til mig gennem Ønskekoncerten i radioen (program som hele Grønland lytter til) sangen hed *Anguniaqartoq sorsugassaqaararaq*. Sangens budskab er: *Den, der har et mål, skal være forberedt på, at der vil være knaster på vejen, men kæmp alligevel og kom igennem kriserne*. Den sang og det budskab tog jeg virkelig til mig. Det, jeg har gjort i mit liv, har været fyldt med glæde. Jeg har ikke været bange for forandring, det er nok det. Jeg har været spændt på det nye - og nysgerrig. At finde de gode ting og komme ind i det. Jeg har også være heldig med mange ting. Jeg har været de rigtige steder på de rigtige tidspunkter, og har mødt de rigtige mennesker.

Stolt af at være eskimo

Jeg gerne vil have revurderet det der med *eskimo*. Om det er rigtigt eller forkert. Ingen ved nøjagtigt, hvad eskimo betyder. Der er nogen der siger, at det betyder: "*Sne-sko-magere*", andre, at

det betyder: ”*De, der taler et fremmed lands sprog*”. Endelig også: ”*spisere af rå kød*”. Jeg relaterer mig 100% til det sidste. Det gør mine venner, og de landsmænd jeg omgås, også. Når jeg hører ordet *eskimo*, føler jeg også et slægtskab med folk fra Alaska, Canada, Sibirien og det nordlige Japan. Jeg ved selvfølgelig godt, at det er politisk korrekt at kalde os *inuit*, men for mig er ordet *eskimo* forbundet med stolthed.

I en lufthavn i Paris oplevede jeg, pludselig at stå og ikke kunne kommunikere med personalet. Jeg præsenterede mig som *eskimo*, og straks fik jeg masser smil, og alle dørene åbnede sig for mig. I min levetid vil jeg fortsat kalde mig for *Eskimo Alberth Jakobsen* med stolthed.

Kvinde

Det er derfor, jeg hurtigt har et behov for at fortælle, at det billede I har af Grønland – det er ikke mig. Det fordomsfulde og stereotypiske billede andre har, det er ikke sådan jeg er, eller det Grønland jeg kender til.

Genstand

Mit grønlandske nips

Jeg havde rigtig svært ved at vælge noget, og hvis det skulle være noget, måtte det været noget, jeg har hjemme. Jeg har nogle små tupilakker og små artefakter rundt omkring. Men jeg synes, der skulle være noget grønlandsk i mit hjem, men det sjove er, da jeg boede i Grønland, interesserede det mig slet ikke. Men da jeg flyttede herved, så synes jeg, det var vigtigt, der var noget grønlandsk. Jeg tror som sådan ikke, at de forklarer min identitet, men jeg har bare behov for, der noget grønlandsk nips omkring mig. De gør ikke, at jeg føler mig mere grønlandsk eller er noget som forstærker min grønlandske identitet. Men de betyder noget for mig. Det er nogle ting, jeg købte i Grønland, efter jeg havde boet her i Danmark i nogle år. Min kæreste er dansker, og da han var med mig i Grønland for nogle år siden, købte vi alle de her nips, fordi han også var interesseret i det. Mine forældre har også altid haft tupilakker og kunst i vores hjem. Så på den måde føler man sig lidt hjemme. Så selvom man er langt væk fra Grønland, så er der de her grønlandske nips som kan gøre, at man føler sig lidt tættere på Grønland.

Grønlandsk musik

Da jeg boede i Grønland, var jeg heller ikke så interesseret i grønlandsk musik. Jeg hørte det og kunne godt lide det. Men der var jeg meget mere interesseret i amerikansk eller engelsk musik. Men da jeg flyttede herved, begyndte jeg at høre rigtig meget grønlandsk musik. Det er blevet forstærket af at flytte til Danmark.

Min historie

Jeg er i gang med at læse på Københavns Universitet. Jeg bor nu i Københavns -området med min danske kæreste. Jeg flyttede fra Nuuk til København for et par år siden, fordi jeg skulle læse min uddannelse på Københavns Universitet. Begge mine forældre er grønlændere. Begge er født og opvokset i Grønland. Min mor er født i Nordgrønland og min far i Vestgrønland. De mødte hinanden i Aarhus, da de begge læste på universitetet. Jeg er født i Aarhus, og lige efter flyttede vi til Nuuk i Grønland. Jeg har to søskende, en storesøster og en storebror.

Jeg føler mig som grønlænder, men jeg føler også, at jeg har meget dansk i mig. I Grønland lærte jeg dansk i en meget tidlig alder, og jeg har nu været i Danmark i rigtig lang tid. Men jeg synes det er svært at sætte ord på ens identitet, fordi *identitet* er så bredt, er hele tiden i forandring - og i udvikling hele tiden. Identitet er flydende.

Men her de seneste år har jeg haft udfordringer med mit grønlandske sprog, fordi jeg snakker så meget dansk. Det har været svært at indse, at jeg har udfordringer med det. Jeg vil ikke sige, at jeg er ved at miste det. Jeg kan det grønlandske sprog, men jeg kan mærke, at det er blevet sværere. Det synes jeg har skabt lidt identitetsproblemer, og jeg har en følelse af *"åh nej, er jeg ved at blive lidt for dansk"*. Jeg var i Nuuk i Grønland i år og indsamle empiri til mit studie, og der kan jeg huske, at min mor sagde: *Kan du ikke prøve at snakke mere grønlandsk?*", og jeg fik et helt chok, da hun sagde det. Jeg indså der, hvor meget jeg snakkede dansk – også med mine forældre. Så for mig er det grønlandske sprog en del af min identitet, og jeg føler, hvis jeg mister det, så mister jeg også en del af min grønlandske identitet. Det er ikke fordi, jeg tænker, at dem som ikke kan grønlandsk ikke er grønlændere -slet ikke. Jeg synes det handler mere om, hvordan man selv føler, og hvordan man føler sig grønlandsk. Men for mig har det en vis betydning. Jeg ser også, at rigtig mange af mine grønlandske venner ikke kan grønlandsk, og der kan jeg se, hvor hårdt det er for dem. Der kan jeg se, de bliver behandlet hårdt, og folk siger, at de ikke er *rigtige grønlændere*. Der føler jeg mig heldig, fordi jeg kan både grønlandsk og dansk. Så i Grønland var jeg ikke udelukket som den, der kun snakkede grønlandsk, eller omvendt kun dansk, så jeg føler mig heldig, at jeg har begge sprog. Jeg arbejder for en analyseinstitution i Danmark. Der laver vi en del analyse, også om Grønland, og der bruger de også mig som oversætter. Jeg skriver f.eks. spørgeskemaer på grønlandsk. Der synes jeg, det er rigtig rart, at jeg kan dyrke mit grønlandske.

Hjemme

Hjemme for mig er både i Grønland og i Danmark. I starten, lige da jeg flyttede til Danmark, der så jeg ikke Danmark som et hjem, og jeg følte mig slet ikke hjemme. Men nu synes jeg, at det er begge steder. Jeg regner også med, at jeg ikke tager hjem efter jeg er færdig med min uddannelse. Vi bliver her, min kæreste og jeg. Men det kan være, at vi på et senere tidspunkt flytter til Grønland. Lige da jeg flyttede til Danmark, tænkte jeg *"kæft, hvor er jeg grønlænder"*, og jeg følte mig virkelig anderledes i forhold til alle andre. Jeg synes især i studie sammenhænge, at det var svært at få venner, og jeg syntes, det var virkelig ubehageligt at snakke med danskere. Jeg havde svært ved at føle mig tilpas omkring danskere og at føle mig velkommen. Der kunne jeg virkelig mærke forskel. Jeg synes, der var stor forskel på min grønlandskhed og deres danskhed. Der var meget forskel. Men efter jeg har været her i en del år, er jeg meget mere tilpas med min identitet, og jeg kan snakke med danskere og diskutere med dem og snakke mega højt – som man gør i Danmark, og gøre det som grønlænder. Jeg kan sagtens have en masse danske venner og så ikke tænke *"kæft, jeg kan slet ikke være i den her gruppe af mennesker"*.

I Grønland er jeg ikke vant til, at man snakker højt med hinanden, det er jeg virkelig ikke. Min mor har boet i Danmark i 16 år, og hun snakker meget, men slet ikke på den måde jeg oplever det med danskere. Jeg synes, at man i Grønland er meget mere nede på jorden, og man tager det meget mere stille og roligt. Der er ikke så meget tempo på. Jeg føler f.eks., når jeg er på arbejde her i Danmark, og vi sidder i kantinen, at der er konstant snak. Der skal hele tiden være snak rundt om bordet. Modsat når jeg sidder i Det Grønlandske Hus i København og skriver, og at der er nogen, der spiser frokost sammen, så er der helt stille. Så der er en kulturforskel der. Men jeg er helt vild med den måde, danskere kan snakke sammen på og bare råbe, men jeg kan bare også rigtig godt lide, at der

kan være lidt stille, og man behøver ikke hele tiden at skulle snakke om et eller andet, at man bare kan være stille.

Det havde jeg også meget svært ved under studiet – at alle bare skulle sige et eller andet og bare komme med deres holdninger og meninger. Det er ikke sådan, jeg gør. Jeg er meget en person, der tænker rigtig meget, og jeg snakker ikke så meget. Når jeg får et spørgsmål, så skal jeg lige sidde i nogle minutter og overveje det, og jeg oplevede på studiet, at alle bare skulle sige noget som den første. Det var jeg slet ikke klar til. Jeg kan huske tilbage på undervisningen, hvor det var virkelig svært at være den, som rakte hånden op og sagde noget, og man følte sig konstant bagud. Danskere vil fatte det lige med det samme, og for mig skulle der lige nogle minutter til, før jeg lige kunne forstå spørgsmålet. Jeg har ikke prøvet at gå på universitet i Grønland, så jeg ved ikke, hvordan det er, men jeg gik i gymnasiet i Nuuk, hvor jeg klarede mig rigtig godt, og følte jeg kunne være med til at snakke. Uden at prale, var jeg en af dem med de bedste karakterer. Men da jeg havde de første undervisningstimer her i Danmark, så var det bare noget helt andet. Jeg fik meget hurtigt angst over at skulle snakke, fordi jeg konstant skulle præstere, og jeg skulle konstant være på. Jeg følte, at det med at fejle var noget umuligt, og det må man bare ikke. Jeg kom virkelig ned til konkurrencesamfundet. Det var rigtig hårdt i starten, men jeg tænkte, at det bare var en gruppe af danskere som gjorde det, og jeg behøver ikke være en del af det. Jeg behøver ikke være den, som konstant har styr på tingene og den klogeste, men at det også er okay, at jeg gør det på min egen måde. Det lærte jeg heldigvis - måske lidt for sent.

Grønlandsk

Det som er grønlandsk for mig, er f.eks. kaffemik, og det med, at man ikke behøver at planlægge alt. I Grønland kan man tage det lidt med ro, og der er meget mindre stress. Men nu tager jeg også til Grønland for at holde ferier, så der går jeg lidt ned i gear. Modsat her i Danmark, hvor jeg har en masse eksamener og studie. Så når jeg tager til Grønland, er der lidt mere ro på. Jeg forbinder også naturen med Grønland. Den grønlandske natur er det, jeg savner allermest ud over min familie, f.eks. at tage på rensdyrjagt eller ud og sejle. Det er både aktiviteter i naturen og selve naturen. Jeg har aldrig prøvet at gå i folkeskole i Danmark, men da jeg gik i folkeskolen i Nuuk, der brugte vi meget naturen og var meget ude i den. Når det var godt vejr, så var vi ude i naturen, og min far fik også fri fra arbejde, når det var godt vejr, og så tog vi alle ud at sejle. Det kan man på ingen måde gøre her.

Dansk

I Danmark føler jeg, at man konstant skal være på, f.eks. at man hele tiden skal have planer for, hvad man skal lave, og hvad er det næste projekt osv. Men det er svært at sætte ord på, hvad der er dansk, fordi man er i det. Jeg har både den danske og den grønlandske kultur i mig, så det er svært at adskille dem. De er så meget blandet sammen på mange måder, men der noget som klart og tydeligt er dansk og noget som klart og tydeligt er grønlandsk, men det er blevet meget blandet sammen føler jeg.

Præsentation

For mig er det ret vigtigt, at jeg hurtigt fortæller, at jeg er grønlander, når jeg møder nye mennesker, men det er nok primært fordi, at folk ikke kan se, at jeg er grønlander. Folk vil aldrig gætte på, at jeg er grønlander. Så det med lige at udtrykke at jeg er anderledes end dem, og at jeg ikke kommer herfra, og jeg er ikke ligesom jer – det synes jeg altid har været ret vigtigt at nævne ret hurtigt, f.eks. på arbejdspladser, i skolen, og når jeg møder andre mennesker. Jeg prøver at finde en vej til at fortælle det på, en eller anden måde, som f.eks. *"men jeg kommer jo fra Grønland"*. Så plejer jeg næsten altid at få en eller anden reaktion med *"nå, er det rigtigt?"*. Folk kan ikke rigtig forstå det. For det første kan de ikke rigtig se det på mit ansigt, og for det andet tror jeg, at de har svært ved at forstå, de møder en velfungerende og veltalende grønlander. Fordi det tror jeg ikke rigtig, at de fleste har mødt. Det er derfor, jeg hurtigt har et behov for at fortælle, at det billede I har af Grønland – det er ikke mig. Det fordomsfulde og stereotype billede, de har, det er ikke sådan, jeg er, eller det Grønland jeg kender til. Jeg har altid følt et ansvar for at give folk mere viden om Grønland og et andet perspektiv på Grønland. Jeg er rigtig træt af den *"fordomskasse"*, der findes, men jeg forstår, hvorfor den findes, fordi danskere aner desværre ikke en skid om Grønland. Det gør de virkelig ikke. De fleste, jeg møder, har en nysgerrighed og bliver meget interesseret i at høre mere, men man kan tydeligt høre, at de også har sådan nogle stereotype opfattelser, idéer om og billeder af Grønland og grønlandere. Det har de, fordi det er det de kender til, det der bliver fremstillet i folkeskolen, og det de møder i medierne. De fleste har ikke noget kendskab til Grønland og grønlandere, og dem som har lidt kendskab til det, det er dem som primært har et billede af fordrukne grønlandere osv. som de relaterer til, når de hører ordet, Grønland eller grønlandere. Så der er også det meget forældede billede af Grønland, med at vi er traditionelle inuit, der ikke kan finde ud af noget og bor i igloer, og som slet ikke er et civiliseret folk. Det er de to diskurser, man møder i det danske.

Fordomme

Når jeg møder folk, siger de ikke: *"Drikker du? Er du så alkoholiker?"* Det hører jeg ikke. Det kan godt være, at det er det de tænker, og det er det, de havde forventet, at grønlandere er – jeg kan fornemme, det er det de tænker. Fordi når de hører, jeg er grønlander, så har de svært ved at sætte sig ind i det, og så spørger de: *"Har du så en mor, der er dansker?"* Og man kan mærke, de leder efter det danske i mig. *"Det kan ikke passe, du både er velfungerende, læser på universitet og arbejder her i Danmark. Hvordan kan det være, du er grønlander? Der er et eller andet dansk ved dig"*. Sådan føler jeg, at det kan lyde lidt som om. Men sådan føles det, også selvom jeg har forklaret, at begge mine forældre er grønlandere, og jeg er opvokset i Grønland. Så er der en tvivl i deres øjne, og det synes de er underligt. Fordi når man ser på mig første gang, så er der ikke noget der tyder på, jeg kommer fra Grønland. Jeg hører ofte *"du er så god til at snakke dansk"*, selvom jeg føler, jeg slet er ikke så god til at snakke dansk som alle andre danskere. Fordi danskerne har et billede af, hvordan en grønlander ser ud, og det passer jeg ikke ind i. Så har de svært ved at forstå det.

Folk kan ikke se på mig, at jeg er fra Grønland, og hvis jeg ikke har lyst til at sige det, så kan jeg undlade at sige det. Jeg synes at det er ærgerligt, at jeg føler mig privilegeret over, at jeg har

mulighed for at vælge det til. Jeg kan sige farvel til mit grønlandske, hvis jeg kan mærke, at jeg er et sted, hvor jeg ikke vil blive accepteret. Jeg kan vælge fra, om jeg vil møde fordomme, kommentarer og spørgsmål, og jeg kan vælge, om jeg bare vil være lidt *"normal"*. Det tror jeg ikke, de fleste grønlændere kan, og de er nærmest udsat konstant.

Jeg har mødt de der kedelige, stereotype og fordomsfulde kommentarer til f.eks. julefrokoster *"Kom nu. Du skal da drikke. Du er jo grønlænder. Tage en øl"*. Sådan nogle ting har jeg hørt, men det er jeg lidt ligeglad med, og jeg bliver ikke ramt af det. Men jeg kan godt forstå, andre grønlændere blive hårdt ramt af det, men det gider jeg ikke bruge min tid på. Det er heller ikke ofte, det sker. Jeg prøver at være sammen med folk, der kan acceptere mig, for den jeg er og har respekt for mig, og ikke er ondsksfulde på den måde.

Men når jeg fortæller, jeg kommer fra Grønland, så bliver jeg mødt med rigtig meget nysgerrighed og interesse, der er efterfulgt af en masse spørgsmål. Lidt kedelige spørgsmål med *"hvor mange mennesker bor der?"* og *"hvordan er vejret nu?"*. Jeg ved det ikke. Jeg er ikke i Grønland nu, og det er et kæmpe land, og så prøver jeg at forklare, at det er forskelligt. Der kan være minus 20 grader osv. Men når de så har spurgt om alle de ting, de gerne vil vide, så er jeg for speciel og anderledes, og så bliver jeg lidt ignoreret, og de tager afstand fra mig, når de har fundet ud af det. Der kommer en bemærkning om *"hun er sgu ikke ligesom os alle andre, og hende ved vi ikke lige, hvordan vi skal snakke med, og hvordan er det, hun egentligt er?"*. Det har jeg i hvert fald mødt på arbejdet. Når der f.eks. kommer nye kollegaer, så stiller de en hel masse spørgsmål, og fem-ti minutter efter kan de ikke engang have øjenkontakt med mig. Det er desværre bare sådan, det er.

Forskel

Der er forskel på at være sammen med danskere og grønlændere. Nu er jeg primært sammen med danskere, og det er kun en gang imellem, når jeg mødes med mine grønlandske venner, som bor i Danmark, eller når jeg tager til Grønland, at jeg er sammen med grønlændere. Jeg plejer at sammenligne min kærestes familie med min familie, og hvor anderledes det egentlig er, når man mødes og er sammen. Det er svært at forklare, men deres samtaler virker mere formelle. Den måde, de snakker sammen på, er så forskellig fra den måde jeg snakker med min familie på. Når vi er sammen med hans familie, skal vi snakke virkelig meget om os selv, og hvordan vi har det, og hvad der sker på arbejde. Fordi selvom de bor 30 minutter væk fra os i bil, så ser vi dem ikke særlig tit. Så når vi endelig ser dem, så skal vi igennem alle de samme spørgsmål. Når jeg så snakker med min familie, så snakker vi slet ikke sådan, man er bare sammen. Jeg får også hele tiden spørgsmål omkring Grønland fra min svigerfamilie, selvom jeg har forklaret dem en del. De spørger ind til vejret, selvom jeg har forklaret, hvor stort Grønland er, og det er forskelligt i hele landet. Men det er klart, at når man fortæller, at man er grønlænder, at der kommer en masse spørgsmål. Jeg skal være ekspert i Grønland i hele tiden. Jeg føler mig også pinligt berørt, når jeg ikke ved svaret. Det kan være helt konkrete og underlige spørgsmål, hvor man forventer, at jeg kender svaret, men hvor jeg bare ikke ved det. Jeg kan huske min svigermor spurgte ind til, at der var mange socialt udsatte, og at der var rigtig mange børn, som havde brug for hjælp, og det har jeg svært ved at svare på, når hun ikke kender det grønlandske samfund og hele vores fortid. Det gør det svært at

svare. Man skal nærmest formidle 300 års fælles historie i tre sætninger, og det kan man ikke. Og man skal være Grønlandsekspert, hvis man er grønlander. Folk forventer, at man kender svaret, og man kender alt til Grønland.

Da jeg flyttede til Danmark, tænkte jeg, at det var pga. studiet, og det var det også de første par år. Der var hele min eksistens i Danmark baseret på, at jeg skulle have en uddannelse, så det var jeg rigtig meget fokuseret på, og det var nærmest hele mit liv. Jeg var ikke særlig meget sammen med danskere, og jeg var meget sammen med mine grønlandske venner. Jeg følte heller ikke behov for at få danske venner, jeg kunne bare have mine grønlandske venner. Jeg var bare i Danmark for at tage en uddannelse. Men efter jeg har været her et stykke tid og fået en dansk kæreste, så føler jeg mere, at det er mit liv her, og Danmark er også mit hjem. Det har ændret årsagen til, hvorfor jeg er i Danmark. Hvor det før handlede meget om studiet, er det nu meget mere end det.

Flytningen

Jeg flyttede herved samtidigt med min søster. Så jeg havde hende, og det var rigtig rart. Jeg havde været i Danmark før, men jeg havde aldrig boet her, så jeg vidste slet ikke noget om noget som helst. Jeg kendte slet ikke København. Jeg kendte kun Strøget. Så det var rigtig rart at have min søster, så var vi ligesom to om det. Vi havde det begge to hårdt, og vi skulle ligesom findes vores plads i det danske samfund. Det hele var bare så nyt, virkelig nyt, og sindssygt hårdt. Især da jeg startede på studiet, og så at jeg slet ikke hørte til i det miljø. Jeg var virkelig udenfor, og jeg havde virkelig svært ved at kunne være med i deres samtaler. Jeg kendte slet ikke til det danske liv overhovedet. Jeg havde kun min grønlandske baggrund, fordi det var der, jeg var opvokset. Så det var svært i starten. Jeg var meget optaget af, at jeg skulle klare mig godt på studiet, så det første halvår der havde jeg slet ikke hjemve. Det hele var bare så nyt, og der skete så meget. Jeg var optaget af, at jeg skulle klare det og gøre mit bedste, så jeg brugte al min tid på studiet. Jeg snakkede meget med min familie i Grønland og mine grønlandske venner i Danmark om, at det er ikke særligt nemt at være her i Danmark. Det er det virkelig ikke! Men jeg troede faktisk det vil være meget værre, fordi dengang da mine forældre studerende i Aarhus, blev de mødt med mange flere fordomme og diskrimination. Så de gjorde mig opmærksom på, at det vil jeg møde rigtig meget, og det skulle jeg være klar på. Så der var jeg positivt overasket over, at det ikke var så slemt. Det var ikke nyt, fordi mine forældre også havde prøvet det og forberedt mig på det, og vi havde i mange år vidst, at jeg skulle flytte til Danmark eller et andet sted for at uddanne mig.

Beslutninger

Den sværeste beslutning ved at flytte til Danmark var at forlade min familie. Men de havde også selv prøvet det, og jeg skulle afsted. Det var godt jeg tog afsted, og derfor var min familie meget støttende og forstående over, at jeg var nødt til at komme afsted. Så der var ikke nogen svære beslutninger, men der var nogle hårde tider. Jeg tog afsted for min egen skyld, for at komme til Danmark og få en uddannelse. Jeg vil gerne blive uddannet fra universitet, og det kommer jeg også til at blive, så det var den bedste beslutning, jeg tog.

Fremmed

I starten følte jeg mig fremmed, og det kan jeg stadig nogle gange. Men jeg er blevet bedre til at håndtere det, og også at acceptere at være fremmed. Jeg har det fint med, at jeg kan føle mig lidt fremmed. Det er et vilkår, jeg har accepteret og har det fint med. Der er mange situationer, hvor jeg kan føle mig fremmed, hvis jeg f.eks. bruger mit arbejde som eksempel, så kan jeg have svært ved at føle mig velkommen. Mine kollegaer ved, *at jeg er hende der, som laver de grønlandske projekter, fordi det hende der er grønlænderen*, så jeg føler aldrig, jeg er en del af deres miljø. Skiftet, fra at føle mig som fremmed til at Danmark også var mit hjem, var da jeg mødte min kæreste. Jeg mødte ham for nogle år siden, og vi boede på samme kollegie, og vi blev efterfølgende kærestes. Det var nok der, det ændrede sig for mig, fordi nu var jeg sammen med en dansker. Før det var Danmark bare et sted, hvor jeg studerede, og det var ikke andet end det. Grønland var stadig mit hjem der. Der var alt undtagen mit studie.

Mine forældre har, fra jeg var helt lille, forberedt mig på, jeg skulle flytte for at uddanne mig. Det var ikke et krav fra mine forældres side, men de havde gjort det, og man forventede også, at vi, mine søskende og jeg, kom til det. Men da jeg skulle flytte, var der en kæmpe glæde på mine vegne, fordi de godt vidste, hvor meget jeg ville udvikle mig, men også en masse bekymringer fra både dem og mig. Jeg vidste ikke, hvad jeg kom ned til. Mine forældre fortalte mig mange historier, og de historier skræmte mig rigtig meget. Så da jeg flyttede til Danmark, havde jeg et meget negativt billede af danskere og deres syn på grønlændere.

Men da jeg skulle flytte, fik jeg rigtig meget støtte af mine forældre, og selv mine undervisere i Grønland fortalte mig, at jeg ville lære rigtig meget og udvikle mig i Danmark. I starten havde jeg et grønlandsk netværk af venner i Danmark, men de læser andre ting eller er droppet ud og flyttet hjem til Grønland. Det er ikke dem alle, jeg stadig er tæt med, men det er også fordi, jeg har det fint nu med at have danske venner og bekendtskaber. Før følte jeg virkelig, at jeg havde et behov for, at de skulle være en del af mit liv, men det har jeg ikke i lige så høj grad nu.

Negative møder

Jeg har været inde på dem, og der er de fordomsfulde møder: Jeg oplevede en gang, da jeg kørte i taxa, og taxachaufføren var meget snakkesalig, så kom vi ind på, at jeg var fra Grønland, og så spurgte han: *"Hvordan kan du være fra Grønland? Du har jo ikke de der kineserøjne?"*. Jeg kan også huske engang, hvor jeg var til julefrokost, og der var en mand, som var meget interesseret i Grønland. Han troede bare, han vidste så meget om Grønland, og han skulle nærmest belære mig om, hvordan det er at være grønlænder. Han havde også svært ved at tro på, at jeg var grønlænder, og han sagde: *"Du må være sådan en anden generations grønlænder"* – ligesom man har anden generations danskere. Så der har været sådan nogle oplevelser, men jeg tror jeg har været ret heldig - netop fordi jeg ikke udståler, at jeg er grønlænder, og man ikke rigtig kan se det på mig. Folk kan godt ignorere, at jeg er grønlænder, fordi de kan ikke se det på mig, selvom de godt ved det. Så de kan måske behandle mig lidt mere normalt, og som en del af dem, fordi jeg ikke passer ind i deres opfattelser af, hvordan en grønlænder ser ud.

Positive møder

Men der er også positive møder. Dengang jeg startede på studiet, havde jeg en idé om, at fordi jeg var grønlander, betød det, at jeg ikke var lige så dygtig som de andre. F.eks. at jeg ikke kunne det danske sprog lige så godt som alle andre. Men da jeg fik arbejde, hvor jeg kunne bruge min grønlandske viden og sprog til noget, hvor det gik fra at være en ulempe til en kæmpe fordel - det syntes jeg var virkelig stort. Fordi det syntes jeg ikke i starten, og jeg troede, at folk ikke ville synes, jeg var lige så god som dem, fordi jeg er grønlander, og fordi jeg ikke er lige så god til at snakke dansk, fordi jeg er grønlander. Men det var rigtig fedt at kunne bruge sin grønlandske baggrund, og jeg vidste noget, som andre ikke vidste, og jeg kunne komme med noget, som andre ikke kunne komme med. Jeg har også positive møder, når folk er nysgerrige på Grønland, og jeg vil med glæde fortælle om Grønland. Det kan være rigtig rart. Især når jeg møder danskere, som faktisk kender noget til Grønland, og så er det rigtig fedt at have samtaler med den person.

Flytningen - før og efter

Før jeg flyttede, var jeg teenager, og jeg var rigtig klar til noget nyt og havde et behov for at prøve noget nyt. Jeg var også lidt træt af at være i Grønland, dog ikke negativt ment. Jeg følte, at det hele var meget det samme, min hverdag var bare det samme. Da jeg så flyttede hertil, så skete der rigtig meget. Jeg blev mødt med noget nyt, og noget jeg aldrig nogensinde havde oplevet før. Men man vænner sig hurtigt til det, og det bliver bare ens hverdag. Jeg var meget forvirret og skulle lære at navigere rundt i det danske samfund. Men man vænnede sig hurtigt til det.

Jeg er ret bekymret over, hvornår og om jeg flytter til Grønland igen. Det er jeg ret bange over. Især når jeg har en dansk kæreste, og hans familie er her, og min er i Grønland. Hvornår er det min tur til, at vi tager til mit hjemland? Det tænker jeg meget på. Hvornår er det, at jeg kan flytte tilbage? Og det skal også passe med ham, og han skal også have lyst til at flytte til Grønland. Vi regner med at skulle flytte til Grønland, men jeg aner ikke, hvornår det kommer til at være. Men forhåbentligt om nogle år.

Grønland i Danmark

En gang imellem spiser vi grønlandsk mad. Jeg har f.eks. rensdyr i fryseren lige nu. Heldigvis er min kæreste helt vild med grønlandsk mad. Jeg prøver også at få set grønlandske nyheder i fjernsynet og følger med i, hvad der sker i Grønland. Hvis der er begivenheder i Det Grønlandske Hus, er jeg meget ivrig for, at vi tager hen, kigger på det. Hvis der er grønlandske bands, der spiller i København, så tager vi også ofte ned og hører det.

Personer og påvirkning

Det hårdeste lige nu ved at være i Danmark er, at jeg ikke kan se min niece. Hun er i Grønland, og hun er så lille. Det er nok det hårdeste. Jeg kan ikke rigtig snakke med hende over Skype eller Messenger eller noget. Det er min søsters barn, og de boede i starten, i min nieces første 1 ½ år i Danmark, og der kunne jeg meget hurtigt tage bussen eller toget og besøge dem. Så da min søster ringede og fortalte, de ville flytte til Grønland, var det første jeg tænkte, at jeg vil komme til at være meget langt væk fra hende. Jeg kan nemt ringe til min mor eller søster, hvis jeg vil snakke med

dem, men min niece er for lille, og hun aner det ikke. Fordi når jeg videosamtaler med dem over Messenger, så reagerer min niece ikke, fordi hun ikke forstår det. Så det der med at se hende vokse så meget, og at hun udvikler sig så hurtigt, det er svært. Det er svært at gå glip af. Men jeg tager til Grønland flere gange om året. Der var et år, hvor jeg kun var i Grønland én gang, og det var forfærdeligt. Så jeg har været i Grønland flere gange om året, meget mere, end andre nok er. Mine forældre tager tit til Danmark, og far kommer også til Danmark nogle gange i forbindelse med hans arbejde. Så der er det ret nemt at være så langt væk fra dem, fordi der går ikke så lang tid, før jeg ser dem igen. Det er meget forskelligt, hvor tit jeg tager til Grønland. Jeg var også lige i Grønland i forbindelse med mit arbejde. De sidste 12 måneder har jeg været i Grønland i sommers med mit arbejde, så var jeg også hjemme til jul, og her i foråret, og forhåbentligt skal jeg derop til sommer. Men jeg er nok i Grønland 2-3 gange om året, og det har jeg virkelig brug for. Det har jeg også fortalt min kæreste, at vi kommer nok ikke til at tage på ferier til Asien, for når jeg endelig holder ferie, så vil jeg til Grønland. Det har han det virkelig fint med. Men jeg skal hjem i hvert fald to gange om året.

Det jeg har lært

Da jeg flyttede fra Grønland, var jeg stadig et barn, og det er i Danmark, at jeg er blevet voksen. Jeg har lært at tage vare på mig selv, være selvstændig, få mit eget liv og min egen lille familie, bestående af min kæreste og mig. Jeg lærte også sindssygt meget i forbindelse med mit studie, hvis jeg tænker på de første opgaver, jeg skrev, da jeg kom herved, versus hvordan jeg skriver opgaver nu – det har fuldstændig ændret sig. Jeg er fagligt blevet virkelig klogere. Men det var hårdt at skulle lære at være helt alene, og være væk fra sin familie og ikke lige at kunne tage hen til dem, hvis man havde udfordringer. Man skal lære at acceptere, at man kan have det hårdt en gang imellem, og det er okay, du savner din familie og har det virkelig hårdt og er alene. Jeg har svært ved at adskille den danske og den grønlandske kultur, og det hele er bare en del af mig. Jeg føler ikke, jeg har to kulturer, men at jeg har det, jeg nu engang har.

Formidling

Jeg synes, det er rigtig vigtigt, at I laver undervisningsmateriale. Men også jeres udstilling, det er altid vigtigt, der kommer mere information om Grønland. Der er bare meget mere behov for at forstå, hvad det betyder at være grønlander. Der er også mange grønlandere i Danmark, og man burde vide meget mere om dem, end man gør i dag. Jeg synes det er vigtigt, at danskerne lærer mere om Grønland og grønlandere, fordi Grønland og Danmark har den her fælles historie med kolonitiden. Forholdene mellem os er nødt til at blive forstærket og meget bedre, end de er i dag. Det er da fedt, der kommer mere kendskab til Grønland i Europa, især for Grønlands skyld, især det her med at komme mere frem i verdensbilledet, og ikke bare være en del af den danske historie. Min historie behøver ikke specifik at blive fremhævet, men at folk har kendskab til Grønland og grønlandere.

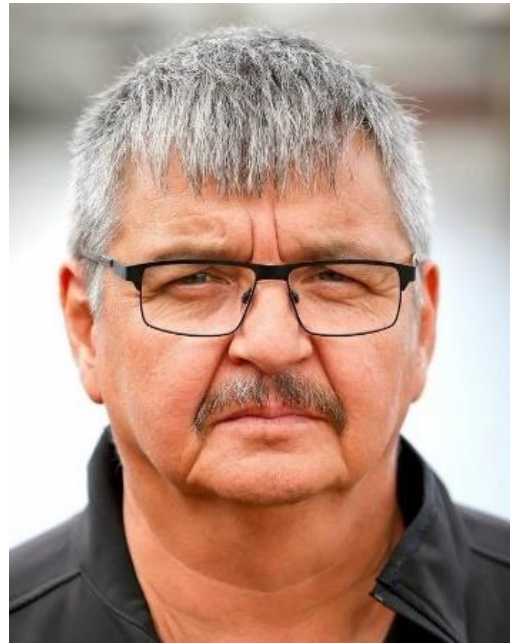
Jeg synes, det er et problem, at der er mange grønlandske unge, der føler, de SKAL til Danmark og have en uddannelse, og at man tænker i de rammer. Man bør se det mere som, at man gør noget aktivt for at forbedre ens liv. Det er ikke kun skidt at flytte, det kan også være godt.

Per, 63 år

Man troede virkelig på, at man kunne hive folk ud af deres baggrund og give dem en dansk tilværelse dengang.

© Per

© Per

Genstande

Tupilak

Det er min far, der har skåret den, og man kan se, den er lavet i hans senere dage. Man kan godt se, at han er lidt usikker i hænderne i snittene. Min far har altid været interesseret i grønlandsk kultur og især billedskæring. Men han har altid været god til det med hænderne, og han lavede altid mange tupilakker, masker og smykker m.m. og gav dem som gaver eller solgte dem.

© Per

Fotografi

Det er min mors familie i Aasiaat/Egedesminde. Det er min mor, der står i midten. Det er hende, min morfar og mormor og alle hendes søskende. De er allesammen døde i dag. Den ene søster boede i København med hendes mand og deres to børn, som jeg nu har lidt kontakt med. Den anden søster blev boende i Grønland, og jeg havde engang kontakt med hende, men mistede den, og nu er hun død. Den tredje søster hun boede i Aarhus og havde to børn, som jeg har en del kontakt med. Min morfar startede som fanger og levede af det i mange år og boede i

det lille udsted der hed Qeqertarsuatsiaq. Så har han fulgt med udviklingen, og til sidst så var han opsynsmand på lossepladsen i Aasiaat/Egedesminde. Han er et billede på den udvikling, der har været fra fanger og op til det moderne samfund. Så er der min mormor, og bag hende står hendes to brødre. Den ene bror han forsvandt under en sejltur. Det er desværre typisk grønlandsk. Der har også været 3 selvmord i familien, og en del der har fået nogle knubs undervejs.

Min families historie

Min far er dansker og kommer fra Randers, og min mor er grønlandsk og kommer fra Qeqertarsuatsiaq nær Aasiaat/Egedesminde. Min mor kom i hus i København i 1950'erne, og det har nok præget hende en del. Det var ad den vej hun fik kontakt med min far. Min far flyttede til Grønland i 1950. Han nåede at få 40-års jubilæum deroppe, og han har boet mange steder på kysten, og har lavet mange forskellige ting. Min far er på en måde den, som er mest grønlander af de to, fordi det var min mor, der gerne vil flytte til Danmark, modsat min far, der gerne vil blive i Grønland. Min mor døde for 20 år siden, og min far døde sidste år og havde kontakt til Grønland til det sidste. Min far snakkede og har altid været god til grønlandsk.

Jeg var ved at tømme min fars hus, da han skulle på plejehjem. Der lå min morfars gamle ét-skuds-, sortkrudtgevær. Min far fortalte, at min morfar havde købt det for 16 kr. i 1920. De 16 kr. blev indtjent ved at sælge uvakker (fjordtorsk), og han fik 2 øre for 100 uvakker. Jeg kontaktede efterfølgende min fætter i Grønland, da jeg ikke synes, det gevær hører hjemme her i Danmark, men at det hører til i Grønland. Min fætter vil gerne overtage geværet, så nu skal det fragtes tilbage til Grønland.

Min historie

Jeg er fra 1956. Jeg er halvt grønlander og halvt dansker, og jeg har to søskende. Jeg er i dag gift og har to børn. Jeg voksede op i Grønland og boede der, til jeg var 15 år. Så blev jeg sendt her ned for at gå på kostskole. Jeg er produkt af den tid, hvor det hele skulle være dansk, og det må jeg sige, at det lykkedes i den grad med mig. Jeg har kun lært dansk i skolen, og haft det som hovedsprog. Jeg er vokset op i den tid, hvor det hele spidsede til i Grønland med en begyndende selvstændighedsbevægelse, så jeg har fået nogle knubs i Grønland. Det har påvirket mig så meget, at jeg har søgt herved og blevet henede. Jeg har ikke haft så meget med Grønland at gøre. Det er først de senere år, at det er begyndt at interessere mig igen, og jeg er begyndt at få kontakt med min familie i Grønland igennem alle de nye medier. Jeg har også set min familie, når de har været på besøg i Danmark, og når de har besøgt f.eks. min far og mor.

Den periode jeg voksede op i, påvirkede mit forhold til min familie og kammerater. Jeg var ligesom i det her ingenmandsland, fordi jeg blev set som dansker af grønlanderne og som grønlander af danskerne. Det var som regel sådanne typer, som skulle af med nogle ting, som de så en mulighed for at brænde af på mig. Det skal også siges, at jeg havde også mange gode grønlandske og danske venner, men det var de her knubs, som prægede det, og det som gjorde, at jeg ikke havde lyst til at være deroppe.

Dengang vi boede i Grønland, havde min far en meget mærkelig arbejdsform, der gjorde, at han arbejdede i 2½ år og derefter havde et halvt år fri. Det medførte nogle underlige konsekvenser, f.eks. at vi som familie flyttede meget rundt mellem Grønland og Danmark, og mine forældre de lejede sig ind i forskellige huse, når det var, og så havnede jeg på den skole, som var i nærheden. Der var et år, hvor jeg gik i tre forskellige skoler i forskellige byer. Alle tre skoler var på forskellige stadier af fagene, så det var ikke til at finde ud af en overgang. Det har også præget mig siden. Jeg tror, jeg har arvet lidt fra min far, og jeg har også selv flyttet meget rundt og haft alle mulige jobs. Min far nåede aldrig at tage en uddannelse færdig, og det har jeg heller ikke selv gjort. Jeg er begyndt at grave i, hvor meget jeg egentlig ligner min far, og det er spændende. Da jeg var yngre, havde jeg tænkt mig at læse til journalist og grave lidt i, hvordan det kultursammenstød egentlig var? Det håbløse foretagende med, at man troede, man kunne lave Grønland til et dansk amt. Hvad der egentlig er sket med de mennesker? Jeg har hørt historier om folk, der fik to halve sprog og to halve kulturer, og af den grund havnede i et mærkeligt ingenmandsland. Det har jeg altid synes var spændende, og jeg har selv gået og bokset med det. Det skal ikke være nogen hemmelighed, det har ikke altid været lige nemt. Jeg ved ikke, om jeg har valgt side, eller hvad jeg har. Men jeg har været mest tryk ved det danske. Der gik mange år, hvor jeg slet ikke tænkte over, at jeg kom der oppe fra, og jeg havde ikke noget med det grønlandske miljø her nede at gøre. Når jeg mødte grønlandere hernede, så snakkede jeg selvfølgelig med dem. Angående sproget forstår jeg stadig en hel del. De sidste par år er min interesse for Grønland vokset, og jeg har meldt mig ind i diverse grupper på de sociale medier. Det undrer mig, hvor meget af sproget jeg egentlig kan huske fra dengang, selvom det er 50 år siden. Jeg synes, det er sjovt at prøve at formulere sætninger på grønlandsk igen. Hvordan sagde man nu det? Hvad hedder det på grønlandsk? Man gemmer det sgu et eller andet sted, selv efter 50 år. Jeg synes i hvert fald, det er sjovt at oversætte det i mit hoved, og jeg synes også det er sjovt med canadisk inuitsprog (inuktitut), at der er så mange ord, der ligner. Den bliver mere og mere interessant - den fortid. Jeg synes, det er spændende at grave i den, og jeg begynder også at forstå, hvorfor jeg har reageret, som jeg har gjort.

Hvis jeg skal sætte procenter på min identitet, så er jeg nok 70% dansk. Men jeg har fået en interesse for min grønlandske side og er selv begyndt at finde ud af noget mere om den. Jeg er lige gået på efterløn, og det har givet mig tiden til at finde ud af det. Jeg har desværre fået en arbejdsskade. Jeg har fået konstateret svær astma. Jeg har arbejdet ude hos Siemens Gamesa og fik min arbejdsskade der. Jeg har lige været igennem en retssag og skal igennem en til. Jeg blev syg for 11 år siden, og det er ikke slut endnu. Det har sat gang i, at man tænker en hel masse, f.eks. hvordan er du egentlig havnet her og er syg? Det lægger op til, at man begynder at tænke over én selv og ens identitet. Så begyndte jeg at dykke ned i det grønlandske, og det vækkede min interesse. Hjemme for mig er Danmark. Jeg er gift og bor sammen med min kone på fyrretyvende år hernede. Vi har to børn, som begge to bor i København. Mine børn er også begyndt at interessere sig for deres identitet, fordi de kan også mærke, at der er noget, som er anderledes. Når folk spørger ind til det, og de så fortæller om deres grønlandske identitet, så oplever de, at folk med det samme spørger ind til den grønlandske natur og de skønne mennesker. Alt det sædvanlige, man brænder inde med som dansker, når man hører ordet *Grønland*. Det er som regel ret overfladisk, det danskerne spørger

ind til, fordi de er så forblændet af naturen, f.eks. hvor dejligt og smukt der er om sommeren i Grønland.

Jeg flyttede til Danmark, da jeg var 15 år og skulle på kostskole. Mine forældre havde dengang den holdning, at jeg skulle uddannes så meget som muligt, og dengang kunne det kun forgå på dansk. Derfor valgte de den vej for mig, og det har været svært for mig både dengang og også sidenhen. Imens jeg boede deroppe, i Aasiaat/Egedesminde, blev der set skævt til mig, jeg blev ofte mindet om, hvor jeg kom fra, og hvor jeg skulle hen. Imens jeg gik i skole i Grønland, blev det indført, at grønlandsk skulle været til tilvalgsfag. Det hele trak mere og mere i retning af, at det skulle være dansk det hele. I de større klasser blev man mere og mere, uofficielt, delt op i grønlandske og danske klasser. Jeg gik i de danske. Men så blev vi udvalgt til at være *præparant-klasser*. Man begyndte at uddanne unge grønlandere til at overtage stillinger i Grønland dengang. Men der kom jeg i sådan en klasse, imens mine danske venner blev sorteret fra og kom i 9. klasse. Så der fik jeg lige pludselig en masse grønlandske venner.

Der var en kostskole i Aasiaat/Egedesminde dengang, og man begyndte at håndplukke de bedste børn fra byerne og bygderne langs kysten, som så blev sendt til kostskolen. Så børnene blev forberedt og sendt i realskole. Så man håndplukkede en masse unge mennesker med henblik på videreuddannelse til at f.eks. overtage de administrative ting. Man troede virkelig på, at man kunne hive folk ud af deres baggrund og give dem en dansk uddannelse dengang. Men jeg kom i konflikt med mine forældre, fordi jeg slet ikke kunne finde mig til rette i det. Så derfor endte det med, at jeg kom på kostskole i Danmark. Jeg havnede på en indremissionsk kostskole i Rønde. Men de sang og skrælede fra morgen til aften, og det gjorde jeg også oprør imod. Dengang havde jeg langt hår og gik i afghanerpels. Jeg kom ind i et sent hippiemiljø dengang. Så jeg gjorde lige så meget oprør mod Indre Mission, som jeg gjorde mod mine forældre.

Jeg kan huske, da jeg var 12 år og skød min første fugl, og der blev hele familien kaldt sammen, og nu skulle de dele den skide fugl, fordi det var en begivenhed i Grønland. Det er en grønlandsk mærkedag, og det skulle fejres. Jeg synes man i Grønland er bedre til at gøre mere ud af sådanne begivenheder. Da jeg flyttede til Danmark, begyndte jeg at lægge mærke til forskellene på kulturerne. I Grønland fulgte man mere med i hinandens nære liv og i livsbegivenheder. Man gør det også i Danmark, men i Grønland er det på en anden måde. Man har mere styr sin familie -f.eks. fætre og kusiner m.m. Man er mere eller mindre i familie med hele Grønland på en eller anden måde, der er f.eks. altid én, som er i familie med dén, og der er altid én som kender én i den by. Men det er klart, når man ikke er flere mennesker, end man er i Grønland, så har man en større kontaktflade. Jeg havde svært ved at finde mig til rette i Danmark i den første tid. Jeg havde været i Danmark flere gange i min barndom på ferier, men det var først i puberteten, at jeg lagde mærke til forskellene mellem danskerne og grønlanderne. Jeg kæmpede en del med det, og jeg kunne slet ikke finde ud af at begå mig hernede. Det var nogle helt andre værdier, man havde i Danmark, og den måde man er sammen på, er mere formel. Jeg savnede lidt den nærkontakt, man havde i Grønland, fordi man druknede i mængden her i Danmark. Dengang jeg flyttede hertil og mødte min

svigerfamilie, tog de også godt imod mig, og de fik en interesse for Grønland. De kommer fra en familie langt ude på landet og havde nok aldrig tænkt over Grønland før.

Man var interessant lige i starten, da man kom herved, fordi man havde sort hår og sorte øjne, men så blev man temmelig ensom hen ad vejen. Folk spurgte meget ind til mit udsende og spurgte ind til alle deres fordomme som, *"er der ikke koldt i Grønland?"* og *"er der hundeslæder og isbjørne?"*. Jeg har ikke mødt den helt rå racisme, kun nogle enkelte gange f.eks. på arbejdspladser. Der var nogen, der havde noget de skulle af med, og så bankede de det af på mig, f.eks. kaldte de mig *sne-perker*. Jeg blev kaldt *sne-perker*, dengang jeg arbejdede på et skibsværft, og der var man lidt grove over for hinanden. Det var jargonen på den arbejdsplads. Der blev også sagt det med, at grønlændere drikker guldbajere m.m. Det var mennesker, jeg kendte, og jeg begyndte at tænke, hvorfor siger de det? Og hvorfor er de lige pludselig sure på grønlænderne?

Jeg introducerer ikke mig selv som halv grønlandsk, kun hvis folk spørger ind til, hvorfor man ser ud, som man gør. Men hvis vi snakker om jagt eller fiskeri, så nævner jeg det. Men jeg oplever, at folk spørger ind pga. mit udsende, og så fortæller jeg, at jeg er grønlandsk. Så siger folk: *"Du snakker glimrende dansk"*, og man bliver mødt med den der, *"han kan sgu da i det mindste sproget"*. Så undrer de sig over at jeg ikke sidder nede på en bænk og drikker guldbajere hele tiden. Jeg er mest stødt på negative holdninger, når jeg har snakket med *højrefløjs-mennesker*. Så spørger jeg dem: *"Hvad med mig? Skal jeg så også smides ud? Jeg er heller ikke herfra?"* Sådan noget er interessant, men det rykker ikke på noget som helst. De har deres meninger.

Men generelt har folk været mere nysgerrige, end de har været afvisende. Det er også sikkert derfor, jeg er blevet hervede. Så jeg er stødt på de der fordomme, men det er ikke det, som har tegnet hele billedet. Men jeg har flest positive møder, og folk er mest interesseret i naturen, jagt og fiskeri. Så fortæller jeg om det, så godt jeg nu kan, fordi sidst jeg var i Grønland var i 1980. Jeg har slet ikke været med til at dyrke kartofler, og alt hvad man nu dyrker nu deroppe.

I 1980 flyttede mine kone og jeg til Grønland for at arbejde og tjene en masse penge. Vi var begge i vores sabbatår, og drømmen var at tjene nok til at rejse til Canada og Alaska. Vi flyttede til Sisimiut og havde svært ved at finde et sted at bo, så vi flyttede ind hos mine forældre. Det var både på godt og ondt. Vi boede der i et halvt års tid, men så kom min kone ind på den uddannelse, hun gerne vil på i Danmark, så vi flyttede til Danmark igen. Jeg havde flere jobs, imens vi boede i Grønland, f.eks. arbejdede jeg på fiskefabrik, var pedel og taxachauffør. Min kone lavede også forskellige ting, f.eks. arbejdede hun på rejefabrik og var stuepige på sømandshjemmet. Sisimiut var anderledes end Aasiaat/Egedesminde. Der var slet ikke lige så tilspidset, og tiden var også blevet en anden. Der var jo gået en hel del år, så jeg kunne godt lide at være der. Der var ikke så megen konfrontation som dengang, jeg flyttede fra Aasiaat/Egedesminde, og der var siden kommet Hjemmestyre i landet. Da jeg flyttede herved som 15-årig, havde jeg været i Danmark et par gange, men at finde ud af hvordan man skulle begå sig på kostskole var noget helt andet. Jeg havde noget familie på min fars side i Danmark, men de boede langt væk fra kostskolen. Det var ikke nemt at flytte herved. Men jeg havde den fordel, at jeg kunne det danske sprog. Jeg kan godt se, at dem som flytter herved og har grønlandsk som hovedsprog har det svært, fordi det hele er meget anderledes. Jeg oplevede, at

danskere opfattede mig som en atypisk grønlander, fordi jeg kunne sproget og kulturen. Men jeg kunne godt have tænkt mig, at mine forældre havde tænkt igennem, hvad det vil sige at sende et ungt menneske herved, fordi jeg følte mig uforberedt fra starten herved. Så det blev helt tilfældigt, hvilken slags mennesker man klikkede godt sammen med, og det blev meget det, som formede det. Det blev aldrig rigtig *programsat*, og det hele blev så tilfældigt. Der er mange af mine daværende kammerater i Grønland, som nåede igennem deres uddannelser og har høje stillinger rundt omkring deroppe nu. De har overtaget de danske roller, og det er det, som jeg har bidt mærke i. Sådan var det ikke med mig. Det hele udviklede sig bare af sig selv. Men jeg gjorde også oprør imod de forestillinger, mine forældre havde om, at nu skulle jeg til Danmark og uddanne mig. Min storesøster blev også sendt herved på uddannelse, da hun var 15-16 år, og min lillesøster flyttede herved sammen med mine forældre omkring år 2000 til Fanø. De valgte Fanø, fordi den minder mest om Grønland, fordi det var et lille sted, hvor alle kendte hinanden, og folk havde faste pladser på færgen. Det følte de var trygt og godt. Jeg har snakket med min storesøster om, hvordan hun oplevede at flytte til Danmark dengang, og hun har ikke oplevet den der mobning, ligesom jeg har. Min lillesøster har heller ikke overlevet det, men da hun flyttede herved, var der heller ikke nogen overgang til Hjemmestyret og sådan. Begge mine søstre har mest positive erindringer fra Grønland, og de har heller ikke samme erfaringer med kultursammenstød, som jeg havde. Jeg har nok bare været uheldig med tidspunktet.

Men da jeg kom herved som 15-årig, blev jeg mødt med hippiekulturen og en begyndende venstrefløj, og det syntes jeg var spændende. Man delte alting og var meget kritiske over for myndighederne. Det med at dele alting mindede mig om Grønland. Det gik jeg meget op i dengang, og det talte til mig. Jeg havde heller ikke nogen penge dengang, fordi jeg ikke kunne få SU. Der var på grund af *fødestedskriteriet*, der dengang afgjorde, hvad man var berettiget til, alt efter hvilket år man var født, og hvorledes man var grønlandsk eller dansk – og der havnede jeg midt imellem og var ikke berettiget til SU. Så jeg levede af statsgaranterede studielån, med en rente på 17 %. Så efter 6 år under uddannelse der opgav jeg, fordi min gæld den voksede og voksede. Så tog jeg ufaglært arbejde, og det var helt håbløst med al den gæld. Efter 14 år fik jeg en gældssanering på det, og så var jeg fri for det. Hvis man var udsendt fra Grønland med skolesystemet i ryggen, var man berettiget til SU, men mine forældre sendte mig afsted som privatperson. Derfor havnede jeg i ingenting. Det var svært dengang, men det gik alligevel. Men hvis man skal se på det positive, har flytningen gjort, at jeg blev god til at klare mig selv.

Det med at have to kulturer, det præger ikke min hverdag. Men jeg kan se nogle værdier i Grønland, som jeg godt kan lide - f.eks. familiestrukturerne og det sammenhold man har, som jeg synes er vigtigt. Jeg synes, at jeg er gået efter de værdier herved, og jeg synes selv, at jeg har arbejdet for at skabe fællesskab. Så på den måde har jeg taget nogle ting med fra Grønland og brugt det i mit liv socialt, fagligt og politisk.

Jeg har en datter på 27 år og en søn på 35 år, og de begge er kvartgrønlandere. De kunne godt tænkte sig at komme til Grønland og se deres rødder. De er ligesom mig også begyndt at blive interesseret i vores grønlandske ophav. Min søster har haft sine børn med til Grønland, og de blevet

modtaget virkelig godt, også i Aasiaat/Egedesminde. Det er helt anderledes deroppe nu. Vi har stadig en masse familie deroppe, som har fået børn og børnebørn. Så jeg har lidt kontakt med dem over de sociale medier.

Mit råd til folk, der flytter til Danmark, er at forberede sig på flytningen. Jeg kom meget hovedkulds herved, og jeg var ikke forberedt på det. Det gav mig nogle knubs på vejen. Det vil jeg aldrig udsætte mine børn for. Man skal være meget mere forberedt på at flytte herved. Jeg synes, det er vigtigt at fortælle, at der er kommet ro på, efter alt det man er flygtet fra i Grønland dengang. Det har hjulpet mig selv at grave ned i min fortid og mine grønlandske rødder og få lidt struktur på, hvad der egentlig skete. Det giver en ro.

Kvinde, 57 år

[Perlekraven] var vigtigt for mig at have den med, da jeg blev gift, selvom det ikke var hele dragten. Det var meget vigtigt for mig at have perlekraven på, da den betyder meget i forhold til, hvem jeg er. Det var hårdt at skille dragten ad – som om en del af identiteten blev skilt ad.

Genstande

Perlekrave

Sange

Rasmus Lyberth: ”Emingaa” (LP).

Kim Larsen: ”Om lidt”.

Min Historie

Jeg er gift med en dansk mand og bor i Jylland.

Identitet

Da jeg blev 12 år, ville jeg gerne tjene nogen ekstra lommepege, og så fik jeg arbejde efter skoletid som barnepige - først hos en grønlandsk familie og senere hos en dansk familie. Manden var skolelærer i fire år i den by, jeg boede i, så de kendte byen, min familie og den grønlandske kultur og forhold. Så da jeg var næsten 14 år, tog vi, den danske familie og jeg, til Danmark sammen. Vi boede på Midtsjælland. Jeg er taknemmelig, fordi jeg var med en familie, der vidste, hvor jeg kom fra og var fascineret af grønlandsk kultur og af Rasmus Lyberth. Manden i familien blev efterskolelærer, og der var også en del grønlandere på skolen. De danske elever kom en gang om måneden for at besøge lærerens hjem til hyggeaften. Så spillede de gerne Rasmus Lyberth for de danske elevgæster, så de kunne høre grønlandsk musik.

Når jeg skulle med tog og færge fra og til skole, oplevede jeg også kun, at folk var venlige og flinke. Vi sad i kupéer, (slutning af 70'erne) og man snakkede sammen dengang. Der var slet ikke noget ubehageligt. Jeg har aldrig mødt noget negativt. Mit møde med danskerne var altid åbent og godt. Det var nok tiden, der er anderledes nu. Meget anderledes. Det er mere hårdt nu, også fordi der er kommet mange andre grupper mennesker til landet. Det har nok gjort danskerne mere hårde. Men jeg har aldrig oplevet noget ubehageligt selv.

Jeg har to sønner, der begge bor i Grønland nu. Det har jeg det selvfølgelig svært med. Min ældste søn blev født på Hvidovre hospital, dengang var jeg stadigvæk kontorelev, og gik på

© Privat

Købmandsskolen, så hans far passede vores søn derhjemme, mens jeg gjorde skolen og uddannelsen færdig.

Perlekraven

Det er min perlekrave fra min nationaldragt, som jeg fik til min konfirmation. Da jeg skulle giftes, kunne jeg ikke passe min inderanorak og inderkrave mere, så jeg tog perlekraven af og brugte den med en almindelig kjole. Det var vigtigt for mig at have den med, da jeg blev gift, selvom det ikke var hele dragten. Det var meget vigtigt for mig at have perlekraven på, da den betyder meget i forhold til, hvem jeg er. Det var hårdt at skille dragten ad – som om en del af identiteten blev skilt ad.

Min barndom

Min far er født 1925 og min mor 1940. Min far byggede vores hus. Det var ikke så stort, så han troede nok ikke, han skulle have så mange børn. Alle i familien boede tæt sammen i byen. Jeg kom meget hos min familie og legede meget ude i naturen, især om sommeren. Min far arbejdede på hovedlageret, og min mor arbejdede på fiskefabrikken. Så de havde arbejde hele året rundt. Da jeg skulle i børnehaveklasse første gang, var jeg helt alene om det. Min far var jo syg dengang, og var på Rigshospitalet/Nuuk. Min mor arbejdede på fiskefabrikken og vidste det vist nok ikke. Jeg blev passet i ”børneparkering”, og lederen købte skoletaske og skoleting til mig, og fulgte mig til første skoledag. Da vi kom, var alle de andres forældre der, det var lidt mærkeligt. Bagefter gik vi ned til min faster, som arbejder i KGH-butikken, og jeg fik sodavand.

Min far døde i en alder på 46 år, da jeg var omkring ni år. Vi var fem søskende. Så min mor blev enke, da hun var 31 år. I 1970'erne var der ikke socialhjælp. Min far døde af mavekræft om vinteren. Kommunen kunne ikke hjælpe, så jeg kom i pleje hos min faster. Så familien blev meget splittet. Det var min faster, der tog sig af mig, efter min far døde. Da jeg boede hos hende, var det det første sted, jeg holdt rigtig fødselsdag for klassen – med the og boller og den slags. Det var, da jeg blev 10 år. Jeg har stadig den gave, som jeg fik fra mine skolekammerater den dag.

Hvad er hjemme?

Jeg har været nogle gange i Grønland. Jeg har lige været der 4½ måned for at arbejde. Men for mig er det besluttet for 10 år siden, at jeg skal være i Danmark. Min relation til den danske familie betyder utroligt meget for mig, for de har altid været der og støttet mig. Da jeg gik på efterskole i omkring 1978-79, fik jeg meget hjemve. Det var lige op til jul. Så jeg kom op til min fødeby i Grønland. Jeg var 16 år, men jeg kunne slet ikke falde til der igen. Så jeg kom tilbage igen til efterskolen. Så det var nok der, det skete, at jeg begyndte at føle, at Danmark var mit hjem. Det var nok den danske familie, der betød mest. Jeg havde jo min mor og faster, men de er jo ældre i forhold til den danske familie. Min måde at tænke og være på, er meget anderledes end min grønlandske familie. Så jeg var nok mere fjern fra dem, også i den måde jeg tænkte og talte på. I Grønland savnede jeg de dagligdagsting, jeg havde vænnet mig til i Danmark, og som jeg holdt så meget af. At svømme og dyrke sport for eksempel.

Der er stadig ting, der forbinder mig til Grønland. Har sunget i Grønlandsk kor, laver håndarbejde, som jeg sælger privat, lavet af sælskind og alt muligt. Jeg har en veninde, der ringer fra Grønland, så forbindelsen er stadig tæt. Jeg lytter meget til KNR radio. Jeg har arbejdet som grønlandsk tolk på danske sygehuse. Det er dejligt at kunne hjælpe på den måde. Det føles godt at kunne være der for dem.

Men min mand, der er dansk, laver også grønlandske ting - især med perler - så vi deler begge kulturer på den måde. Jeg synes, man skal være stolt af, hvor man kommer fra. Min mand accepterer det, når jeg taler grønlandsk her. Så blander han sig ikke.

Rejsen

Det var aftalt, at jeg skulle være væk et år, og det var jo for, at jeg kunne lære noget og få en god oplevelse. Da jeg sejlede fra byen med Kunuunnguaq til Kangerlussuaq, var jeg selvfølgelig ked af det, men jeg glædede mig også. Jeg vidste, jeg skulle møde min lillesøster, der var bortadopteret. Det er først som voksen, jeg mærker ensomheden, men ikke som barn. Ensomheden kommer, når man tænker mere over tingene. Først nu kan jeg forstå og tale om det savn og den ensomhed, som jeg tror mange fra Grønland, der er her i Danmark, også oplever. Som kropsterapeut møder jeg mange, der også har det sådan. Som man bliver ældre, får man de redskaber der skal bruges til at forstå det.

Min mor og min faster var glade, for det der skete med mig. Det har jeg mærket, når jeg som ung har besøgt dem fra Danmark. Min mor har dog stadig et savn efter min far og mine søskende. Jeg sagde til hende, at hun jo ikke kunne gøre noget dengang. Der var jo ikke nogen hjælp at få. Det var som om, hun så kunne trække vejret lidt dybere. Bagefter kunne min mor selv fortælle andre om det, selv fortælle, at hun ikke kunne gøre noget dengang. Det var dejligt at kunne hjælpe hende med at slippe for skylden, og så at hun selv kunne tale om det med andre. Det var en god følelse for os begge to.

Jeg har altid haft et mål med mit liv. Jeg er taknemmelig for mit liv og har været privilegeret. Jeg har kunnet bestemme, hvad jeg ville, og har fået mine ønsker opfyldt. Med efterskole og højskole og idrætshøjskole og den slags ting. Jeg har fået et par uddannelser. Jeg kan godt lide det spirituelle og at hjælpe andre. Så for mig er der *altid lys derude*, og ikke noget der *larmer* hos mig.

Hemmeligheder

Jeg syntes ikke, noget har været holdt hemmeligt. Alle vidste, hvad der skete. Når jeg besøgte min familie i Grønland, var vi enige om, at sådan var situationen bare. Familien blev splittet helt, da min far døde, og som den ældste prøvede jeg at besøge de andre søskende. Men det forstyrrede nok hos de plejeforældre, de boede hos.

Med fra Grønland

Jeg fik en flot, tung lysestage med fra min mor, som har været min fars, og min fætter lavede den om til en lampe. Men den er forsvundet, og det er jeg ked af.

Positive udfald

At lære, at man skal blive til noget og stræbe efter at opnå sine mål, det fik jeg med takket være min grønlandske opvækst og baggrund. Det tog jeg med hjem til Danmark, hver gang jeg havde været i Grønland. Jeg er vokset op med at skulle være den stærke, allerede fra jeg var barn. Jeg gik alene til lægen, uden min mor. Jeg har altid haft det sådan. Det har også betydet noget, at jeg har kunnet komme til Grønland om sommeren fra efterskolen for at arbejde og tjene lidt ekstra, og så tage tilbage igen til Danmark, til efterskolen.

Først i 1985, da jeg kom tilbage til Grønland, følte jeg *"Hold da op, det var ikke det"*. Der opdagede jeg helt, at det ikke var der, at jeg hørte til. Det var hårdt, for vi boede der jo med et barn. Jeg følte, at jeg kom tilbage i tiden, til et sted jeg ikke kunne kende.

Jeg elsker roen fra Grønland - at sejle og naturen. Det er også rart her, hvor jeg bor nu. Vi bestemmer selv, hvor vi vil bo, og her er også ro. Jeg er afklaret. Jeg er glad for roen, at man kan acceptere, hvor man er. De erfaringer, jeg har fået med, med alt hvad jeg har oplevet, har givet mig en masse styrke.

Herhjemme er Grønland meget til stede. Det vigtigste er, at man husker, hvad der er inde i én. At være åben omkring det. Så man ikke glemmer, hvem man er. Jeg har været her så længe, så jeg ved godt, at det er vigtigt at være sig selv. At kunne klare sig selv. Det kan hjælpe på en helt anden måde at tale grønlandsk sammen. Det kan skubbe til én på en god måde. Nogen er meget sårbare, og nogen bliver det endnu mere, når man taler grønlandsk. Så bliver man meget mere åben, og man kan sige mere, uden egentlig at sige det med ord. Sproget fjerner nogle barrierer. Nogle gange kan det være svært med selvværd og selvtillid.

Jeg hørte en grønlandsk kvinde i dansk radio i midten af 1970'erne, der fortalte, at hun ville have en uddannelse, og hun fik det. Så ville jeg også have én og kom i lære som kontorelev ved KGH i København. Dengang i 80'erne var det helt anderledes. Der var fred og ro, og jeg kunne cykle over det hele i København.

Gode råd til projektet "Grønlændere i Danmark"

Det er tit små ting, der spiller ind: Misforståelser og småting der ikke bliver tænkt over. Det er måske det, der fylder mest, som jeg oplever det.

Det er vigtigt at kunne være fri af fordomme af alle slags. At være åben over for den man møder og står overfor, lige meget hvem det er.

Inuit/Eskimo

Iflg. min DNA matches, så er jeg 72,7 % inuit, 20,6 % Mellemanerikanere/Andesindianere og 6,7 % Finne.

Marianne Roed Abrahamsen, 28 år

Jeg plejer at sige, at jeg er dansker, og at jeg er vokset op i Grønland. Men jeg plejer også at sige, at jeg føler mig både dansk og grønlandsk. Jeg har det sådan, fordi min mentalitet er blevet formet af at være vokset op i Grønland.

Genstand

Halskæde. Remmen er ikke så relevant, men vedhængen er en smykkesten. Stenen er en røgkvarts, og den er fundet oppe på toppen af fjeldet Killavaat (Redekammen), der ligger i nærheden af Narsaq. Jeg fandt den på vandretur sammen med min far. Jeg var sakket lidt bagud, og så fandt jeg den her røgkvarts. Dengang, og især da jeg var yngre, troede jeg altid, det jeg fandt var ekstremt værdifuldt, og så fandt jeg den her røgkvartssten, og det er jo ikke guld, men jeg synes, den var vildt flot, og så tog jeg den i lommen – nu håber jeg det er lovligt. Så tog jeg stenen med til det lokale kunstværksted i Qaqortoq

© Marianne Roed Abrahamsen

til Danmark for at tage en uddannelse og ud i verden. Det er ikke så tit, jeg går med den, men den symboliserer mit *farvel* og følelsen af at tage noget med sig, af det man holder af - fordi det er svært at sige farvel til Grønland. Man siger ikke bare farvel. Man tager noget med sig, og man efterlader noget (efterrefleksion).

© Marianne Roed Abrahamsen

og spurgte, om de kunne lave den til et smykke, og det kunne de godt. Stenen minder mig på den måde også om den grønlandske "*lokalhed*", fællesskab og venlighed. Der kom vedhæng på, og den er blevet slebet en del, det er jeg lidt ked af men synes også, kunstneren gav den et *touch* af sig selv, fordi den blev nærmest Grønlandsformet. Jeg kan ikke lige huske, om det var i 2011 eller 2012, men jeg ved, det var i den tid, lige inden jeg flyttede til Danmark. Jeg har lidt hjemve nogle gange, og stenen symboliserer den tid, hvor jeg tog

Min historie

Jeg er 28 år, bor i Randers, og jeg er uddannet journalist. Jeg er dansker og er sammen med min storesøster opvokset i Grønland sammen med vores forældre. Jeg har også en storebror, som ikke rigtig har boet med os i Grønland.

Jeg plejer at sige, at jeg er dansker, og at jeg er vokset op i Grønland. Men jeg plejer også at sige, at jeg føler mig både dansk og grønlandsk. Jeg har det sådan, fordi min mentalitet er blevet formet af at være vokset op i Grønland. Jeg kan for eksempel godt lide, at når man er i sociale sammenhænge, at man er lyttende, ikke fører sig selv frem, og venter på at andre også kan få et ord indført. Det er lidt en fordom, men sådan er der flere i Danmark der er, end jeg har oplevet i Grønland. Jeg føler, at man i Danmark også skal kæmpe lidt for at få noget sagt, fordi at ellers så får man aldrig noget sagt. Det er svært at være i den balance. Jeg har også nogle gange lagt den lidt grønlandske tilbageholdthed lidt fra mig, fordi jeg har tilpasset mig at bo i Danmark, men jeg savner den. Det er derfor dejligt at arbejde her i Det Grønlandske Hus i Aalborg. Her er jeg omgivet af en væremåde, som minder mig om noget hjemligt. Jeg er dansk, fordi mine forældre er danske. Men jeg har også en kultur eller en kulturel identitet, hvor jeg har noget grønlandsk. Der var en gang en grønlandsk kvinde, der sagde til mig: *"Du er en kulturbærer"*, og den måde kan jeg godt lide at tænke mig på. Jeg har en nationalitet, men så bærer man en kultur. Man har en anden facet, som er fra noget andet. Jeg er født i Danmark og flyttede til Grønland som 2-årig med mine forældre og min søster. Vi flyttede derop i 1994, til Qaqortoq i Sydgrønland. Min far havde fået job, og begge mine forældre havde altid været glade for natur, for at rejse i Norden, og havde altid læst om Grønland – så for dem var det en stor drøm. Vi boede i Grønland i tre år. Derefter flyttede vi til Danmark i 1997 og boede her i fem år. I 2002 flyttede vi tilbage til Grønland til Sisimiut, men efter et halvt år fik både min mor og far arbejde i Qaqortoq, og vi flyttede derhen igen. Begge mine forældre er gymnasielærere, og de blev begge undervisere. Dengang var jeg omkring 11 år og gik i femte klasse. Jeg boede i Qaqortoq til 2011, hvor jeg så flyttede til Danmark. Min forældre flyttede først til Danmark i 2013. Men jeg har sammenlagt boet i Grønland i omkring 12 år – i min barndom og ungdom. I 2011 blev jeg færdig med gymnasiet og skulle i gang med en uddannelse, derfor flyttede jeg til Danmark. Jeg flyttede til Danmark sammen med min daværende kæreste.

I Grønland var det at være meget på ture en del af min familie og vores venners liv, det var både vandre- og sejlture. Jeg har været så heldig at vokse op i et land, hvor naturen er så stor, smuk og grænseløs, og naturen har været en del af min opvækst. Det jeg savner fra Grønland, det er den kæmpenatur, man kan blive helt væk i. Danmark har også nogle gode steder, og det er et smukt land på andre måder.

Hjem for mig lige nu er Randers, hvor jeg bor med min kæreste, og det er *hjem*, fordi man har sine ting og er sammen med ens nærmeste. Men jeg har altid haft mange hjem, og det er både fordi, vi har flyttet meget, og fordi det kan være et sted hvor jeg er sammen med dem, jeg holder af. Men når jeg tænker på min hjemby, er det Qaqortoq. Men jeg har flyttet meget, og siden jeg flyttede fra Grønland, har jeg både været i Aarhus, Thisted, Aalborg og Fredericia, og nu bor vi i Randers. Som person er jeg meget mobil. Men det er vigtigt for mig at have et hjem, jeg kommer fra, og et hjem

jeg kommer til og smider benene op på sofaen. Det hjem jeg kommer til, det kan flytte meget, og det hjem jeg kommer fra, er der hvor jeg har haft mine afgørende opvækstår, og det er stadigvæk Qaqortoq. Det var der jeg var, fra jeg var 11 år til 18-19 år, og fra jeg var to til fem år. Jeg har mine venner derfra, et kort over byen i mit hoved, og jeg har et eller andet forbundet med det sted. Jeg plejer at sige, at jeg har et tilhørsforhold til Grønland, men også følelsen af *et hjem*, og jeg har en hjemmefølelse i Qaqortoq. Jeg har ikke en følelse af at skulle flytte tilbage, men det er både en følelse med ærgrelse og realisme. Qaqortoq har været mit hjem, og er det på nogen måde stadigvæk. Det er det også for mine forældre. Men jeg skal gå nogle andre veje.

Første gang vi flyttede til Grønland, har vi nogle gamle fotos af min søster og jeg med en masse varmt uldtøj på, fordi vi klædte os på til Grønland. Vi havde nok fået fortalt, at det var koldt. I 2011 da jeg flyttede med min daværende kæreste fra Grønland, der kan jeg huske, at jeg synes, det var meget svært at skulle flytte. Jeg har nogen gange tænkt på, om det var det rigtige, vi gjorde, fordi jeg var meget ked af, vi skulle flytte. Jeg følte lidt, det var en forventning. Nu havde man gået i folkeskole, gymnasie og nu skulle man have en uddannelse og flytte til Danmark. Jeg kan huske, jeg var til en uddannelsesmesse, og man kunne også have taget til Nuuk og få en uddannelse, men det at blive i Qaqortoq, det var ikke en mulighed for mig. Jeg var glad for at gå i skole, og jeg ville gerne have en uddannelse, og så var der ikke rigtig noget, man kunne gøre. Men det var Nuuk eller Danmark. Der var vist også lidt i Ilulissat. Men det var ikke glædeligt at skulle flytte. Men det var det, mine klassekammerater gjorde, og jeg tror, der også var nogen, der blev i byen. Jeg kan huske, at nogle af mine klassekammerater måtte efter gymnasiet blive i Qaqortoq i et år – fordi der ikke var nok kollegiepladser i Nuuk, selvom de gerne ville ud at uddanne sig. Vi havde altid fået at vide, vi skulle ud og uddanne os. Igennem hele gymnasiet, der var også én af lektorerne der sagde "*I er blomsten af Grønlands ungdom*". Man skulle blive til noget, og den følelse var meget stærk, da man var ung. Man skulle *blive til noget!*

Jeg tror, min grønlandske identitet gjorde mødet med Danmark rigtig svær. Det kom meget bag på mig, at jeg synes, det var svært at flytte til Danmark – især den første tid. Det var lidt et kontroltab og måske en skuffelse et eller andet sted. Især fordi jeg havde været på efterskole i Danmark fra jeg var 14 år til 15 år, og hvor jeg havde klaret mig selv. I gymnasiet var jeg også på udveksling i 2. g i Spanien i et år. Både under efterskoletiden i Danmark og i Spanien havde jeg hver gang ikke været hjemme i Grønland i et helt år. Så jeg tænkte, at jeg havde prøvet lidt af hvert, og jeg kan klare det, for så at finde ud af, at flytning fra Grønland til Danmark var hårdere end man troede. Og måske var det også følelsen af ikke at vide, om man kommer tilbage. Men det har været hårdt og er stadig hårdt at vælge - fordi man kan ikke være begge steder på en gang af åbenlyse årsager.

Da vi boede i Grønland første gang, lærte jeg lidt grønlandsk, fordi vi i børnehaven snakkede både dansk og grønlandsk. Så flyttede vi til Danmark, og så glemte jeg det. Men da vi igen flyttede til Grønland i 2002, så kunne jeg mærke, der var noget af det grønlandske sprog i mig. Der var noget udtale og nogle enkelte ord, men jeg skulle genlære det. Så i hele folkeskolen gik jeg på et lille hold på 5-6 elever på et- grønlandsk-som-fremmedsprog-hold – så vi var minoriteten. Jeg lærte meget, men dansk har altid været mit første sprog. Det var først i gymnasietiden, jeg rigtig ville bruge det

grønlandske sprog og snakkede det med mine venner. Der var lige en tærskel, man skulle henover, fordi det var lidt pinligt at snakke grønlandsk, når man ikke var særlig god til det. I Danmark forventer vi, at folk taler dansk, og jeg ved hvor svært det er at tale et fremmedsprog, så jeg forstår, hvor svært det kan være at tale dansk, når det er ens fremmedsprog. Men jeg kan tale grønlandsk nu til husbehov, og jeg kan læse, forstå og skrive det. Det har jeg lært i skolen og ved at bruge det. Og jeg er meget bevidst om, at det bliver bedre af, at jeg bruger det. Og modsat bliver det dårligere, når jeg ikke bruger det. Der har været nogle år her i Danmark, hvor jeg ikke har brugt det så meget, og er faldet lidt af på den. Men det er mig en stor glæde, at folk taler til mig på grønlandsk. Det viser, at de stoler på, at jeg kan forstå det. Det er ikke altid jeg svarer på grønlandsk, men jeg prøver. For noget tid siden var det Grønlands Nationaldag, og der kom vi i Det Grønlandske Hus til at snakke om nationaldragten. Jeg har haft nationaldragten på til konfirmation, dimission, bryllup og når man fejrer noget. Så hvis det er muligt, og har man én, så har man nationaldragt på til en stor fejring – og det har man ikke rigtigt i Danmark. Man fejrer mange ting i Danmark, men man har ikke den der dragt, man kan tage på. Det er et meget stærkt symbol, og det er en nationalfølelse. I Grønland hylder man meget noget, hvis det er særlig grønlandsk - f.eks. flaget eller nationaldragten – og med god grund. Den er meget flot og en ære at have på. Min søster og jeg har en grønlandsk nationaldragt til deling. Men det er lidt svært, fordi hvor hører man til? Vil jeg kunne tage den på, hvis jeg skulle giftes? Det har jeg lidt blandede følelser omkring, fordi den er meget et symbol på Grønland. Da jeg blev færdig som uddannet journalist for omkring to år siden, så havde jeg min nationaldragt på. Der var mange, der synes den var flot og var nysgerrige, men så senere på dagen fik jeg en ærgerlig kommentar. Vi havde alle skiftet tøj. Jeg havde en kjole på, og vi skulle i byen og fejre dagen – så var der en af fyrene som sagde: *”Det er en pænere mundering du har på nu. Det er meget bedre end den før”*. Han kunne slet ikke forstå, at nationaldragten rummer skønhed og stolthed for mig. Han synes, den var grim og klodset. Jeg er selvfølgelig ligeglad med, hvordan han synes, den så ud, men jeg blev ret såret over, at han så direkte sagde, at det var noget grimt. Det tog lidt af glæden ved at være stolt over at repræsentere et land, som jeg også hører til. Men man skal også være ligeglad, det er hans tab, at han ikke kan se skønheden i noget så specielt.

Hygge-traditionen er for mig meget dansk, f.eks. at mødes hele familien og tage i sommerhus og hygge. Både i Danmark og i Grønland og andre steder i verden er man meget familie-interesseret. I Grønland er der så meget, der er lokalt, og folk ved, hvem der er i familie med hvem. Man har meget store familier. Men i Danmark synes jeg, man dyrker det lige så meget, der har vi kernefamilien. Man kan måske godt generalisere og sige, at i Danmark dyrker man den lille kernefamilie, og i Grønland der har man mere en bred gruppe af, hvad der er ens familie.

I Grønland går man rigtig meget op i mad. Jeg synes ikke man går op i køkkenerne, som man gør i det franske eller danske køkken, men man går op i at selv fange maden. Det gjorde vi også, da vi boede der, og min far gik på jagt, og vi var ude og fiske. Man går meget mere op i *living-of-the-land*. Man gik op i at bruge naturens ressourcer, og det er jeg rigtig glad for, jeg har lært. Det er jeg ikke lige så god til at gøre i Danmark, jeg tager ikke ud og fisker, men jeg dyrker en have. Jeg forbinder det på en eller anden mærkelig måde med den måde, vi levede på i Grønland. Jeg dyrker f.eks. majroer – det dyrker man nemlig også i Sydgrønland. Det forbinder man måske ikke så ofte

med Grønland, men i Sydgrønland dyrker man jorden og har får. Jeg forbinder det med Grønland. Det er noget, man selv har ”*fanget*”. Selvforsyning er for mig meget grønlandsk, at man er selvforsynet med kød og fisk, og man har en kæmpestor kummefryser, som altid er fyldt op. Det er en form for velstand at have en kummefryser med alt godt fra naturen og havet. Det er et tegn på, det går godt, og det er noget, man ikke nødvendigvis kan købe sig til – eller man kan godt, men det bliver meget dyrt. Det har en vis værdi ud over den økonomiske, en nærmest social statusværdi. Forleden købte jeg moskus og rensdyr i Det Grønlandske Hus, og det er lidt specielt, og det er fra dyr, som man ved har haft det godt. Jeg har endda en grønlandsk veninde, som er vegetar, men hun spiser dog grønlandsk kød. Der er noget etisk ved grønlandsk kød. Det er dyr, som har levet ude i naturen og har haft et godt liv.

Når jeg præsenterer mig selv, siger jeg, at jeg er dansker, der er opvokset i Grønland. Så siger folk efterfølgende: ”*Nåh, er du opvokset op i Grønland?*”. De bliver overraskede. Men jeg prøver det også omvendt, når jeg er på arbejde i Det Grønlandske Hus, og jeg så snakker grønlandsk til nogen, og de så siger ”*isumaqarlunga qallunaajuvit? (jeg troede du var dansker?)*”, og så skal jeg sige, ”*jo jeg er også dansker, men jeg er vokset op i Grønland og kan tale grønlandsk*”. Det giver nogle sjove møder nogen gange. Man kan ikke bare pendle imellem de forskellige kulturer, man skal altid sættes i en bås. Man kan ikke bare være begge dele. Jeg føler også det forvirrer nogle danskere. Jeg oplevede engang, at en dansker sagde: ”*Hvis side er du på?*” fordi jeg fortalte, hvordan danskerne har været i kolonitiden. Der kan jeg godt føle, det er svært at have danske forældre og nogen gange blive set på som en uønsket del af Grønland, også historisk. Jeg føler ikke jeg gør nogen fortræd, og jeg føler, jeg har ret til at føle, at det er en identitet, jeg må have. Men det har taget lang tid at nå dertil, hvor jeg føler, at jeg godt må sige, at jeg også er grønlandsk – og det er stadig en debat der er i gang. Jeg føler, hvis det er der, man føler sig hjemme, har man ret til at kalde sig grønlænder, ligesom jeg synes, at hvis folk i Danmark føler sig danske, må de kalde sig danskere. Jeg synes, det er træls, når folk vil begrænse, hvem der må kalde sig hvad, fordi det handler om, hvordan man definerer og identificerer sig selv. Men jeg synes, det er svært, fordi når nogen spørger mig: ”*Er du grønlænder?*” så føler jeg, man på en eller anden måde skal have grønlandsk blod, fordi er det ens tilhørsforhold og kultur, eller er det ens slægt der er afgørende? Jeg har ikke grønlandsk slægt, men jeg har et tilhørsforhold til Grønland.

Der var én af mine kollegaer, der spurgte mig: ”*Må du egentlig få en inuittatovering?*” og jeg blev helt forvirret, fordi det var ikke gået op for mig, at der er nogen, der synes, at det er ikke alle, der må få lavet inuittatoveringer. Jeg vil sikkert kunne spørge nogen, jeg kender, og nogen som laver den, men jeg ville ikke selv føle, at det var rigtigt. Jeg synes nemlig, det er et symbol, der hører mange generationer tilbage, så derfor ville jeg føle det var *kulturel appropriation*. Der er det her med at være inuit og grønlænder. Jeg synes også, at det at være inuit er at være en del af et folk, som har fortaget vandringer og geografisk har overlevet et sted med store strabadser. Og det gælder ikke for min slægt, men jeg har stor sympati og et stort tilhørsforhold til folket. Men jeg ved godt, jeg er fremmed og ikke er grønlænder af fødsel. Det er der, hvor forskellen ligger for mig. Men jeg har selv overlevet i kulde og sne. Jeg kender heller ikke mange folk, der kalder sig inuk/inuit, men jeg kender folk der kalder sig kalaallit. Så jeg tror, når man identificerer sig, er det med ens land, og

inuit er en bredere betegnelse. Det er ligesom i Danmark siger man heller ikke, man er europæer, man siger ofte, man er dansker eller skandinav.

Jeg synes, der er forskellige måder at være på, og jeg opfører mig forskelligt, alt efter om jeg er sammen med grønlandere eller danskere. Jeg er mindre tilbageholdende, når jeg er udelukkende sammen med danskere, fordi man skal være mere fremme i skoene, hvis man skal have et ord indført - og være mere kæk. Når jeg er sammen med grønlandere, er det anderledes. F.eks. kan vi godt diskutere og have alle mulige snakke, men man giver lidt mere plads på en eller anden måde. Der er mere rum til at lytte. Det handler også om personlighed nogen gange, og ikke altid om ens identitet er grønlandsk eller dansk, eller om man er sammen med familie eller venner. Men det påvirker min personlighed, om jeg er sammen med grønlandere eller andre. Jeg har på en måde en grønlandsk persona. Jeg snakkede engang med en udlænding i Nuuk, som *sagde "at når du snakker grønlandsk lyder du som en lille pige"* og jeg tror, han havde ret. Men nu har jeg fået et mere voksnat grønlandsk. Men måske på det tidspunkt var jeg lidt i min barneverden, når jeg snakkede grønlandsk, så jeg tror han havde ret. Jeg har også prøvet, at når nogle grønlandere skal snakke dansk, så bliver det en helt anden slags dansk – men jeg kan godt lide det, det lyder som om man mere overvejer sine ord. Men det dansk, man snakker i Grønland, er ikke det samme dansk, man snakker i Danmark. Det er næsten et sprog for sig. Jeg kender en grønlandske kvinde, der kom til Danmark for at studere, som sagde at hun ikke kunne forstå, hvad de sagde på hendes studie, selvom de snakkede dansk, og selvom hun snakker dansk. Jeg tror både det er noget med dialekt, tempo og kontekst, og på et studie har man et *lingo*, hvor man snakker helt vildt fagligt. Jeg oplevede, lige da jeg flyttede til Aarhus, at jeg syntes, alle var så kolde. Jeg snakkede med min søster om, at folk ikke kiggede på hinanden, og man hilste ikke på hinanden på gaden. Det var jeg vant til, man gjorde i Grønland. Jeg synes, det var en helt naturlig ting, og det var der bare ingen der gjorde, så jeg følte mig helt ensom. Men det handler nok også om forskellen på by og *lille by*. I byen passer man sig selv, modsat en lille by hvor man går mere op i hinanden – på godt og ondt. Men det kan gøre ondt at snakke om den periode, hvor man flyttede til Danmark, fordi det var svært. Men jeg havde en masse ressourcer. Jeg havde min familie, der var støttende, og jeg er dansksproget, og det har gjort det nemmere for mig. Jeg bliver mødt som dansker, fordi jeg er dansk, og så bliver jeg mødt med den fordom, at jeg har styr på det hele og ingen problemer – så da jeg startede til studievejledning, blev de overraskede over, at jeg ikke havde det godt i starten, fordi det var en stor omvæltning at flytte til Danmark. Jeg brugte muligheden for at komme hjem hver sommer til Grønland og min familie dengang, og jeg arbejdede om sommeren som guide. Det tog toppen af hjemveen, og en af mine venner sagde også, han vil blive skør, hvis ikke han kom hjem en gang om året. Så slemt har jeg ikke haft det, men jeg havde brug for det. Det er Selvstyret i Grønland, der giver den rejse, og det er rart, at nogen anerkender det behov. Det er rart at blive anerkendt som én, som ikke kun er dansk, men som også er grønlandsk.

Da jeg flyttede hened, lærte jeg også min storebror bedre at kende, da vi nu begge boede i Danmark. Det var rigtig rart. Min søster flyttede til Danmark i 2009 for at tage på højskole, jeg flyttede her ned i 2011 for at tage uddannelse, og to år efter flyttede vores forældre også. Jeg tror, at

vores forældre havde nemmere ved at tage beslutningen om at flytte til Danmark, da alle deres tre børn boede hernede, det var nok med til at skubbe til den beslutning.

For syv år siden døde min bedste veninde af kræft. Tre år forinden havde hun fået diagnosen hjemme i Grønland. Det var deromkring, jeg flyttede til Danmark, så jeg forbinder derfor den periode med sorg. Det var rigtig hårdt at være vidne til, at nogen tæt på én får kræft. Jeg synes, det var vildt uretfærdigt, hun skulle forlade os så tidligt. Hun var min veninde fra Qaqortoq, og vi gik i gymnasiet sammen. Vi sås i København, da hun var indlagt på Rigshospitalet. Det gjorde sit til, at det var en hård start, og samtidigt prøvede man at vænne sig til at bo i et nyt land. Det var rigtig hårdt, og det er det stadig. En af mine veninder, som også kendte hende, sagde: *"Hun var alt det ved Grønland, som man holder af"*, og sådan har jeg det også lidt. Det hele var blandet sammen, at jeg flyttede, imens der var de her alvorlige ting. Det gjorde, at det hele var en svær tid. Omkring tre år efter hendes død var jeg i Grønland, og jeg var sammen med vores venner. Jeg var ret ked af det på hendes dødsdag, så vi var nogle venner, der mødtes og tændte et lys, lavede noget sammen og snakkede om hende. Vi snakkede faktisk ikke så meget om hende, men vi var sammen hele dagen og var der bare. Det var en naturlig måde at bearbejde sorgen på. Det synes jeg, man er god til i Grønland, hvor i Danmark føler jeg, at sådanne situationer kan blive akavede, og det har jeg aldrig prøvet i Grønland. Jeg ved ikke, hvor det kommer fra, og det er virkelig en kompleks kulturel ting, man er god til. I Grønland kan man også være sammen i stilhed. I Danmark kan folk blive helt urolige, hvis der er for stille. I Grønland kan man godt være stille, og det sker der ikke noget ved. Men hvordan jeg har opfattet Grønland og Danmark på forskellige tidspunkter er også bare et udtryk for, hvordan jeg selv har haft det med min identitet på det tidspunkt. Man oplever verden med de briller, man har på, og hvis jeg har haft en svær tid i Danmark, har jeg også fokuseret på de dårlige ting – og ligeledes har jeg haft en god tid i Grønland, har jeg fokuseret på de gode ting. Men jeg har også hørt fra andre, at i Grønland er man god til at være sammen i både de nemme og de svære ting. I Danmark er man nok bedre til at tale om tingene, men det er også vigtigt nogen gange ikke at tale om tingene og stadigvæk kunne være i det - begge dele er godt til hver sin tid.

Under journalistuddannelsen tog jeg et halvt års udveksling i Nuuk på Ilisimatusarfik og læste samfundsvidenskab – det var rigtigt godt, både fagligt og personligt for mig. Det var rigtig rart, at det var min egen beslutning at tage til Grønland, og jeg oplevede et helt andet Grønland, end det jeg kendte i forvejen. Jeg havde bare gået og fortalt mig selv, at Grønland var et drømmeland uden dårlige ting og huskede det på den måde – men sådan er det bare ikke, og sådan er der ikke noget, der er. Så jeg fik nogle nuancer, nye venner og faglighed. Jeg havde gået og savnet Grønland, og så da jeg havde været nogle måneder i Grønland, tænkte jeg, at der var også nogle ting, jeg savnede ved Danmark. Jeg fik derved testet mit eget tilhørsforhold der, og jeg overvejede at søge job i Nuuk og var lige ved det, men så fik jeg en kæreste i Danmark og endte med til flytte tilbage til Danmark. Min kæreste er åben for, at vi skal prøve at bo i Grønland på et tidspunkt – så døren er ikke helt lukket. Men det, jeg fandt ud af, da jeg boede i Nuuk var, at jeg savnede min familie, og det tror jeg har stor betydning for, hvor man ender med at bosætte sig fast.

En af de ting, jeg stadig ikke er god til, er Danmarks geografi, fordi vores generation ikke havde dansk historie eller geografi i skolen. Jeg har lært om Grønland, da det var lige efter grønlandiseringen. Så da jeg flyttede til Danmark, vidste jeg ikke, om Holstebro lå på Sjælland eller i Jylland? Det kan være lidt pinligt ikke at kunne finde rundt i Danmark. Jeg har lidt dansk bagage i min opvækst, men mest grønlandsk, når det kommer til at begå sig. Jeg er derfor ikke opvokset med at tage en bus. I Grønland var der kun en bus, som bare kørte rundt og rundt, så det skulle jeg lige lære at navigere rundt i henede. Jeg har haft mange udfordringer med infrastrukturen i Danmark – men jeg er fungerende pendler nu. Da jeg skulle flytte hened, gav mig mor mig faktisk *Danmarksspillet*, og jeg har nok kun spillet det en gang. Det var bedre at lære det på en anden måde.

Der opstod en skillelinje for mig, da jeg for tre år siden blev færdig med min uddannelse. Fordi nu var valget at blive boende i Danmark ikke længe pga. af studie men pga. et valg. Jeg fik også et jobtilbud i Grønland, som jeg sagde nej tak til. Jeg havde også en veninde, der sagde: *"Har man boet syv år i et land, så hører man til der"*, og så havde jeg det sådan, at det passede meget godt. Før det havde jeg nemlig ikke besluttet mig for, om jeg ville bo i Danmark eller Grønland. Lige nu vil jeg gerne bo i Danmark, selvom jeg savner Grønland – og livet er forhåbentligt langt, så jeg kan godt nå det igen.

Grønland er ret fremmed for de danskere, som aldrig har været der, og der er alle de her fordomme omkring sociale problemer. Så jeg møder folk, der ikke kan forstå, at det er gode ting, man associerer med Grønland. Jeg vil gerne bryde det billede. Jeg vil godt have, at folk tænker: *"Grønland er smukt, dejligt og har en masse seje mennesker – i stedet for de tænker: Grønland har en masse sociale problemer og der er koldt."* Der er selvfølgelig nogle problemer, og det synes jeg også, man skal tale om, men Grønland er mere end det. Det er et land med menneskelige og naturlige ressourcer, og en spændende fremtid. Derfor bliver man fornærmet og såret, når man hele tiden bliver mødt af manglende tro på Grønland – det kan man godt tage personligt, hvor det i virkeligheden er mere politisk. Men da jeg flyttede til Danmark, havde jeg også en masse fordomme om, hvorledes danskere var f.eks. selvglade og selvhøjtidelige – og sådan var det jo ikke. Men det har nok noget med at gøre, at jeg er vokset op i en tid i Grønland, hvor man var meget kritisk overfor Danmark. Jeg blev også, da jeg var yngre, kaldt *"qallunaaq (dansker)"* på en negativ måde, så som barn og ung tænkte jeg, at det vil jeg ikke være. Jeg har med tiden fået normaliseret mit forhold til at være dansk ved at bo i Danmark – man er ikke kun *"en ond kolonialist"*. Det har også gjort det svært, fordi jeg jo ikke var grønlandsk, men heller ikke følte mig 100% dansk, så er det svært at være sig selv. I teenageårene, hvor man gik meget op i udseende, var det svært for mig, fordi jeg så anderledes ud. Jeg ser dansk ud med lyst hår og store øjne. Faktisk kaldte min venindes lillebror mig *Uglen*, fordi mine øjne var store, og jeg havde en høj pande. Jeg havde det svært ved, at jeg ikke lignede de andre i byen, så jeg vil gerne have smalle øjne, og jeg vil gerne ikke have så høj en pande og ikke så lyst hår. Der har derfor altid været en identitetskrise, og måske er den stadig i mig i en mild grad. Jeg har også læst mig til, hvad jeg er: *Third Culture Kids* – når man er vokset op i en anden kultur end ens forældres. Så når man vender tilbage til forældrenes kultur, har man på en eller anden måde tre kulturer: Jeg har mine forældres danske kultur, den grønlandske kultur, og

så har man sin egen, som man selv har lavet. Der er mange, der vokser op med det i dag, og finder på deres egen blanding, for mig har det givet nogle identitetskriser, hvor jeg tror, andre kan gøre det mere i stiv arm og tager det mere neutralt og tænker, at man ikke behøver at vælge. Jeg har bundet mig mere, først i Danmark og efterfølgende i Grønland, og det har forvirret mig. Jeg har nu fundet mine ben i Danmark og bevaret min tilknytning til Grønland og sproget, og til mine venner i Grønland. Jeg savner dem, men vi holder kontakten ved at skrive til hinanden. Men det er hårdt, at der er så langt, og det er så dyrt at rejse til Grønland. Jeg synes, man lærer at have meget tålmodighed, så når jeg ses med mine grønlandske venner, er det som der hvor man sidst slap. I min familie har vi taget kaffemik-traditionen med til Danmark. Så når der er fødselsdag, holder vi kaffemik. Man tager en tradition med og lader den leve. Så man ikke kun tager ting med, der kan hænge på væggen, så det ikke kun bliver et fortidsminde man har, men noget man giver plads til og lader leve og giver videre.

Jeg har lært at være åben over for andre mennesker og mig selv. Jeg har lært at være mod andre, som jeg også gerne vil have, de er mod mig at have et åbent sind. F.eks. havde jeg en masse fordomme overfor danskere, og det er ikke sådan jeg selv vil mødes – så jeg fandt ud af, at alle kulturer rummer noget godt og noget skidt, og hvis man kan finde ind til det, er der en fællesnævner, i stedet for at se hvor forskellige andre er. Jeg har også lært at have mere tålmodighed over for mig selv og andre, og ikke gå ud fra at alt er nemt. Jeg tror det er sundt at lære, at livet ikke kun er nemt. Jeg har også lært, man kan gøre hele oplevelsen til ens egen og finde de ting, som passer bedst til en selv - f.eks. skal man bo midt inde i byen eller længere ude på landet osv. Jeg synes, det er en rigdom at have to kulturer, man kan trække på, f.eks. på mit arbejde i Det Grønlandske Hus, hvor jeg kan trække på identitet, sprog og viden fra begge kulturer. Jeg synes, man er bedre til at se tingene fra to sider, og jeg tror også man er bedre til at samarbejde – fordi man ofte stiller spørgsmålstejn ved ens egen måde at se tingene på. Jeg har ikke altid set det som en god ting, men jo ældre jeg bliver, jo mere synes jeg, det er en rigdom. Man kan tage det bedste fra to verdener og gøre det til sit eget.

Dengang jeg læste Arktiske Studier, var jeg på studietur i Tromsø i Norge, og der var vi på rundvisning på et museum. Der var forskellige udstillinger f.eks. om Arktis, og om samefolket, og der var rigtig meget, der mindede mig om Grønland. Bl.a. om 60'ernes oprør og spørgsmål om nationalidentitet, identitet som folk, og det med at tage sit sprog tilbage – og i og med jeg også identificerer mig som grønlænder, synes jeg, at det var rigtig spændende, at man har lignende historier hos minoriteter i Europa, og at man kan spejle sig i andres identiteter og historier. Jeg tror, det er vigtigt for Danmark at være bevidst om vores kulturelle mangfoldighed, at der er mange forskellige facetter af at være dansk. Vi lever i en global verden, og jeg synes det er vigtigt, at danskere ved noget om de mennesker, der flytter til Danmark. Det at være dansk det kan være mange ting, f.eks. kan man være dansk med mellemøstlig baggrund, og ligeledes kan man være sådan en som mig med lyst hår, som ikke kun er dansk. Det kan man lære noget af.

Jeg synes, det er vigtigt at påpege, at der er ikke nogen, som kan lide at blive mobbet for den de er. Det er ikke rart at blive mobbet for at være grønlænder i Danmark, eller være dansker i Grønland.

Det er der ingen, der har fortjent – hverken den ene eller anden vej. Jeg oplevede i Grønland, at mudderkastning var ok, altså at man gerne må fornærme nogen, *fordi I har også fornærmet os*. Helt fra Hjemmestyrets tid til i dag er der blevet kæmpet nogle kampe, og jeg synes, der skal gøres noget for, at Grønland og den grønlandske befolkning har deres egen identitet, men at skubbe nogen ud i den proces er forkert. Fordi den måde jeg har oplevet det på min egen krop at blive skældt ud for at være dansker, uden at have gjort noget – det har været meget svært. Derfor har jeg oplevet det at være dansker som noget negativt, og det har ramt mig, da jeg flyttede til Danmark. Det er en svær problematik, og det handler også meget om afkolonisering, fordi jeg er også et produkt fra en tid, hvor man stadig i Grønland forhandler med Danmark om, hvordan man skal indgå i et forhold til hinanden. Vi er alle sammen mennesker, og politik skal ikke gå forud for det! Man skal respektere hinanden – *Don't fight racism with racism*. Jeg ved også, at det ikke er alle danskere, der respekterer mangfoldighed, og det er jeg også sur over.

Jeg identificerer mig som dansker opvokset i Grønland, men kulturelt er jeg både dansk og grønlandsk. Jeg har også snakket med mine forældre om det, at min søster og jeg blev taget med på vores forældres eventyr, som resulterede i, at *det* blev min søsters og mit liv. Men det har været en fantastisk gave, og det har beriget mit liv, at Grønland har været og er en del af mig.

Kunuunnguaq Marcussen, 31 år

Jeg føler mig som en grønlander, og det vil jeg altid være, selvom jeg måske kommer til at bo her i Danmark resten af mit liv – det ved jeg ikke? Men jeg vil altid føle, jeg er grønlander.

Genstande

© Kunuunnguaq Marcussen

© Kunuunnguaq Marcussen

Et maleri

Et maleri som min mor gav mig, da jeg blev 20 år. Det er et kæmpestort maleri af Attus' bjerge. Det er en lokal maler, som hedder Guldborg Marcussen, der har malet det, og det er jeg rigtig glad for. Attu er en bygd, som er en del af Aasiaat. Lige nu hænger maleriet i vores sommerhus, da der ikke er plads i vores lejlighed.

Foto 1

Det her er et af mange billeder, som er taget udenfor Knud Rasmussens Højskole. Når vi kommer til eller sejler forbi Sisimiut, tager vi altid forbi Knud Rasmussens Højskole. Så det her er et af de mange billeder fra min barndom, fra Sisimiut, hvor jeg står ved siden af Knud Rasmussen-statuen.

© Kunuunnguaq Marcussen

© Kunuunnguaq Marcussen

Foto 2

Det her er mig og mine to yngre søskende. Jeg kan godt lide det billede, fordi det minder mig om, da vi holdt jul i Attu (grønlandsk bygd, del af Aasiaat). Det er altid noget særligt, fordi i den grønlandske kultur, der pynter man rigtig meget op til jul. Den 23. december der er der ikke noget pynt, men når man er gået i seng og om morgenen, når man vågner op den 24. december, så er der altid pynt over det hele, især hos min bedstefar. Det kan jeg godt lide, og det er et godt minde synes jeg. Nu er jeg også vokset lidt fra julestemning, og jeg har siden oplevet den danske og den tyske jul, som er anderledes. Så det er et dejligt minde.

Min historie

Jeg er født i Sisimiut i 1988 i maj måned. Min mor var på Knud Rasmussens Højskole, da hun var gravid med mig. Derfor har hun navngivet mig efter Knud Rasmussen: *Kunuunnguaq* på grønlandsk. Jeg er uddannet socialrådgiver i Nuuk. Jeg har 4 søskende, og jeg er den ældste, og begge mine forældre er grønlandere. Jeg har en kæreste, og han er tysker. Sidste år besluttede vi os for at flytte til Danmark. Jeg er nu bosat i Haderslev.

Identitet

Jeg føler mig som en grønlander, og det vil jeg altid være, selvom jeg måske kommer til at bo her i Danmark resten af mit liv – det ved jeg ikke? Men jeg vil altid føle, jeg er grønlander.

Hjem

Hjemme for mig er et sted, hvor jeg ejer en lejlighed, om det er i Grønland eller Danmark – så vil jeg altid føle mig *hjemme*. Og når jeg er sammen med min kæreste, så føler jeg altid, jeg er hjemme. Jeg føler ikke, jeg har et hjem i Grønland, og jeg kan også føle mig hjemme her i Danmark. Det handler mere om personer frem for stedet.

Flytningen og kulturforskelle

Jeg flyttede til Danmark i 2019 i slutningen af maj. Jeg synes, der er en stor kulturforskel, især hvordan man snakker med hinanden. Det er noget af det, som jeg har lagt mærke til, fordi jeg synes, at danskere de snakker rigtig meget. De snakker meget frem og tilbage og skifter emner, hvor jeg ikke helt kan følge med. Da jeg startede på arbejdet, kunne jeg ikke følge med i starten, fordi de snakker om alt fra kopper, træer til fugle – og min hjerne kunne ikke følge med. Jeg havde en periode, hvor jeg ikke kunne følge med i deres smalltalk, og jeg synes, der er en stor forskel der.

Tiden er også anderledes i Danmark, fordi man er mere spontan i Grønland. Her i Danmark der skal man planlægge en eller to uger frem. Der er ikke så meget spontanitet hos danskere. Det er det, som jeg har lagt mærke til. 40 minutter for mig er ikke særlig lang tid, men 40 minutter for en dansker er rigtig lang tid. F.eks. vi kender nogen, der bor i København, og så har vi et sommerhus i Nordsjælland, og de synes, det er rigtig langt at skulle køre fra København til Nordsjælland. Vi bor til daglig i Haderslev og har 3 timers kørsel til sommerhuset, og det er ikke særlig lang tid for mig, men vores venner synes, det er rigtig lang tid. Tidsfornemmelse, tidsforskel og hvordan danskere opfatter tid er anderledes. Jeg havde hørt om, at det var anderledes i Danmark med smalltalk og planlægning/tid, men når man oplever det selv, kan man bekræfte, at det er sådan.

Grønland i hverdagen

Jeg har mit maleri, mine billeder og så har jeg nogle tupilakker stående fremme i vores lejlighed.

Særligt dansk

Danskerne bruger rigtig meget ordet *hygge*. Jeg synes det er fint. Det er også hyggeligt - f.eks. hvis man laver frokost og bruger ordet *hygge*. Det er den bedste ting ved Danmark, tror jeg. Jeg synes også at danskerne går meget op i design i deres indretning. Men det er nok fordi, de gerne vil have det godt selv. Så jeg synes, de går meget op i indretning og dansk design.

Introduktion

Jeg har besluttet mig at introducere mig som Knud, fordi de kan ikke udtale Kunuunnguaq. Så jeg vil spare dem for at prøve at udtale det, fordi de siger det altid forkert, så jeg introducerer mig som Knud. Jeg siger ikke, at jeg er grønlænder, men de spørger gerne, og jeg svarer gerne.

Forskel

Jeg synes, der er forskel på at være sammen med kun grønlændere eller kun danskere. Der er altid forskel. Jeg synes, at grønlændere er mere afslappende, og jeg synes, at danskere er forskellige, men det kommer nok an på, hvor man kommer fra i Danmark. Jeg kender en fra København, og hun kører bare i højt tempo, og er i sin egen verden og er mere stressende i sin væremåde, og alt skal gå hurtigt. Hvorimod grønlændere er mere afslappende.

At flytte

Det hele var meget urealistisk, fordi mig og min kæreste flyttede lidt forskudt. Jeg flyttede til København først, og derefter kom min kæreste. Så jeg var her alene og var i Danmark for første gang. Jeg har tidligere mellemlandet i København før, men jeg havde aldrig rigtig været i København. Min kæreste og jeg har mellemlandet i København, når vi skulle til Tyskland, og så har vi været i København en dag eller to, men vi har ikke været ude og opleve byen. Så det var meget spændende, men også lidt skræmmende, fordi jeg var alene. Jeg kendte ikke så meget til den offentlige trafik, f.eks. hvordan jeg skulle komme fra Vanløse til midten af København. Eller bare hvor der er hvad? Så på en måde var det skræmmende, men på en anden måde var det også lidt spændende, fordi det var en ny verden. Fordi når man har besluttet sig for at flytte til Danmark, er

man bevidst om, at det er her man også skal prøve at finde sin identitet. Men jeg fandt selv ud af, hvordan man fandt rundt i København. Men jeg brugte min mobil til at navigere, hvor jeg skulle hen. Jeg var meget åben for alting og fandt uf af, hvordan man gjorde det selv. Jeg var en dag forbi Det Grønlandske Hus, men bare for at se hvor det var henne. Jeg mødte min kæreste i Grønland, og han havde boet i Grønland i 14 år. Vi valgte at flytte til Danmark frem for Tyskland, fordi jeg ikke kan tysk. Men jeg havde dansk i folkeskolen.

Beslutningen

Det var både en nem og en svær beslutning at flytte til Danmark. Min kæreste og jeg havde snakket om det i lang tid. Vi havde snakket om, at på et eller andet tidspunkt ville vi flytte til Danmark. Men vi havde ikke regnet med, at det skulle ske så hurtigt – som sidste år da vi besluttede, at vi skulle flytte nu. Vi havde regnet med, det tog et eller to år, før vi kunne flytte. Men det blev en lidt hurtig beslutning. Vi flyttede pga. arbejde. Det var mig, der fik tilbudt arbejde, der gjorde det hele, gik så hurtigt. Lige nu arbejder min kæreste som journalist for en avis for det danske tyske mindretal i Sønderjylland. Vi valgte at flytte til Sønderjylland, fordi da jeg var i praktik i Københavns Kommune, da søgte jeg arbejde i f.eks. Nordsjælland, på Fyn og i Sønderjylland. Så var jeg så heldig at blive indkaldt til jobsamtale i Sønderjylland, i Haderslev. Så tog jeg det. Men vi er også meget åbne for, hvor vi kan være bosat, da vi tænker, at Haderslev er et midlertidigt opholdssted for os. Vi vil helst gerne bo tæt på København, fordi vi har et sommerhus her i Nordsjælland. Jeg synes, det var en for hurtig beslutning at flytte herved. Men jeg synes, at vi har klaret det fint, og har støttet hinanden rigtig meget.

Fremmed

Jeg føler mig lidt fremmed. Men det er nok også på grund af min natur, da jeg er en stille og rolig person, og jeg snakker ikke så meget. Jeg kan godt være social, men ikke på den måde som danskere, når de smalltalk'er meget hurtigt. Der kan jeg godt være lidt tilbageholdende. Så der føler jeg mig lidt fremmed. Men ellers så føler jeg mig hjemme, der hvor jeg er.

Fordomme/Fordomsfri

Jeg møder sikkert fordomme, men jeg tror, at jeg bare har prøvet at snakke med dem om det. Selvom det er en fordom, så forklarer jeg dem det. Men for noget tid siden mødte jeg også en mand, som spurgte om Reykjavik var hovedstaden i Grønland? Der er mange danskere, som ikke kender noget til Grønland. Men folk er meget interesseret i at høre om, hvad der sker i Grønland, og så prøver jeg på bedste vis at forklare, hvad der sker, og hvordan samfundet fungerer. Jeg møder mange, som rigtig gerne vil til Grønland, og også der er et par stykker, som har været i Grønland og synes, at det er et fedt og smukt land. Vi, min kæreste og jeg, har prøvet i en butik i Tyskland, at nogen spurgte mig, hvor jeg kom fra. Folk snakker altid engelsk til mig eller på kinesisk, fordi jeg ligner én fra Asien. Men når vi siger, jeg er fra Grønland, er de interesserede. Så spørger de f.eks. om, hvor koldt der er.

Før og efter flytningen

Da jeg startede på mit studie i Nuuk i 2013, og da jeg var færdiguddannet, blev jeg i Nuuk som

socialrådgiver. Så flyttede vi herved, og jeg har arbejdet som vikar, da jeg ikke har haft en fast stilling endnu. Der er stor forskel på at være i Grønland og i Danmark. I Nuuk, som er den største by i Grønland, er der ikke så mange muligheder. Nuuk har endda flere muligheder end andre byer på kysten. Men jeg savnede oplevelser, f.eks. kultur, koncerter, cirkus, restauranter, caféer – det er altid det samme, for mig i hvert fald. Det var, hvad jeg savnede i Grønland. Så da jeg flyttede til Danmark, var det en fed oplevelse, fordi der er så mange muligheder. F.eks. man kan bare gå på gaden og finde en hyggelig restaurant eller café, eller man kan tage til koncerter, og især klassiske koncerter. Jeg føler, at det er det liv, som jeg gerne vil leve. Der kom mange flere muligheder i Danmark. Selvfølgelig mister man sine venner, som man har kendt i rigtig mange år, i Grønland, når man flytter til Danmark. Men så holder vi kontakt over Facebook, hvor vi både facetimer og skriver med hinanden. Så på den måde holder vi fast i hinanden. Men så skal man starte på ny her, fordi vi kender stort set ingen i Danmark. Man starter på ny!

Kulturer/traditioner

Det er for min kæreste og mig ret blandet. Fordi, da vi begyndte at lære hinanden at kende i Grønland, var der to kulturer, der stødte på hinanden, og det har været udfordrende. Det er også udfordrende at flytte sammen i vores fælles land, som nu er Danmark. F.eks. at finde vores egen traditioner og vores identitet sammen. Det har været udfordrende, både dårligt og godt. Vi har lavet en juletradition, hvor vi pynter op den 1. søndag i advent - hvor vi pynter lidt op. Vi sætter en julestjerne op, som er en tradition fra Grønland, som jeg ikke vil miste. Da min kæreste er tysker, så spiser vi pølser til jul. Så den 24. december spiser vi pølser og kartoffelsalat, da det er deres tradition. Så der har vi blandet grønlandsk, tysk og dansk.

Vigtige personer i mit liv

Min kæreste er den vigtige person i mit liv lige nu, også mine venner i Nuuk. Så når jeg snakker med mine venner, snakker vi om, om de måske skal på ferie her til Danmark, og så kan vi ses. Men på nuværende tidspunkt vil jeg ikke på ferie til Grønland, fordi det er så dyrt.

Hvad jeg har lært

Hvis man skal lære danske kollegaer at kende, så skal man altid yde noget selv, for at være en del af kollegaerne og med i sammenholdet. Man skal altid ”yde noget”. I Grønland har jeg aldrig følt, jeg skulle yde noget, måske er det bare min natur. Men jeg ved ikke, om det er rigtigt, fordi jeg er lidt tilbageholdende i forhold til mine kollegaer i Danmark. De synes nok, jeg er lidt mærkelig og genert, men det er jeg ellers ikke. Men man skal yde noget, og det skulle man ikke på samme måde i Grønland. Der er man bedre til at inkludere alle.

Positive oplevelser ved at flytte til Danmark

Der er mere frihed for mig. Naturen er helt fantastisk, træerne og blomsterne. Jeg havde altid hørt, at vinteren var *gråt og vådt* i Danmark, men det synes jeg ikke. Jo det har regnet, men her er stadig lidt grønt, når man sammenligner med Grønland. For når det er vinter i Grønland, så er alt hvidt. Så det har overrasket mig, at folk altid sagde, det kun var gråt og vådt – men jeg kan godt lide det.

Fordel

Jeg synes det er en fordel at have to identiteter med både grønlandsk og dansk. Jeg er glad for, at jeg har lært at tale dansk, fordi det har også givet mig muligheden for at uddanne mig. Hvis ikke jeg havde lært dansk, så var jeg nok ikke flyttet hertil.

Formidling

Jeg synes, det er meget vigtigt, at danskerne lærer om grønlændere i Danmark, fordi det kan være meget lærerigt for mennesker, der ikke kender til Grønland. Ligeledes for europæerne. Der har lige været den her periode med at Trump gerne vil købe Grønland, og det har været i mange medier i hele verden. Måske er det for mange mennesker første gang, de hører om Grønland, og at der findes mennesker i Grønland. Jeg synes at det er vigtigt at snakke om, hvor *bredt* der er i Grønland. Fordi folk, som ikke har været i Grønland, forstår ikke, hvor stor afstanden er mellem byerne og bygderne, hvor der f.eks. ikke er tog imellem dem. At man tager flyveren, kystskibet eller sin egen jolle for at f.eks. besøge noget familie. Men også hvor forskelligt der er mellem nord, øst og vest i kultur, sprog m.m.

Mit råd til andre er, at man skal tænke sig rigtig godt om, før man flytter til Danmark. Jeg ved, at der er rigtige mange, der flytter til Danmark i den tro på, at de vil klare sig fint, og at man finder en bolig hurtigt. Men man skal planlægge og tænke sig om.

Identity on the Line

Knud Rasmussens Hus er en del af det internationale forsknings- og formidlingsprojekt Identity on the Line (I-ON), og museet har undersøgt identitet, identitetsskabelse og migration blandt grønlandere bosiddende i Danmark. Find projektet online her: www.i-on.museum

Identity on the Line er støttet af EU's Creative Europe program. I-ON er et omfattende projekt bestående af partnere fra syv europæiske lande, hvorfra der deltager seks kulturmuseer og et universitet. Projektet vil overordnet undersøge de langsigtede konsekvenser af forskellige migrationsprocesser, tvungne som frivillige, der har fundet sted i Europa i løbet af de seneste 100 år.

Formålet er at formidle en fælles kulturarv og lægge grundstenen for bedre forståelse og integration i Europa. Fælles for de enkelte projekter er, at de handler om emner, der kan være vanskelige eller svære at tale om. Resultaterne fra de syv projekter er samlet i en udstilling, hvor man møder de vigtigste fællestræk, erfaringer og budskaber. Fællesudstillingen er en fysisk udendørs vandrestilling, der rejser rundt i Europa, men man kan også besøge det samlede projekt via vores digitale portal. Online version af udstillingen kan findes her: www.identityontheline.eu

Samarbejdspartnere og emner

Norge, Vest-Agder-museum: De langsigtede konsekvenser af den tyske besættelse under 2. Verdenskrig.

Sverige, Åjtte Svenskt Fjäll- och Samemuseum: Tvungen migration af samer fra nord til syd i Sverige.

Polen, The Museum of the Middle Pomerania: Befolkningsudveksling i det tidligere tyske Pommern, i Słupsk, efter 1945.

Litauen, The University of Vilnius: Holocausts langsigtede konsekvenser for litauiske kvinder.

Slovenien, National Museum for Contemporary History: Migrationen fra de tidligere jugoslaviske republikker til Slovenien efter 1945 og indvirkningen af landets uafhængighed i 1991.

Kroatien, The Ethnographic Museum of Istria: Istriens komplekse politiske historie og dens multietniske befolkning relateret til emigranter efter 1945.

Danmark, Knud Rasmussens Hus: Om det at være grønlander i Danmark.

Projektet har indsamlet og udarbejdet materialet under Corona-pandemien hvilket kan have præget både informanter og interview.

Tidsrammen for hele projektet strækker sig fra august 2019 til august 2023.